§ 88

Dnr: KS-0135/2023

Fördjupning av översiktsplanen för Sundbybergs stads mellersta delar - beslut om samråd samt uppdrag att ta fram ny översiktsplan

Kommunstyrelsens beslut

1. Förslag till ”Växa ihop! - Fördjupning av översiktsplanen för mellersta Sundbyberg”, daterat den 31 mars 2026, godkänns och hålls tillgängligt för samråd mellan den 14 april och den 12 juni 2026

2. Förslaget remitteras till stadens samtliga nämnder och bolag för yttrande till kommunstyrelsen senast den 30 juni 2026

3. Under förutsättning av att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en ny kommuntäckande översiktsplan, får stadsdirektören i uppdrag att leda och samordna framtagandet av en ny kommuntäckande översiktsplan baserat på samrådsförslaget av den fördjupade översiktsplanen.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar

4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en ny kommuntäckande översiktsplan.

Reservation
Kommunstyrelsegruppen för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning

I enlighet med kommunstyrelsens uppdrag den 11 december 2023 § 204 har förvaltningen tagit fram ett samrådsförslag till en fördjupning av översiktsplanen för mellersta Sundbyberg. Det är ett led i genomförandet av VA-planen. Behovet av en fördjupning identifierades tidigare i kommunstyrelsens verksamhetsplan med budget 2023, med plan för åren 2024 – 2029, fastställd den 6 februari 2023, § 5, samt i planeringsstrategin, antagen av kommunfullmäktige den 28 augusti 2023, § 327.

Samrådsförslaget, med en tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, planeras att hållas tillgängligt för samråd fysiskt och digitalt mellan den 14 april och den 12 juni 2026. Stadens nämnder ska inkomma med sina yttranden senast den 30 juni 2026.

Förslaget är en ändring av ”Översiktsplan 2030” och ska tillämpas tillsammans med översiktsplanen och planeringsstrategin. Planen redovisar grunddragen för mark- och vattenanvändning och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras till 2060 med sikte på 2100.

Planens utvecklingsinriktning är att växa ihop. Genom att stärka stadsdelscentrum och utveckla stadsstråk knyts stadsdelarna samman och växer ihop med grannkommunerna. På så vis tar staden tillvara på det strategiska läget i regionens kärna.

Samrådet tillsammans med planförslaget föreslås ligga till grund för att ta fram en ny kommuntäckande översiktsplan. I Åtgärdsplan för utökad VA-kapacitet, fastställd av kommunfullmäktige den 28 april 2025, § 144, anges att fördjupningen genomförs som

ett underlag och delarbete inför arbetet med en ny översiktsplan.

Planeringsförutsättningarna är komplexa och har ytterligare förändrats sedan planeringsstrategin antogs, vilket påverkar aktualiteten i översiktsplanen. Samrådet genomförs för att pröva planens ställningstaganden och inhämta synpunkter inför det fortsatta arbetet med en kommuntäckande översiktsplan.

Ett uppdrag att ta fram en ny översiktsplan med start under 2026 ger även staden handlingsutrymme i att uppfylla lagkrav om digital översiktsplan.

Kommunstyrelsens överläggning

Yrkanden
Daniel Wiström (KD) yrkar bifall till Kristdemokraternas skrivelse den 13 april med innebörden att första och andra beslutsmeningen i det utsända förslagets ska avslås, den fjärde beslutsmeningen ska bifallas och att den tredje beslutsmeningen ändras så att angivelsen att den kommuntäckande översiktsplanen ska baseras på samrådsförslaget av den fördjupade översiktsplanen utgår.

Stefan Bergström (C), Towe Bengtsson (V), Ayla Eftekhari (S) och Martin Solberg (MP) yrkar avslag till Kristdemokraternas förslag och bifall till utsänt förslag.

Propositionsordning
Ordföranden ställer proposition på dels Daniel Wiströms (KD) förslag och dels på det utsända förslaget och finner att kommunstyrelsen bifaller det utsända förslaget.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande den 31 mars 2026
- Förslag till Växa ihop! - Fördjupning av översiktsplanen för mellersta Sundbyberg - samrådsförslag, daterad den 31 mars 2026
- Miljökonsekvensbeskrivning, samrådshandling, den 31 mars 2026
- Åtgärdsplan för utökad VA-kapacitet i Sundbybergs stad, fastställd av kommunfullmäktige den 28 april 2025, § 144
- Deluppdrag 4: Redovisa stadens tio mest betydelsefulla insatser för genomförande av VA-planen, daterad den 17 maj 2024
- Beslut om antagande av VA-plan. Kommunstyrelsens protokoll den 11 december 2023, § 204
- Planeringsstrategi - Aktualitetsprövning av Sundbybergs stads översiktsplan, antagen av kommunfullmäktige den 28 augusti 2023, § 327
- Kommunstyrelsens verksamhetsplan med budget 2023, med plan för åren 2024 – 2029, daterad den 6 februari 2023, § 5

Tillkommande beslutsunderlag

- Kristdemokraternas skrivelse den 13 april 2026

Beslutet expedieras till

Beslutet expedieras till följande instanser för kännedom om beslut om samråd och uppdrag samt till följande nämnder och bolag för planering inför formell remiss.

- Byggnads- och tillståndsnämnden
- Förskolenämnden
- Grundskole- och gymnasienämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Social- och arbetsmarknadsnämnden
- Stadsmiljö- och trafiknämnden
- Äldrenämnden
- Fastighets AB Förvaltaren
- Lokalfastigheter i Sundbyberg AB
- Sundbyberg Avfall och Vatten AB
- Sundbybergs Bredband AB
    - Sundbybergs Stadsnätbolag AB

Växa ihop!

Fördjupning av översiktsplanen för mellersta Sundbyberg

Sundbybergs stad

Samrådshandling 2026-03-31
Diarienummer: KS-0135/2023
Sektorn för samhällsbyggnad

Titel: Växa ihop! - Fördjupning av översiktsplanen för mellersta Sundbyberg
Författare: Sundbybergs stad
Figurer och kartor: Sundbybergs stad
Omslagsbild: Sundbybergs stad. Flygfoto taget från stadsdelen Ör med utblick över Hallonbergen, Enköpingsvägen, Ursvik och Rissne.

Östra Madenvägen 4 · 172 92 Sundbyberg · 08-706 80 00
kommunstyrelsen@sundbyberg.se · www.sundbyberg.se

Dokumentstatus	
Beslutad av	Kommunstyrelsen 2026-04-13 §88
Dokumentägare	Sektorn för samhällsbyggnad
Dokumentstyp	Ändring av översiktsplan (geografisk fördjupning)
Giltig från	Laga kraft
Gäller till	Beslut om att planen är inaktuell
Reviderad	Samrådshandling
Aktualitetsprövning	Varje mandatperiod, senast två år efter ordinarie val

Innehåll

1. Inledning 5
1.1. Uppdaterade mål 5
1.2. Syfte med planen 6
1.3. Avgränsningar 8

2. Växa ihop - vi och våra grannar 9
2.1. Det här vill staden: Utvecklingsinriktning 10
2.2. Mellankommunala och regionala frågor 13

3. Fysisk struktur och markanvändning 15
3.1. Det här vill staden: Plankarta 15

4. Allmänna intressen 38
4.1. Det här vill staden: Fokusområden 38
4.2. Riksintressen, normer och risker 48

5. Genomförande 49
5.1. Samordnat genomförande 49
5.2. Översiktsplanen som beslutsstöd 50
5.3. Kontinuerlig översiktsplanering 51

6. Bilagor 53
6.1. Bilaga 1. Riksintressen 53
6.2. Bilaga 2. Mellankommunala och regionala frågor 58
6.3. Bilaga 3. Förteckning över objekt på plankartan 65
6.4. Bilaga 4. Aktuella styrdokument 69

7. Figurförteckning 70

Läsanvisning

Planen är en precisering av Översiktsplan 2030 för mellersta Sundbyberg.

1. Inledning

Beskriver hur planen ska användas och av vem. Här introduceras planens fyra fokusområden som genomsyrar hela planen.

2. Vi och våra grannar - utvecklingsinriktning

Visar hur planområdet ska växa ihop med omgivningen och vad som är viktigt för helheten. Här konkretiseras fokusområdena till rumsliga vägledningar på lokal och regional skala.

3. Fysisk struktur och användning av mark och vatten

Plankartan med vägledningar visar stadens ställningstaganden för den fysiska utvecklingen inom planområdet. Här konkretiseras fokusområdena till rumsliga vägledningar på lokal skala.

4. Allmänna intressen

Allmänna intressen är kvalitetskraven för utvecklingen i planområdet som helhet. Här redovisas vägledningar om fokusområden, riksintressen, miljökvalitetsnormer samt risker och säkerhet. Det är frågor som alltid ska prövas i efterföljande planering.

6. Genomförande

Beskriver planen som beslutsstöd och hur den kontinuerliga översiktsplaneringen bedrivs.

7. Bilagor

Ger fördjupning om riksintressen och mellankommunala frågor. Vägledningar finns i huvuddokumentet.

1. Inledning

Växa ihop! är en fördjupning av Sundbybergs översiktsplan för mellersta Sundbyberg. Planen visar hur staden vill utvecklas på lång sikt och fungerar därmed som vägledning i efterföljande planering och beslut.

Planen ska tillämpas tillsammans med gällande kommuntäckande översiktsplan och den senast antagna planeringsstrategin. Tillsammans ger de en gemensam riktning för hur mark och vatten ska användas, hur stadens fysiska struktur ska utvecklas och vilka avvägningar som behöver göras när olika intressen står mot varandra. Till det ska även andra aktuella styrdokument tillämpas. Miljökonsekvensbeskrivningen som hör till planen ger ytterligare stöd.

1.1. Uppdaterade mål

Planen preciserar och uppdaterar målen i Översiktsplan 2030 genom fyra fokusområden (se kapitel 4.1). Planen ska bidra till en långsiktigt hållbar och socialt sammanhållen stad där stadens fysiska utveckling stärker jämlika livsvillkor. Den ger förutsättningar för att minska fysiska och sociala barriärer mellan stadsdelar och för att människor ska kunna leva, bo och verka i staden genom livets olika skeden.

De fyra fokusområdena är:

- En trygg, levande och sammanhållen stad
- Bostadsförsörjning och resurseffektiv bebyggelseutveckling
- Kollektivtrafik för ett effektivt och hållbart resande
- En robust stadsmiljö som klarar effekterna av ett förändrat klimat

Fokusområdena sammanfattar för planområdet viktiga och aktuella utmaningar och ska även bidra till att uppfylla lagkrav. De utgår från stadens bedömning i den senast antagna planeringsstrategin: att översiktsplanen behöver kompletteras för att staden i sin fortsatta planering ska kunna hantera bland annat VA-kapacitet, klimatfrågor, miljökvalitetsnormer för vatten samt risker för hälsa och säkerhet. Fokusområdena utgör stadens prioritering av förhållanden av väsentlig betydelse enligt 3 kap. 4 § plan- och bygglagen.

1.2. Syfte med planen

Planen ger stöd och vägledning för hur mark- och vattenområden och bebyggelsen ska användas, utvecklas och bevaras på kort och lång sikt. På så sätt tydliggörs vilka gemensamma värden som ska stärkas och hur staden ger utrymme för fler invånare och näringsliv.

Planen är en ändring av Översiktsplan 2030 för området mellersta Sundbyberg. Det innebär att denna del av staden redovisas med en annan detaljeringsgrad än för staden i övrigt. I den här delen av staden, i mellersta Sundbyberg, är förändringstrycket stort och det råder konkurrens mellan olika markanspråk.

Planen har tre syften

Målbild och utvecklingsinriktning

Planen pekar ut den övergripande utvecklingen här och nu och på lång sikt. Den samordnar långsiktiga planeringsfrågor och bidrar till framförhållning i processen för samhällsbyggande.

Avvägningar och vägval

Planen ger stöd för prioriteringar och avvägningar mellan olika allmänna intressen. Den bäddar för effektiv planläggning, genomförande och en hållbar koncernekonomi över tid.

Gemensam kunskap

Planen ger underlag för styrning och efterföljande beslut utifrån aktuell kunskap. Det sker genom att hantera viktiga och aktuella allmänna intressen och planeringsfrågor.

Figur 1. Bild över planens tre syften.

Målgrupper

En central målgrupp för planen är stadens förtroendevalda, då planen är ett grundläggande beslutsunderlag för Sundbybergs fortsatta fysiska utveckling. För de som bor, verkar och vistas i Sundbyberg är planen viktig eftersom de påverkas av stadens långsiktiga planering av den fysiska miljön.

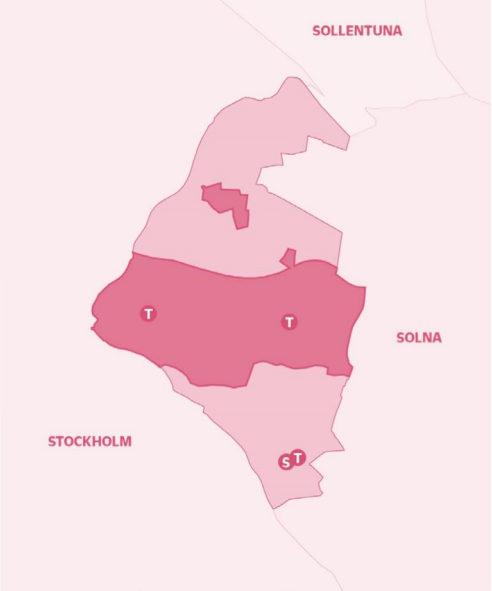
Planen riktar sig även till markägare, byggaktörer, grannkommuner och andra myndigheter såsom Länsstyrelsen och Trafikverket. De bidrar till att genomföra planen och för att samordna med regional och statlig planering.

Slutligen riktar sig planen även till stadens tjänstepersoner. För dem ska planen användas som vägledning vid avvägningar och inför beslut i bland annat plan- och bygglovsärenden. På så sätt konkretiseras planen stegvis i den byggda miljön.

1.3. Avgränsningar

Tidsperspektivet för planen är år 2060 med utblick mot 2100. Genom långsiktighet kan stora investeringar, särskilt inom vatten- och avlopp (VA), samordnas med att staden växer. Det ger kontroll över ekonomin och garanterar att miljökrav klaras.

Planen fokuserar på stadsdelarna Rissne, Hallonbergen och Ör. I planen ingår även Duvbo och ett område i stadsdelen Ursvik kallat Milot. Planområdets geografiska avgränsning framgår av bilden nedan (se figur 2), samt plankartan (se figur 5). Planen redovisar även fysiska kopplingar utanför planområdet och som är relevanta för utvecklingen i mellersta Sundbyberg.

Figur 2. Geografisk avgränsning för planområdet mellersta Sundbyberg.

2. Växa ihop - vi och våra grannar

Stadens långsiktiga inriktning är att växa ihop! Kapitlet redovisar den övergripande inriktningen för staden fysiska utveckling på principiell nivå. Utvecklingen i området behöver förstås och utgå från den potential som ryms i befintliga kvaliteter och Sundbyberg goda läge i ett större omland. Närheten till grannkommunerna och de centrala delarna av regionen innebär en möjlighet att dra nytta av och bidra i de mellankommunala och regionala frågor som staden bedömt som särskilt viktiga.

Inriktningen förverkligas genom tre principer som tillsammans med kartan nedan ger vägledning om de viktigaste rumsliga sambanden och prioriteringarna. Principerna stödjer förståelsen för den enskilda platsens roll i ett kommunalt och regionalt rumsligt sammanhang. Använd principerna som stöd vid beslut om fysiska förändringar och vid avvägningar mellan allmänna intressen.

Figur 3. Tre principer förverkligar utvecklingsinriktningen Växa ihop!

2.1. Det här vill staden: Utvecklingsinriktning

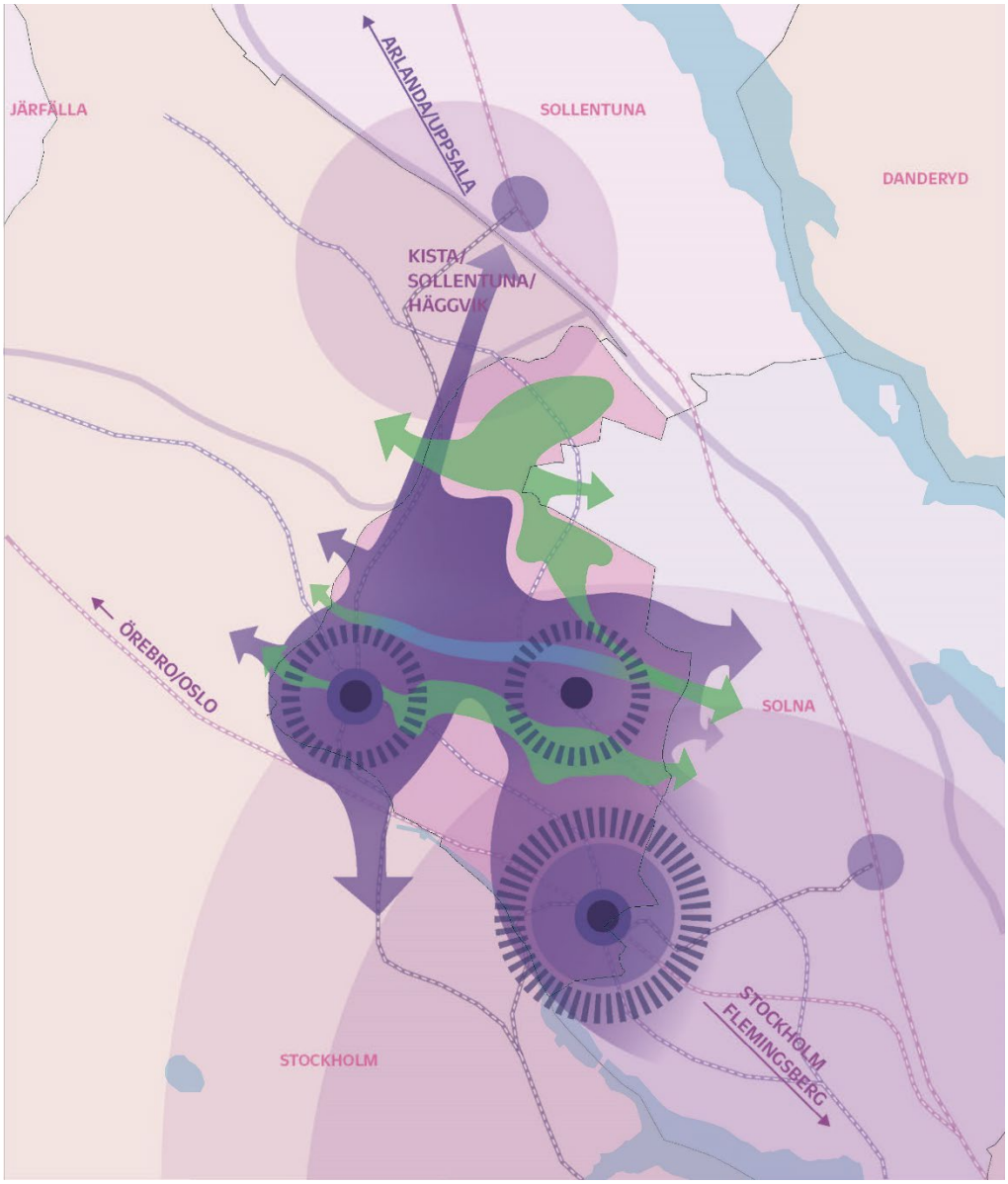
Sundbybergs utveckling bygger på att staden växer ihop och att det strategiska läget i regionens kärna nyttjas fullt ut. Genom att stärka de lokala centrumen och utveckla tydliga stråk flätas stadsväven samman inom staden och med grannkommunerna (lila områden och pilar på kartan nedan, figur 4). Vi skapar en trygg, tillgänglig, levande och sammanhållen stad där människor kan mötas och röra sig i och mellan alla stadsdelar.

Stadens lokala centrum fungerar som drivkraft för stadsutvecklingen baserat på hur tillgängliga de är till och från övriga staden och regionen (kugghjul på kartan). Samhällsservice, utrymme för idrott, kultur och mötesplatser ger grund för en attraktiv stad. Grönska och vatten integreras som en bärande del i stadsutvecklingen, för att säkra plats för rekreation, mötesplatser, naturvärden och klimatanpassning. Genom att knyta an till regionens grönstruktur skapas en långsiktigt robust miljö (gröna och blå områden och pilar på kartan).

Gör så här för att förverkliga utvecklingsinriktningen Växa ihop!:

- Ta hand om det vi har
- Utveckla stadsstråk och lokala centrum
- Bygg i en förutsägbar takt och ordning

I praktiken innebär det att vi kopplar ihop stadens delar till en sammanhängande stadsväv som integrerar med omgivande kommuner och ett större omland. Vi tar var på vårt läge för att lyfta stadsdelarnas kvaliteter. Vi har framförhållning för att ge plats för innovationer och en robust stadsutveckling.

Figur 4. Utvecklingsinriktning: Växa ihop!

Princip 1: Ta hand om det vi har

Vi förstärker och utvecklar de kvaliteter som redan finns i Sundbybergs stad.

- Vi utgår från det goda läget i kollektivtrafiken, och utnyttjar det mer effektivt jämfört med idag. Det gör vi genom att låta den få plats, och genom att öka tillgängligheten till exempelvis tunnelbanan med nya entréer. Vi gör det lättare för fler människor att välja kollektivtrafiken genom att bygga tätare i de bästa lägena.

- Vi tar vara på dagens bebyggelse och stadsdelarnas kvaliteter och olikheter. Vi binder ihop grönområden, kopplar till Järvakilen och skapar plats för skyfall- och dagvatten.
- Vi utvecklar den underutnyttjade potentialen i Norra Råstabäcken och Enköpingsvägen genom att optimera bäckens kapacitet att ta hand om vatten vid kraftiga regn samt arbetar för att på sikt integrera vägen i staden som ett sammanbindande stadsstråk istället för att vara en barriär.

Princip 2: Utveckla stadsstråk och lokala centrum

Vi stärker stadsväven och skapar trygga levande stadsstråk som knyter ihop stadens delar och lokala centrum, så att människor enkelt kan röra sig i staden. Stadsstråken kompletteras av ett finmaskigt gång- och cykelnät.

- Ny och befintlig bebyggelse utvecklas på ett sätt som stärker lokala centrum och stadsstråk, bidrar med mer resandeunderlag och drar nytta av det flöde av människor som kollektivtrafiken medför.
- Genom att ge utrymme för kollektivtrafiken, och stärka underlaget av resenärer genom ny bebyggelse, kopplar vi ihop stadens olika delar och målpunkter i omgivande kommuner. Det underlättar vardagslivet, förbättrar näringslivets förutsättningar och överbryggar kommungränser.
- Vi utvecklar stadsstråken till miljöer som fyller fler funktioner och som skapar liv och trygghet. Stadsstråken ger bra förutsättningar att röra sig till fots och med cykel samt utformas för att bidra till klimatanpassning. Vi lyfter särskilt fram bäckstråkets potential i en växande stad, där det används för både rekreation och hantering av skyfall.

Princip 3: Bygg i en förutsägbar takt och ordning

Vi ger ramar för en robust och innovativ stadsutveckling med en jämn takt och ordning. Det är en förutsättning för att kunna samordna stora investeringar, minimera ekonomiska risker och ge handlingsutrymme för framtida behov. Vi bygger resurseffektivt för att minimera

klimatpåverkan under hela livscykeln, vilket skapar en långsiktigt hållbar stadsmiljö som tål förändrade förutsättningar över tid.

- Vi utvecklar området i en förutsägbar ordning som bidrar till en jämn investeringstakt för stadens infrastruktur, särskilt vatten- och avloppssystem, transporter och samhällsservice. En samordnad utbyggnad av bebyggelse och infrastruktur lägger grunden för en hållbar kommunekonomi.
- Genom att staden anger tydliga ramar för vad som ska ske och i vilken ordning, skapas förutsägbarhet för aktörer som bidra till stadens utveckling. Det frigör innovationskraft och säkerställer att projekt startas när de tekniska och ekonomiska förutsättningarna är uppfyllda.
- Vi skapar framförhållning för att kunna anpassa oss till nya behov och krav. Genom att reservera utrymme för framtida bebyggelse, infrastruktur och för att ta hand om klimatrisker skapar vi en robust struktur som tål förändrade förutsättningar över tid.

2.2. Mellankommunala och regionala frågor

Vägledningar om de mellankommunala och regionala frågorna finns integrerat med annan vägledning för den rumsliga utvecklingen (se kapitel 3 och 4).

I bilaga 1 och 2 redogörs för kommunens syn på de mellankommunala och regionala frågorna samt var de hanteras i planen.

Planförslaget tillgodoser alla riksintressen enligt redovisning i allmänna intressen (kapitel 4), vägledningar till plankartan (avsnitt 3.1) och bilaga 1 (Riksintressen).

Överensstämmelse med version för granskning för regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS 2060) och riksintressen: Staden anser att de regionala bytespunkterna (Rissne och Hallonbergen) utgör lokala stadskärnor med samma dignitet.

Utgångspunkter för utvecklingsinriktningen

Sundbybergs stad har ett centralt, strategiskt läge med god tillgänglighet inom regionen. Det finns stor potential att dra nytta av det goda läget genom mer bebyggelse, attraktiva platser och infrastruktur som skapar högre tillgänglighet - samtidigt som vi tar vara på redan existerande kvaliteter i stadsdelarna. Därigenom kan vi skapa närhet till såväl vardagens funktioner som regionens arbetsmarknad.

Planområdet omfattar Rissne, Hallonbergen, Ör, del av Ursvik - Milot samt Duvbo. Rissne, Hallonbergen och Ör ligger centralt i Sundbyberg men är idag fysiskt åtskilda trots korta avstånd. Topografi, trafikleder och andra barriärer försvårar människors orienterbarhet och samband, vilket påverkar både områdenas funktioner och hur staden hänger samman. Milot har svaga kopplingar till övriga staden, men rymmer potential som övergång mellan stad och grönområden. Duvbo är ett kulturhistoriskt värdefullt område med omgivande förändringstryck.

Planområdet är avgörande för hur Sundbyberg kan utvecklas till en mer sammanhängande stad. Det utgör den stadsväv som stödjer vardagens rörelser: till skolor, service, arbetsplatser och genom kollektivtrafik.

Stadsdelarnas svaga kopplingar sinsemellan, samt till centrala Sundbyberg, skapar utmaningar som påverkar både vardagslivet inom stadsdelarna och i staden som helhet. Dessa utmaningar utgör planens utgångspunkter och ligger till grund för utvecklingsinriktningen Växa ihop!

3. Fysisk struktur och markanvändning

Kapitlet ger vägledning för hur mark- och vattenområden och den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Plankartan är schematisk och visar övergripande relationen mellan platser och avvägningar för en sammantaget bra fysisk helhet. Vägledningarna beskriver hur hänsyn och avvägningar ska göras i det enskilda fallet.

Tillämpa berörda delar av plankartan med tillhörande vägledningar vid beslut och efterföljande planering. Tillämpa även för platsen relevanta principer för utvecklingsinriktningen och vägledningar till fokusområdena.

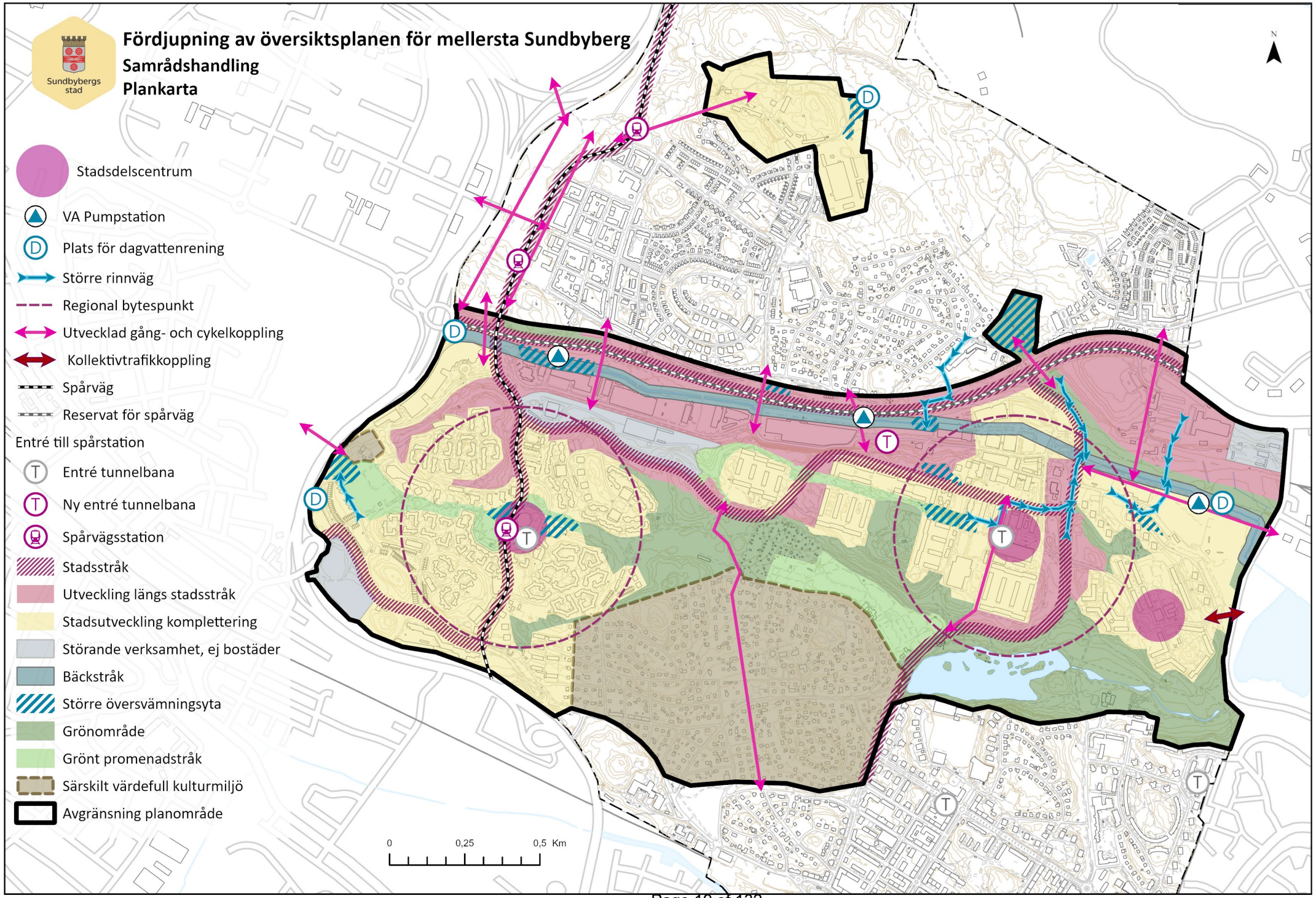
3.1. Det här vill staden: Plankarta

Vägledningar för utveckling av olika slags mark- och vattenområden redovisas i den här ordningen:

Bäckstråk (s. 17)
Större rinnväg (s. 18)
Större översvämningsyta (s. 19)
Plats för dagvattenrening (s. 20)
Grönområde (s. 21)
Grönt promenadstråk (s. 22)

Stadsstråk (s. 23)
Stadsdelscentrum (s. 25)
Utveckling längs stadsstråk (s. 26)
Stadsutveckling komplettering (s. 29)
Särskilt värdefull kulturmiljö (s. 31)
Störande verksamhet, ej bostäder (s. 32)
Pumpstation vatten- och avlopp (s. 32)

Regional bytespunkt (s. 33)
Ny kollektivtrafikkoppling (s. 34)
Entré till spårstation (s. 34)
Utvecklad gång- och cykelkoppling (s. 35)
Spårväg (s. 36)

Figur 5. Plankarta över mark- och vattenanvändning.

Stadens rådighet - begrepp

Om formuleringen ”verka för”

Formuleringen ”verka för” används i planen när staden anger en ambition eller vill driva utvecklingen i en viss riktning men inte har ensam rådighet över åtgärden. I de fallen behöver staden arbeta tillsammans med exempelvis markägare, byggaktörer, grannkommuner, Region Stockholm eller statliga myndigheter.

Om rubriken ”frågor att bevaka”

Rubriken ”frågor att bevaka” används i planen för att synliggöra frågor där kunskapsläget behöver fördjupas eller är beroende av överenskommelser med andra aktörer. Den används också för att synliggöra att åtgärder eller beslut behöver vidtas redan nu, även om genomförandet sannolikt sker långt fram i tiden. Dessa frågor bör följas upp i den fortsatta översiktsplaneringen.

Bäckstråk

Bäckstråket är ett stråk längs Norra Råstabäcken med tillhörande svämytor och översvämningsytor. Bäckstråket har en strategiskt viktig funktion för staden. Dess primära funktion är riskhantering och avledning av vatten från stora delar av mellersta Sundbyberg. Bäcken utgör därför en kritisk förutsättning för all utveckling i hela dess sträckning inklusive avrinningsområde. Dessutom har stråket stor betydelse för den biologiska mångfalden i området och fungerar som en länk mellan naturreservaten (Igelbäcken, Råstasjön och Lötsjön-Golfängarna). För att skydda omkringliggande bebyggelse och infrastruktur från översvämning behöver bäcken ges tillräckligt utrymme att breda ut sig vid stora mängder nederbörd. Bäckstråket samspelar också med omgivande dagvattendammar och översvämningsytor. För att möjliggöra bebyggelse och infrastruktur behöver en skyddszon säkras kring bäcken och omgivande svämytor. Bäckstråket har förutsättningar att utvecklas till ett attraktivt vatten- och parkstråk med höga rekreations- och vistelsevärden.

Vägledning

- Säkerställ tillräckligt utrymme för bäckens översvämningsytor för att nyttja omgivande markers förmåga att fördröja, reglera och rena vattenflöden.
- Undvik ny bebyggelse inom bäckstråkets sväm- och översvämningsytor och säkerställ nödvändig skyddszon. Vidta åtgärder inom riskområden för att minimera risker för skador på person och egendom.
- Ta tillvara möjligheter vid förändrad markanvändning nära bäcken för att förbättra bäckens funktion, till exempel genom att minska hårdgjorda ytor, öka infiltration och skapa mer utrymme för naturliga vattenflöden.
- Utveckla bäckstråket till ett sammanhängande stråk för rekreation och rörelse. Förbättra tillgängligheten längs, till och över stråket.
- Förstärk förbindelserna mellan Igelbäckens, Råstasjöns och Lötsjön-Golfängarnas naturreservat genom att utveckla bäckstråkets ekologiska funktioner.
- Synliggör bäcken där den är kulverterad genom att utforma stadsmiljön så att den påminner om vattendraget under marken och bidrar till känslan av ett kontinuerligt promenadstråk.

Större rinnväg

Större rinnvägar är stråk som reserveras så att en stor mängd dagvatten kan avledas vid kraftig nederbörd eller snösmältning. De är avgörande för att ta hand om och leda bort vatten för att förhindra översvämningar, särskilt i lågt belägna områden. De större rinnvägarna leder dagvatten vid skyfall till bäckstråket (Norra Råstabäcken) samt till och från större översvämningsytor. Rinnvägarnas funktion behöver prioriteras för att säkerställa skydd mot översvämning och för att minimera risker för liv och hälsa. Det innebär att de större rinnvägarna behöver säkras. Samtidigt behöver rinnvägarna kompletteras med översvämningsytor som möjliggör fördröjning.

Kartan redovisar större rinnvägar ovan mark, inte avrinning under mark i dagvattennät.

Vägledning

- Prioritera funktionen större rinnvägar och säkerställ lämplig höjdsättning och dimensionering. Säkerställ att rinnvägarna inte blockeras av ny bebyggelse eller anläggning.
- Lokalisera inte ny bebyggelse angränsande till större rinnvägar.
- Utveckla åtgärder, där det är möjligt, som kombinerar rinnvägarnas huvudsakliga syfte med mångfunktionella lösningar.
- Säkerställ att större rinnvägar inte skapar oacceptabla risker för liv och hälsa vid skyfall (exempelvis framkomlighet för räddningstjänst).
- Säkerställ större rinnvägars funktion i ett större perspektiv vid förändring av rinnväg.

Större översvämningsyta

Större översvämningsytor är platser som reserveras så att vatten tillfälligt kan breda ut sig vid mycket stora regn. Syftet är att förebygga översvämningar i omgivande bebyggelse och infrastruktur, och därmed förebygga skador på liv och egendom. Därför behöver dessa ytor vara utformade för att fördröja, samla upp och säkert leda bort vatten. Mindre lokala översvämningsytor kan behöva reserveras i lågpunkter, men dessa redovisas inte på plankartan.

De större översvämningsytorna planeras för mångfunktionellt bruk genom att skydd mot översvämningar kombineras med andra funktioner. De större översvämningsytorna redovisas schematiskt på kartan.

Vägledning

- Lokalisera inte ny bebyggelse inom större översvämningsytor.
- Utforma ytan så att den kan fördröja, samla upp och säkert leda bort vatten.
- Utforma ytan med möjlighet till samnyttjande som stärker ekosystemtjänster och rekreativa värden där det är förenligt med funktionen att hantera översvämningar.
- Utgå från platsens befintliga gestaltning och karaktär.

- Vid ny höjdsättning i eller i anslutning till ytan, säkerställ att vattnets rinnvägar och möjliga utbredning tas omhand i ett helhetsperspektiv.

Frågor att bevaka

Det finns fler åtgärder uppströms som kan behöva vidtas för att minska risker som översvämning innebär för bebyggelse och infrastruktur. I fortsatt översiktsplanering behöver bland annat behovet av fler större översvämningsytor uppströms de större rinnvägarna utredas, samt om de bör reserveras i översiktsplanen eller bäst hanteras i efterföljande planering.

Plats för dagvattenrening

Platser för dagvattenrening är reserverade för nya anläggningar för dagvatten. Platserna är lokaliserade med stöd i framtagna åtgärdsprogram för vattenförekomsterna. Till platserna rinner det idag mycket dagvatten vilket gör att reningseffekten av anläggningarna har potential att bli hög. Anläggningarnas primära syfte är att rena dagvatten från föroreningar som fosfor, tungmetaller, oljor och näringsämnen, som annars skulle kunna skada sjöar och vattendrag.

Örvallens anläggning för dagvatten är lokaliserad i en lågpunkt, tar emot vatten från ett större avrinningsområde och är av mellankommunal betydelse. Anläggningen är avgörande för att kunna uppnå miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten i nedströms recipienter, även utanför kommunens gränser.

Vägledning

- Säkra tillräckligt utrymme för rening, flödesutjämning och framtida drift genom att reservera yta för vattenspegel, svämytor och driftytor. Prioritera utformning som bidrar till att uppnå MKN för vatten. Kombinera ytor för dagvattenrening med översvämningsytor för att skapa synergier vid avrinning mot bäckstråket.
- Utveckla mångfunktionella anläggningar för dagvatten som stärker naturvärden och möjligheter till rekreation. Använd dagvattnet som en resurs för att bidra till attraktiva miljöer och gott lokalklimat.

- Beakta platsens gestaltning vid val av anläggningstyp. Utred förutsättningarna att samla och återanvända dagvattnet lokalt som en resurs (exempelvis för bevattning).
- Tillämpa vägledningar tillsammans med mer platsspecifik vägledning för Bäckstråk.

Grönområde

Grönområdena på plankartan omfattar större parker, naturområden och naturreservat som staden förvaltar och bevarar långsiktigt samt andra större områden av allemansrättsligt tillgänglig natur. Dessa utgör kärnan i en sammanhängande struktur av grönska, vatten och ekologiska spridningssamband, som sträcker sig över kommungränsen.

Områdena reserveras för folkhälsa och livskvalitet, biologisk mångfald och ekosystemens klimatreglerande funktioner. Grönområdena har även betydelse för att tillgodose långsiktiga behov av närrekreation och möter kvantitativa riktvärden för tillgång till grönska. Utvecklingen ska stärka gröna värden och bidra till en sammanhängande grönstruktur.

Vägledning

- Bevara och stärk områdenas naturvärden samt skapa en variation av upplevelsevärden med hög kvalitet. Utforma parker och naturområden så att de aktivt bidrar till rekreation, biologisk mångfald, långsiktiga kolsänkor och klimatanpassning. Prioritera mångfunktionella lösningar som stärker ekosystemtjänster och motverkar fragmentering av ekologiska och sociala samband.
- Säkerställ trygga och välutvecklade lekmiljöer för barn och unga, med god tillgänglighet från bostadsområden.
- Lokalisera inte byggnad, anläggning eller verksamhet i grönområde, om det inte handlar om funktioner för allmänt ändamål som tillför sociala eller ekologiska värden eller bidrar till klimatanpassning. Beakta även behov av odling samt öppna idrottsytor eller liknande.
- Utveckla kommunalt förvaltade områden enligt aktuella skötselplaner och föreskrifter. Verka för att gröna miljöer är inbjudande, trygga och väl omhändertagna.

- Verka för att gröna kvaliteter utvecklas och säkerställs i samarbete med markägare, i områden som inte förvaltas av kommunen.
- Lokalisera entréer till grönområden på platser där är det enkelt för människor att hitta in i områdena, exempelvis i mötet mellan stadsstråk och grönområde eller i närheten av hållplatser. Där det är lämpligt, lokalisera entréer tillsammans med andra funktioner som lockar människor till platsen och kan bidra till upplevelsevärden som stärker båda funktioner.
- Tillämpa vägledning under Utvecklad gång- och cykelkoppling för utvecklade gröna samband.

Frågor att bevaka

I det fortsatta arbetet med översiktsplanering behöver kunskapen uppdateras om fridlysta och strikt skyddade arter och var dessa förekommer. Det behöver också klarläggas hur artdata ska användas i ÖP-processen, liksom hur regionala spridningssamband tydliggörs.

Grönt promenadstråk

Gröna promenadstråk är långsträckta, gröna och promenadvänliga stråk i stadsmiljön. De kompletterar och kopplar samman parker och natur (grönområden), inom stadsdelar och över kommungränser. De gröna promenadstråken bidrar till den ekologiska infrastrukturen även genom att stödja och stärka spridningssamband, ekosystemtjänster och klimatanpassning.

Vägledning

- Förebygg att de gröna stråkens sociala och ekologiska kvaliteter och fysiska samband fragmenteras. Vid detaljplanering; planlägg som park eller natur.
- Lokalisera inte byggnad, anläggning eller verksamhet i stråken, om det inte tillför sociala eller ekologiska värden eller bidrar till klimatanpassning. Beakta även behov av odling samt öppna idrottsytor eller liknande.
- Utveckla de gröna promenadstråken så att de blir inbjudande, trygga och väl omhändertagna. Dra nytta av stråken för att koppla samman

grönskan i bebyggda områden med grönområden och allmänna platser.

Stadsstråk

Stadsstråk är prioriterade stråk för att koppla ihop funktionsblandade stadsdelar i en sammanhängande stadsväv. De är mångfunktionella stråk som möjliggör bebyggelse i nära samspel med kapacitetsstark kollektivtrafik, i en stad som växer ihop. Stråken binder samman Hallonbergen och Rissne med centrala Sundbyberg och målpunkter utanför staden. Stadsstråken innebär att god framkomlighet ska ges för kapacitetsstark kollektivtrafik längs Enköpingsvägen och Rissneleden. Stråken omfattar även den planerade utbyggnaden av Tvärspårväg Kistagrenen.

Befintlig och ny bebyggelse ramar in stråken. Utvecklingen stärker stadsstråken som en sammanhängande kedja av offentliga platser, där torg och parker integreras. Flödet av människor bidrar till trygghet och liv. Det förutsätter utveckling av en blandstad med bostäder, arbetsplatser och service samt utrymmen för att människor ska kunna gå och cykla, mötas och vistas. I stråken prioriterar staden den kapacitetsstarka kollektivtrafiken som stöd för stadsutveckling, för att öka tillgängligheten till bytespunkterna och för att dra nytta av utvecklingen i centrala Sundbyberg även i angränsande stadsdelar.

Ett centralt syfte med stadsstråken är att skapa en hållbar stadsmiljö där mer utrymme för kollektivtrafik, och på så sätt minskade trafikflöden, samt en väl genomtänkt utformning av tillkommande bebyggelse säkerställer att gällande miljökvalitetsnormer (MKN) för buller och luft kan uppnås. På sikt behövs beredskap för att dra om delar av Enköpingsvägen för att skapa en sammanhängande stad och samtidigt hantera klimatrisker.

Stråken har sin grund i regional planering för kollektivtrafik (Kollektivtrafikplan 2050, version för granskning av RUFS 2060) och lokala behov.

Vägledning

- Lokalisera ny blandad bebyggelse längs med stadsstråk. Utforma ny bebyggelse så att den orienterar sig mot och ramar in gaturummet.
- Utforma stråket för stadsliv, levande gator, aktiva bottenvåningar och blandade funktioner i anslutning till stadsstråken. Se fler vägledningar under Utveckling längs med stadsstråk.
- Lämna utrymme för gröna mellanrum och växtlighet i gaturummet för klimatanpassning och rekreation. Beakta luftkvalitet och buller i utformningen av mellanrummen.
- Prioritera kollektivtrafikens framkomlighet över andra trafikslag i stadsstråken. Åtgärda genom eget väg-utrymme där det är möjligt, eller andra lösningar.
- Säkra utrymme för kapacitetsstark kollektivtrafik på både Enköpingsvägen och Rissneleden. Staden förordar Enköpingsvägen på längre sikt, men båda alternativen ska hållas öppna. Där stadsstråk och spårväg sammanfaller, tillämpa vägledning under Spårväg.
- Säkra utrymme för kapacitetsstark kollektivtrafik med god framkomlighet på Ursviksvägen för att stärka sambandet mellan Enköpingsvägen och Hallonbergen och centrala Sundbyberg.
- Minska Enköpingsvägens barriäreffekt och bidra till en sammanhållen, hälsosam stadsmiljö med bra luftkvalitet och låga bullernivåer. Skapa robusta och trafiksäkra passager över vägen för fotgängare. Minska den genomgående trafikens dominans genom att pröva lägre tillåten hastighet.
- Säkra utrymme för, och omöjliggör inte, en alternativ vägsträckning av Enköpingsvägen, som kan bli aktuell på längre sikt.
- Pröva möjligheten att uppföra höga hus längs Enköpingsvägen, främst på platser nära hållplatser för att markera stadens topografi och struktur. Beakta visuella samband och påverkan på stadsrum.
- Där stadsstråk och gröna promenadstråk eller bäckstråk möter varandra, samt intill hållplatslägen för kollektivtrafik; utforma platserna med särskilt omsorg. Prioritera lösningar som i möjligaste mån tillgodoser funktioner i båda strukturerna i korsningspunkter.

- Där stadsstråk och grönområde möter varandra: utforma platserna med särskild omsorg. Prioritera kollektivtrafikens framkomlighet samt lösningar som bidrar till att ömsesidigt förstärka båda funktioner. Möjliggör för bebyggelse eller anläggningar endast om de syftar till att tillgängliggöra grönområdet.

Frågor att bevaka

En eventuell omdragning av delar av Enköpingsvägen är en omfattande åtgärd med bedömt genomförande på längre sikt, men som behöver studeras närmare långt tidigare när det gäller genomförbarhet, kostnader och nyttor. I fortsatt översiktsplanering behöver läge och utrymmesbehov klargöras, för såväl väg som omgivande stadsbebyggelse, för att inte låsa markanspråk och omöjliggöra en ny sträckning samt omvandling till stadsstråk. Rinnvägar och risk för översvämning behöver beaktas och hanteras.

Region Stockholm ska ta fram en förstudie för expressbussen mellan Danderyd - Spånga tillsammans med berörda kommuner, varav Sundbybergs stad är en av kommunerna. Inför nästa skede behöver resultaten från förstudien tas hand om och beaktas. Enköpingsvägen och Rissneleden behöver hållas öppna som alternativa färdvägar tills dess att parterna är överens.

Stadsdelscentrum

Stadsdelscentrum utvecklas till stadsdelarnas centrala mötesplats och primära knutpunkt för människors vardagsliv och service. I samtliga stadsdelscentrum utvecklas funktioner som underlättar vardagen och bidrar till möten på lokal nivå. Centrumens potential för stadsutveckling beror på deras läge i kollektivtrafiken.

Stadsdelscentrum med regional bytespunkt har större potential för stadsutveckling och kan utvecklas med ett högre utbud av service. Eftersom många människor passerar här är behovet av offentliga mötesplatser särskilt stort.

Vägledning

- Verka för tillgång till ett basutbud av service och utveckla allmänna platser för olika åldrar i området.
- I stadsdelscentrum med regional bytespunkt i kollektivtrafiken: Verka för, utöver basutbudet och allmänna platser för olika åldrar, ett större serviceutbud för boende och verksamma i stadsdelen och från ett större omland. Utforma offentliga platser med god sikt och för långsam rörelse.
- Verka för att i och i anslutning till stadsdelscentrum med regional bytespunkt utveckla bostäder och bostadsområden med hög täthet och höjd.
- Verka för att verksamheters ytor och lokaler är flexibla och kan rymma flera funktioner samt möjliggör innovativa lösningar och samnyttjande.

Utveckling längs stadsstråk

Områdena är avsedda för ny blandad stadsbebyggelse: bostäder, arbetsplatser, kommersiell och offentlig service, bostadsanknutna verksamheter, torg, parker, närnatur och gröna samband, gång- och cykelstråk samt ytor för dagvatten och klimatanpassning. Områden längs med stadsstråken är särskilt viktiga att utveckla för att staden ska växa ihop. De har, med ny blandad bebyggelse och offentliga platser, potential att länka samman stadens olika delar. På så sätt bidrar de till en sammanhängande och levande stad som tar tillvara de goda förutsättningar som finns i de olika stadsdelarna.

De områden som ligger på nära gångavstånd från stadsdelscentrum och bytespunkter har störst potential för högre exploatering och lokalisering av service.

Vägledning

- Utveckla områdena så att ny bebyggelse och offentliga platser bidrar till att staden växer ihop och att befintliga vägar omvandlas till ett sammanhållet stadsrum.

- Prioritera tätare bebyggelse och lokalisering av service vid bytespunkter och hållplatslägen.
- Lokalisera blandad bebyggelse och funktioner längs med stråken för att möjliggöra liv mellan husen. Utforma i kvartersstruktur för bulleravskärmning där så är lämpligt med hänsyn till kulturhistoriska värden.
- Skapa levande bottenvåningar genom att lokalisera lokaler för verksamheter i bottenplan där det är lämpligt, och orientera bebyggelsens entréer ut mot stadsstråken.
- Lokalisera funktioner med större yt- och transportbehov (kontor, skolor och förskolor) i den tillkommande bebyggelsen längs stadsstråk.
- Vid förändrad markanvändning beakta ekologiskt känsliga delar, höga naturvärden och människors behov av närrekreation. Integrera grönskan i den nya bebyggelsen och kompensera för förlust av natur.
- Minska konsekvenser av översvämning vid skyfall, genom att leda dagvattnet mot större rinnvägar och översvämningsytor, samt genom att inte öka risker vid nybyggnation.
- Där grönområden och utvecklingsområde längs med stadsstråk möter varandra: utveckla gröna samband och entréer mot grönområden och gröna promenadstråk, samt reservera ytor i en zon längs kanten mot det gröna, för att skydda naturen, hantera dagvatten och klimatanpassning.
- Beakta och omhänderta risker för ras och skred, översvämning eller där det finns en kombinerad risk vid förändringar. Kända riskområden i området finns i karta, figur 6.
- Verka för att verksamheter som inte kan kombineras med bostäder (exempelvis drivmedelsstationer) flyttas på sikt och att markens lämplighet säkerställs genom exempelvis åtgärda föroreningar. Anpassa successivt verksamheter av karaktär externhandel till en blandad stadsmiljö.
- Verka för att verksamheten bussdepå på längre sikt antingen effektiviseras eller flyttas för att ge plats för en sammanhängande blandad stad som växer samman över kommungräns mot Solna. På så sätt kan staden möta bostadsbehovet i kommunen och länet.

- Verka för att befintliga stickspår avvecklas. Utforma och lokalisera bebyggelse för att klara riktvärden för buller och vibrationer samt risk för urspårning och olyckor vid utveckling av bebyggelse intill Hagalunds bangård (Riksintresse för kommunikationer, i Solna kommun).
- Säkerställ och avgränsa så att ingen bebyggelse uppförs inom påverkansområdet intill transmissionsnätet för el (Riksintresse för totalförsvaret). Säkerställ att planerad utveckling av regionnätet för el möjliggör fortsatt stadsutveckling. Staden förespråkar en dragning norr om Rissneleden.
- Säkerställ och respektera Råsta kulles historiska betydelse i landskapsbilden och den historiska miljön vid Råsta gård. Vid förändrad markanvändning se till att ny bebyggelse eller andra förändringar inte negativt påverkar den visuella och fysiska kontakten med omgivningen.

Frågor att bevaka

Genomförandet och därmed tidshorisonten varierar mellan olika delområden. Vissa områden kräver omfattande utredningar och innan de kan bli verklighet

En effektivisering eller flytt av Region Stockholms största bussdepå kräver utredning, vidare diskussioner och överenskommelser med den som ansvarar för kollektivtrafiken och äger marken, Region Stockholm. Även om en sådan effektivisering eller flytt sannolikt är möjlig först på längre sikt behöver arbetet för att möjliggöra detta påbörjas långt tidigare.

En flytt eller omvandling av andra funktioner som inte är förenliga med en blandstad och stadsstruktur, såsom drivmedelsstationer och större etablering med karaktär av externhandel, kräver diskussioner och överenskommelser med markägare och arrendatorer. Flytt av dessa funktioner sker sannolikt på längre sikt, men där arbete för att genomföra det behöver påbörjas redan idag.

Stadsutveckling komplettering

Befintliga och delvis bebyggda områden som kan kompletteras med ny blandad stadsbebyggelse, alternativt nya funktioner i befintliga byggnader. Syftet är att tillföra nya värden som inte finns på platsen i dag, snarare än att enbart bygga mer av samma, och därmed bidra till en högre urban kvalitet, ökad robusthet och levande blandstad. Inom dessa områden ryms ny blandad stadsbebyggelse i form av bostäder, arbetsplatser, kommersiell och offentlig service, bostadsanknutna verksamheter, torg och parker, närnatur och gröna samband, gång- och cykelstråk samt ytor för dagvatten och klimatanpassning. Även nya funktioner i befintliga byggnader möjliggörs.

Vägledning

- Komplettera med underrepresenterade boendeformer och funktioner som tillför nya värden till området. Komplettera i första hand på redan hårdgjord mark, såsom markparkeringar.
- Stärk stadsdelens befintliga karaktärsdrag och kulturhistoriska värden genom att nya byggnader antingen kompletterar helheten baserat på befintlig bebyggelse och platser eller tillför ett nytt arkitektoniskt lager. Kompletteringar ska bidra till att staden växer ihop.
- Beakta människors behov av närrekreation samt höga naturvärden och ekologiskt känsliga områden vid komplettering med ny bebyggelse. Integrera grönska i bebyggelsen och kompensera för förlust av natur.
- Säkerställ att kompletteringar inte påverkar kulturvärden negativt. Säkerställ att utveckling i visuell och direkt anslutning till intilliggande områden för särskilt värdefull kulturmiljö sker så att kulturvärden inte påverkas negativt.
- Omvandla befintliga bottenvåningar som vetter mot såväl stadsstråk som gröna promenader och gångstråk (exempelvis i Hallonbergen) till mer publikt tillvända funktioner och service.
- Säkerställ utveckling av offentliga platser och kostnadsfria inomhusmiljöer, särskilt i bostadsområden präglade av trångboddhet, som Hallonbergen och Rissne.

- Skapa ett bra mikroklimat och skugga, särskilt i områden med stora hårdgjorda ytor såsom centrala Hallonbergen och västra Rissne, med träd och vegetationsklädd mark. Kompensera för hårdgjorda ytor med hjälp av grönytefaktor.
- Där grönområden och områden för kategorin *stadsutveckling komplettering* möter varandra: utveckla gröna samband och entréer in i grönområden och gröna promenadstråk samt reservera ytor i en zon längs kanten mot det gröna, för att skydda naturen, hantera dagvatten och klimatanpassning.
- Beakta och omhänderta risker för ras och skred, översvämning samt kombinerad risk vid förändringar. Kända områden med kombinerad risk för skred och översvämning i området finns i karta, se figur 6.
- Minska konsekvenser av översvämning vid skyfall, genom att leda dagvattnet mot större rinnvägar och översvämningsytor, samt genom att inte öka risker vid nybyggnation.
- Utred och beakta risker och negativ påverkan från trafiken samt transporter av farligt gods vid utveckling längs Ulvsundaleden (Väg 279, riksintresse för kommunikationer) samt Tvärbanan och samordna planeringen med Trafikverket och Stockholms stad.
- Lokalisera verksamheter och funktioner som är mindre känsliga för buller mot väg 279 för att minska intilliggande områdens utsatthet för buller och risk, samt för att tillvarata skyltläge
- Skapa värde och beredskap för områden som kommer kunna byggas ut först på längre sikt, så som området Milot. Fokusera på åtgärder som gör dessa områden mer tillgängliga och attraktiva i närtid. Säkra utrymme och anslutningar för teknisk infrastruktur för att inte omöjliggöra komplettering.
- För området Milot, säkra driften för samhällsviktiga funktioner som idag finns området och beakta samtidigt varsamhetskrav enligt plan- och bygglagen för kulturhistoriska värden. Beakta särskilt det intilliggande naturreservatet med Igelbäcken genom att reservera mark för reglerande ekosystemtjänster för att motverka översvämning, främja naturlig vattenrening samt bibehålla befintliga kolsänkor. Beakta och omhänderta även risk för föroreningar.

Särskilt värdefull kulturmiljö

Områden med befintlig bebyggelse och grönska som inte ska kompletteras eller ändras, baserat på kulturmiljövärdena i områdena. De definieras av staden som särskilt värdefulla områden (enligt 8 kap. 13 § plan- och bygglagen) där krav på varsamhet och utökad lovplikt gäller i syfte att ta tillvara kulturmiljövärden. Duvbo är även av riksintresse för kulturmiljövården, som exempel på egnahemsrörelsens planering och byggande kring tidigt 1900-tal. Uttryck för riksintresset är såväl gatu- som tomtstruktur och avgränsning, villornas utformning och placering på tomten, trädgårdarnas karaktärer samt parker och anläggningar för det gemensamma. Rissne gård skyddas som byggnadsminne enligt kulturmiljölagen, och förvaltas enligt en skötselplan.

Vägledning

- Planlägg som huvudregel inte för ny bebyggelse i Duvbo, med undantag för varsam utveckling av befintlig samhällsservice. Utred och beakta påverkan på kulturmiljövärdena vid bygg-, mark- och rivningslov. Bebyggelse och grönska i anslutning till särskilt värdefull kulturmiljö ska utformas med hänsyn till karaktärsdrag, skala och material.
- Verka för att bebyggelse, trädgårdar och andra gröna miljöer vårdas. Bevara de uttryck som ligger till grund för utpekandet som särskilt värdefull kulturmiljö.
- Säkerställ att befintliga träd vårdas och kompletteras för att bevara kulturmiljöns karaktär och samtidigt bidra till biologisk mångfald och ett bra mikroklimat.
- Beakta och omhänderta risker kopplat till översvämning vid förändringar. Utforma skyddsåtgärder så att kulturmiljöns värden inte skadas. Kända riskområden finns i karta, figur 6.

Frågor att bevaka

Ytterligare områden eller byggnader som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt behöver identifieras och värdet beskrivas. Sådana områden eller

byggnader omfattas av ökad lovplikt för att inte förvanskas. Det framgår av 8 kap. 13 § plan- och bygglagen. Bedömningen bör ske samlat för hela kommunen inom den fortsatta processen för översiktsplanering. Kartan i Översiktsplan 2030 (kap 6) som visar kulturmiljöer ger en viss, men inte komplett, bild av vad det kan handla om för områden eller byggnader.

Störande verksamhet, ej bostäder

Område för samhällsviktiga verksamheter som ger påverkan på omgivningen genom exempelvis buller, vibrationer och utsläpp. Verksamheterna utgörs av depåområde för tunnelbana och tvärbana samt en transformatorstation. I dessa områden är det inte lämpligt med bostäder och det krävs särskild hänsyn i närområdet.

Vägledning

- Verka för att dessa samhällsviktiga verksamheter ges utrymme att fortsatt kunna bedrivas i enlighet med tillstånd. Säkerställ tillräckligt med yta och skyddsavstånd till angränsande bebyggelse för att säkerställa att MKN för luft och buller uppnås.
- Säkra utrymme för depåerna för tunnelbana respektive tvärbana. Säkerställ att ny bebyggelse i närheten av depåerna är utformad och placerad så att den inte störs av industribuller, stomljud, spårskrik och vibrationer eller är utsatt för risk för urspårning och olyckor kopplat till depåerna.
- Säkra utrymmet för transformatorstation med påverkansområde, som utgör riksintresse för totalförsvaret.

Pumpstation vatten- och avlopp

Områden med preliminära lägen för nya pumpstationer för vatten- och avlopp (VA). Pumpstationerna är samhällsviktig verksamhet och nödvändiga för att försörja ny och befintlig bebyggelse med övergripande infrastruktur för VA. Verksamheten är störande och ska ej kombineras med bostäder. Pumpstationerna är strategiskt lokaliserade för att försörja både befintlig och framtida bebyggelse med spillvatten, möjliggöra fortsatt utbyggnad av VA-nätet. Pumpstationerna kan ge

påverkan på omgivningen. Det innebär att tillräckliga skyddsavstånd och åtgärder mot störningar behöver säkerställas, särskilt till bebyggelse där människor vistas längre tider.

Vägledning

- Prioritera utbyggnad av utpekade pumpstationer och tillhörande ledningar så att de kan försörja ny bebyggelse, för att säkerställa stadens VA-försörjning.
- Säkerställ att utrymme finns för funktionen och möjliggör för ytterligare utbyggnad på längre sikt.
- Säkerställ tillräckligt skyddsavstånd till angränsande bebyggelse. Utforma ny bebyggelse och placera stationen så att MKN för buller och luft uppnås vid nya bostäder.

Frågor att bevaka

Planering av nya pumpstationer pågår. I fortsatt översiktsplanering behöver behovet av ytor för att inte omöjliggöra ytterligare utbyggnad av VA-anläggningar för pumpstationer utredas och säkerställas.

Regional bytespunkt

Platser där det är möjligt att byta mellan olika slags kollektivtrafik för att nå målpunkter även i övriga regionen. De regionala bytespunkterna ligger i Hallonbergen och Rissne. Här finns möjlighet att byte mellan tunnelbana och buss respektive tunnelbana, tvärbana och buss. Bytespunkterna är centrala för ett fungerande vardagsliv och kompetensförsörjning i ett större omland. Där de sammanfaller med stadsdelscentrum fungerar de som motorer för stadsutvecklingen med en radie på cirka 500 meter. I version för granskning till RUFS 2060 finns dessa två regionala bytespunkter utpekade.

Vägledning

- Säkerställ utrymme för de funktioner som behövs för att skapa goda bytesmöjligheter, såsom hållplatser, vändmöjligheter, möjlighet till reglering i närheten och attraktiva och trygga kundmiljöer.

- Säkerställ att gång- och cykelkopplingar finns till och från bytespunkterna, med utrymme att parkera sin cykel säkert i nära anslutning till bytespunkterna.

Ny kollektivtrafikkoppling

Ny väganslutning för att möjliggöra gen busskoppling genom Hallonbergen och Ör, vidare till Solna mot Solna station och Ostkustbanan och ökad tillgång till service, i enlighet med stadens hållning i nationell och regional planering för infrastruktur.

Vägledning

- Verka tillsammans med byggaktörer och Solna stad för att ge utrymme för en ny gen busskoppling mellan Hallonbergen och Ör, samt Solna station och Ostkustbanan via Sjövägen norrut. I delar krävs ny väginfrastruktur
- Verka tillsammans med Region Stockholms trafikförvaltning för att en ny busslinje ska trafikera i denna sträckning i båda riktningar längs Örsvängen.

Entré till spårstation

Entréer till stationer för tunnelbana och tvärbana. Entréerna redovisas med olika symboler i kartan beroende på trafikslag och på om entrén är befintlig eller ny. Nya entréer kan avse både nya och befintliga stationer. Nya entréer utvecklas för att möjliggöra kortare gångavstånd till kollektivtrafiken när nya områden utvecklas och för att dra större nytta av redan gjorda investeringar. Entréerna har olika status gällande beslut. Entréer på Tvärbanans Kistagren är redan beslutade.

Vägledning

- Verka tillsammans med Region Stockholm för en ny sekundärentré i första hand i Hallonbergen mot Enköpingsvägen. Utnyttja underlaget av resenärer från planerad bebyggelse i närområdet. Bibehåll möjligheten för en framtida entré vid Golfängarna.

- Säkerställ goda förutsättningar för byten i anslutning till entréerna genom korta bytesvägar och orienterbara omgivningar som gör det lätt att hitta, och tryggt att röra sig.
- Verka tillsammans med fastighetsägare för att möjliggöra för service i anslutning till entréer till spårstation.

Frågor att beakta

Nya sekundärentréer föreslås i planförslaget. Fortsatt översiktsplanering behöver närmare specificera vad som behövs för att inte omöjliggöra framtida sekundärentréer och vad som krävs för att genomföra dem, avseende exempelvis möjlig flytt av perrong. Detta behöver göras tillsammans Region Stockholm.

Utvecklad gång- och cykelkoppling

Utvecklade gång- och cykelkopplingar är stråk och passager som kopplar samman stadens olika delar samt staden med omgivande kommuner. De är i dagsläget bristfälliga eller har luckor och behöver därför stärkas.

Inom staden behöver kopplingar stärkas för att knyta ihop Duvbo med Hallonbergen via Rissneleden samt för att bygga ut infrastrukturen över Enköpingsvägen och i Ursviks västra delar.

Över kommungränserna behöver kopplingar stärkas för att överbrygga höjdskillnader och ansluta till befintliga regionala cykelstråk som sträcker sig genom staden: Hjulsta-Bergshamrastråket och Sundbybergsstråket.

Det utvecklade gång- och cykelnätet kopplar även samman, eller går igenom, grönområden. Det ökar nyttan för rekreation, ger utrymme för ekosystemtjänster samt en variation av upplevelsevärden.

Vägledning

- Bygg ut infrastrukturen för cykel och skapa kopplingar där det idag saknas för att minska barriäreffekter.
- Utforma lättillgängliga gång- och cykelstråk med god belysning i en omgivning som känns trygg. Säkerställ att alternativa vägval finns,

särskilt de som ökar kvaliteten för vistelse genom träd och annan vegetation.
- Samverka med grannkommun för att åstadkomma förbättringen, i de fall kopplingen sträcker sig över kommungräns.
- Säkerställ att utvecklade cykelkopplingar kombineras med utvecklade möjligheter även för fotgängare, särskilt i kopplingar över Enköpingsvägen. Utforma passagerna så att de är trafiksäkra och ökar framkomligheten för fotgängare och cyklister.
- Utforma gång- och cykelkopplingar så att de bidrar till biologisk mångfald, skugga och hantering av dagvatten genom att integrera träd och annan vegetation.

Frågor som behöver utredas vidare

En ännu ej utredd förbättring av gång- och cykelnätet är en cykelhiss mellan sekundärentrén och tunnelbanan vid Enköpingsvägen till Rissneleden. Den behövs för att skapa tillgänglighet mellan områdena där stora topografiska skillnader finns. Cykelhissen är ännu inte lokaliserad, och behöver studeras vidare inom ramen för fortsatt planering.

Spårväg

Planerad sträckning för beslutad utbyggnad av Tvärspårväg Kistagrenen, samt stadens reservat för kapacitetsstark busstrafik som på sikt kan utvecklas till spårväg längs Enköpingsvägen. Sträckningen för Tvärspårväg Kistagrenen varierar mellan att gå i gata och på separat banvall. Tvärspårvägen ska tillgodose Ursviks behov av kollektivtrafik och regionalt binda ihop kapacitetsstark kollektivtrafik på tvären för att öka tillgängligheten för boende och verksamma i regionen. Den kapacitetsstarka kollektivtrafiken längs Enköpingsvägen utvecklas i etapper, med expressbuss i ett första skede och möjlighet till spårväg på sikt. För att inte omöjliggöra framtida spårväg behöver utrymme säkras. Syftet är att binda samman stadens mellersta delar med regionala målpunkter och samtidigt stödja den lokala stadsutvecklingen.

Vägledning

- Verka tillsammans med Region Stockholm för att Tvärspårväg Kistagrenen med planerade stationer färdigställs snarast och ger möjlighet till byten mellan tunnelbana, pendeltåg och bussar.
- Beakta buller, vibrationer, stomljud från spårväg och vägtrafik samt omhänderta risk för urspårning från spårväg vid lokalisering av ny bebyggelse längs sträckningar för spårväg. Placera mindre känsliga verksamheter i de mest utsatta lägena.

Kompletterande vägledning för reservat för spårväg

- Säkra utrymme för att på längre sikt kunna omvandla kapacitetsstark busstrafik till en ny spårväg, genom eget vägutrymme och tillräckliga svängradier på Enköpingsvägen.
- Säkerställ att kapacitetsstark busstrafik och på sikt spårväg bidrar till stadsstråkets funktion och möjliggöra för passager som minskar Enköpingsvägens barriäreffekter

Frågor att bevaka

Region Stockholm utreder för närvarande både möjliga spårutbyggnader i regionen i stort, och kollektivtrafikens utveckling i samband med kommande stadsutveckling på Bromma Flygplats. Resultatet av utredningarna kan ha påverkan på staden och detta planförslag, där staden aktivt följer utredningarna. Staden förordar alternativ som bidrar till en bättre tillgång till kollektivtrafik i områden för utveckling längs Enköpingsvägen.

4. Allmänna intressen

Kapitlet ger vägledning, för planområdet som helhet, hur särskilda kvaliteter ska säkras och uppnås samt när olika krav blir styrande i efterföljande planering och beslut. Allmänna intressen är stadens ställningstagande om vilka kvaliteter och frågor som är särskilt viktiga att samordna i planområdet.

Tillämpa det här avsnittet tillsammans med för platsen relevanta principer för utvecklingsinriktningen och vägledningar till plankartan.

De allmänna intressena:

- Fyra fokusområden
- Riksintressen
- Miljökvalitetsnormer (MKN), risk och säkerhet samt människors hälsa

4.1. Det här vill staden: Fokusområden

För varje fokusområde beskrivs nuläge och aktuella utmaningar. Det innefattar en tillämpning av relevanta nationella och statliga mål. De fyra fokusområdena är beroende av och påverkar varandra. För att skapa goda helhetslösningar och göra bra avvägningar behöver alla fyra fokusområden tillämpas tillsammans och hanteras samlat i efterföljande planering och beslut. Vid planläggning och prövning uppstår behov av att göra avvägningar mellan olika allmänna intressen på en viss plats. För vägledning, se rutan nedan.

Vägledning vid avvägning mellan allmänna intressen

Vid planläggning och prövning uppstår behov av att göra avvägningar mellan olika allmänna intressen på en viss plats. För att säkerställa förutsebarhet ska följande prioritetsordning i tre steg vägleda stadens avvägningar. Prioriteringen säkerställer att planens principer (kapitel 2) förverkligas genom de fyra fokusområdena.

1. Hälsa, säkerhet och en robust stad

2 kap. 5 § PBL | Fokusområde: En robust stadsmiljö som klarar effekterna av ett förändrat klimat

Prioritera frågor om hälsa, säkerhet och teknisk robusthet. Innan mark tas i anspråk för bebyggelse ska behovet av grundläggande infrastruktur, såsom VA-kapacitet och skyfallshantering, vara säkerställt och löst.

2. Vardagsfunktioner och social sammanhållning

2 kap. 7 § PBL | Fokusområden: En trygg, levande och sammanhållen stad samt Kollektivtrafik för ett effektivt och hållbart resande

Säkra utrymme för vardagens funktioner, inklusive samhällsservice, parker, idrottsytor och mötesplatser. Säkerställ förutsättningar för hållbara transporter och goda livsmiljöer som främjar social interaktion.

3. Fysisk helhet och resurseffektivitet

2 kap. 3 § PBL | Fokusområde: Bostadsförsörjning och resurseffektiv bebyggelseutveckling

Lokalisera och utforma fysiska tillägg så att de långsiktigt stärker stadens struktur, minimerar transportbehovet och ger en låg klimatpåverkan under hela livscykeln. Eftersträva mångfunktionella lösningar för markanvändningen så att flera behov tillgodoses parallellt.

<u>Beslutsstöd vid avvikelse</u>

Denna ordning vägleder stadens prioriteringar. Om avsteg görs i efterföljande planering eller beslut ska detta motiveras särskilt, exempelvis i planbeskrivningen, utifrån en samlad bedömning av hur de allmänna intressena tillgodoses.

En trygg, levande och sammanhållen stad

Upplevelsen av trygghet formas av hur människor använder staden, från gator och parker till gångstråk och mötesplatser. I planområdet och dess omgivningar finns platser och stråk som upplevs som otrygga. I stadsmiljön rör det sig om ensidiga och funktionsuppdelade områden, där få människor rör sig under delar av dygnet. Fysiska barriärer som skapar hinder för att röra sig mellan områden, såsom större vägar och vattendrag, kan också bidra till upplevelser av otrygghet. I den fysiska planeringen är trygghet därför en central utgångspunkt. För att bidra till jämlika livsvillkor behöver den fysiska planeringen säkerställa närhet till service, kollektivtrafik, grönområden och mötesplatser i hela staden.

Vägledning

- Koppla samman bostadsområden och stadsdelar genom att överbrygga fysiska barriärer och utveckla sociala och rumsliga samband. Utforma otrygga miljöer, såsom gångtunnlar och gårdar, så att de upplevs som trygga. Det skapar förutsättningar för jämlika livsvillkor och en mer sammanhållen och levande stad.
- Utveckla allmän platsmark som en sammanhängande resurs för hela staden. Prioritera funktioner som stärker kopplingar mellan stadsdelar. Utforma platserna så att de är användbara och tillgängliga oavsett ålder och funktionsförmåga, baserat på lokala behov. Skapa förutsättningar för medskapande, möten och hög livskvalitet.
- Utforma stadsmiljön med blandad bebyggelse för att främja möten, gemenskap och sammanhållning. Säkerställ park- och aktivitetsytor i den täta strukturen för att underlätta vardaglig motion, spontana möten samt barns behov av lek- och rörelseytor.
- Säkerställ att idrott, rörelse och spontanidrottsytor ges utrymme i planeringen, så att tillgången till idrottsytor och kostnadsfria ytor för rörelse och idrott bibehålls och utvecklas i takt med staden
- Lokalisera offentliga platser och allmänna samlingslokaler i lättillgängliga lägen nära kollektivtrafik, gång- och cykelvägar. Säkerställ god kvalitet och integrera flera funktioner som bidrar till trygghet. Skapa välbesökta, inkluderande och levande stadsmiljöer

genom att anpassa utformningen efter lokala behov i olika områden samt så att de är användbara och tillgängliga oavsett ålder och funktionsförmåga.
- Utforma stadsmiljön så att det är lätt att orientera sig, med överblickbarhet, tydliga siktlinjer och god belysning för att skapa förutsättningar för folkliv och att människor känner sig sedda under dygnets alla timmar. På så sätt ökar upplevelsen av trygghet och brott motverkas.
- Utforma huvudgator och lokalgator för låga hastigheter med trafiksäkra passager för att skapa trygghet och tillgänglighet för gång- och cykeltrafikanter oavsett ålder och funktionsförmåga. Beakta barn och ungas behov av trygga skolvägar.

Bostadsförsörjning och resurseffektiv bebyggelseutveckling

Sundbyberg är en av Sveriges snabbast växande kommuner och har en viktig roll i att fortsatt möta det stora behovet av bostäder och samtidigt bidra till en socialt sammanhållen stad. Stadens bostadsbestånd består främst av lägenheter i flerbostadshus. Staden har en jämn fördelning av upplåtelseformerna hyresrätt och bostadsrätt. Jämfört med länet har kommunen en högre andel trångbodda hushåll.

Många unga vuxna flyttar till Sundbyberg, medan barnfamiljer i större utsträckning flyttar ut. Detta mönster förstärks av att en stor andel av beståndet utgörs av mindre bostäder.

Nybyggnation av byggnader och infrastruktur har stor klimatpåverkan, i byggskedet såväl som under hela livscykeln. Att utgå från och värna det som finns idag är avgörande, inte bara för att minimera negativ klimatpåverkan, utan också för att skapa en mer levande och kontinuerlig stadsmiljö.

Vägledning

- Möjliggör för att tillgodose ett bostadsbehov i linje med regional och kommunal bostadsförsörjning.
- Lokalisera ny bebyggelse i goda lägen med kollektivtrafik för att nyttja marken effektivt.

- Utforma ny bebyggelse med hög arkitektonisk kvalitet som lyhört förhåller sig till platsens och landskapets karaktär.
- Säkerställ en variation av bostadstyper, upplåtelseformer och storlekar för att möta invånares behov och motverka segregation.
- Verka för att bibehålla utbud av prisrimliga bostäder bland annat i samband med krav på energirelaterad renovering för att uppnå koldioxidneutralitet i byggnader.
- Planera, bygg och förvalta bostadsområden med utgångspunkt i det befintliga. Utveckla och anpassa befintligt bestånd före rivning och nyproduktion.
- Välj byggnadstekniker, material och grundläggning som ger låg miljö- och klimatpåverkan under hela livscykeln. Inklusive cirkulärt byggande, energieffektivitet, lokal energiförsörjning samt utrymmen för masshantering och mellanlagring.
- Utforma och lokalisera bostadsmiljöer omsorgsfullt så att de uppfyller MKN för luft och buller samt är säkra med hänsyn till risker såsom transporter av farligt gods, olyckor, klimatrisker och störande verksamheter.
- Gör en flyghindersanalys och remittera ärenden med höga byggnader, med hänsyn till riksintressen för luftfart (Bromma och Arlanda) och totalförsvaret (väderradar Håtuna).
  - Höjd över 20 meter: Remiss till Luftfartsverket, Swedavia och Myndigheten för civilt försvar.
  - Höjd över 45 meter (i sammanhållen bebyggelse) och över 20 meter (utanför): Remiss till Försvarsmakten.
- Utveckla områden så att trafikalstring från den nya bebyggelsen inte påverkar framkomlighet och kapacitet på E4 och E18 (Kymlingelänken) negativt, bland annat genom att bebyggelsen utvecklas nära kollektivtrafik (Riksintresse för kommunikationer, E4 och E18 (Kymlingelänken), i Stockholms stad respektive Solna stad).

Kollektivtrafik för ett effektivt och hållbart resande

Sundbybergs stad har ett strategiskt läge i regionens centrala delar och i kollektivtrafiken. Rissne och Hallonbergen är regionala bytespunkter, vilket har stor betydelse för möjligheterna att nå arbetsplatser, utbildning och service.

Det strategiska läget innebär att det finns stor potential i att stärka kollektivtrafikens kopplingar till såväl lokala som regionala målpunkter. Genom att kollektivtrafiken utvecklas tillsammans med bebyggelsen blir kollektivtrafiken enkel att nå för fler, vilket även kan minska klimatpåverkan. Därför finns ett behov av att säkra utrymme för kollektivtrafiken och dess bytespunkter.

Vägledning

- Skapa förutsättningar för kapacitetsstarka tvärförbindelser samt nya kopplingar mellan regionala och lokala målpunkter genom att prioritera utrymme för dem.
- Säkerställ utrymme för kollektivtrafiken och dess bytespunkter så att den, med få byten och kortare restider, ger god tillgänglighet till lokala och regionala mål- och bytespunkter för arbets- och fritidsresor. Det möjliggör för alla målgrupper att röra sig fritt i samhället.
- Utforma stadsmiljön så att den inbjuder till ett tryggt och hållbart resande med kollektivtrafiken. Utveckla gena och trygga gång- och cykelstråk till hållplatser och stationer utifrån hela resan-perspektivet.
- Stärk tillgängligheten och möjligheterna att nå vardagslivets olika funktioner med färdsätt som har mindre negativ klimatpåverkan.
- Maximera nyttjandet av befintlig infrastruktur för transport för att använda skattemedel effektivt och undvika att bygga nytt i onödan.
- Säkerställ att stråk med kollektivtrafik som är viktiga för samhällsviktig verksamhet, så som sjukvård och räddningstjänst, är klimatanpassade och har god funktionalitet även vid extremväder och översvämningar

- Möjliggör för flexibilitet i gatunätet som skapar förutsättningar för alternativa och trygga kopplingar vid händelse av översvämning, ras eller andra störningar.
- Frigör utrymme och prioritera framkomlighet genom att styra ny parkering i första hand till kvartersmark och genom att verka för åtgärder för mobilitet. Möjliggör privata initiativ för utbyggnad av publik snabbladdning på allmän platsmark.

En robust stadsmiljö som klarar effekterna av ett förändrat klimat

Sundbybergs stad påverkas redan nu lokalt av den pågående förändringen i jordens klimat. Effekter av det förändrade klimatet utgör inte bara en risk för människors hälsa och miljön, de utgör också en risk för stadens infrastruktur. Stadens klimat- och sårbarhetsanalys visar att anpassningar till klimatet behövs för att omhänderta effekterna och minska konsekvenserna från översvämningar (både från regn och stigande vattennivåer), värmeböljor, ras, skred och erosion, samt för att bidra till att upprätthålla den biologiska mångfalden. Den biologiska mångfalden behöver också värnas genom att bevara och utveckla grönområden och vattenmiljöer.

Vatten- och avlopp är ett komplext försörjningssystem med många beroenden. Inom planområdet finns det ett stort behov av fortsatt utveckling av anläggningen för vatten, spillvatten och dagvatten på grund av kapacitetsbrist. Till det kommer krav på god status i vattendrag och sjöar som klassas som vattenförekomster. Vid utbyggnad och renovering måste systemet dimensioneras för att klara ny bebyggelse, samt utmaningar såsom översvämningar.

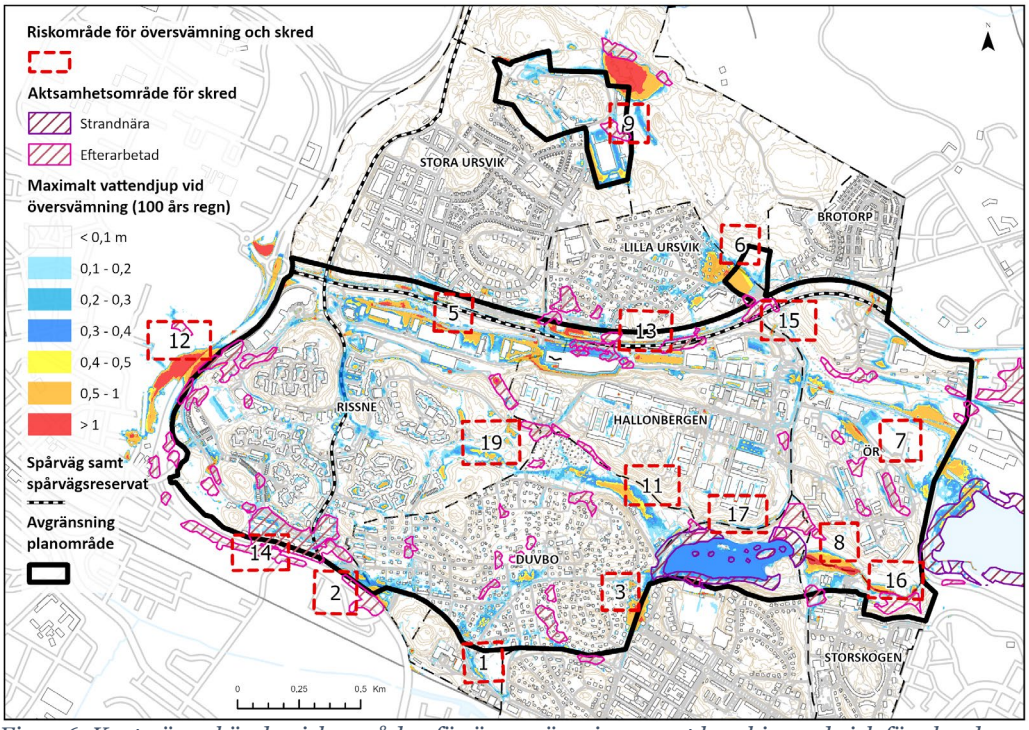
Vägledning

- Utforma stadsmiljön och infrastruktur för att hantera dagens och framtidens klimatrisker, samtidigt som klimatpåverkan minimeras. Använd mångfunktionella lösningar som ger rekreativa värden, hanterar dagvatten, reglerar temperaturen samt minskar klimatpåverkan genom att binda kol i mark och vegetation. Stärk stadens struktur av grönska och vatten och bidra därmed till en sammanhållen gestaltning.

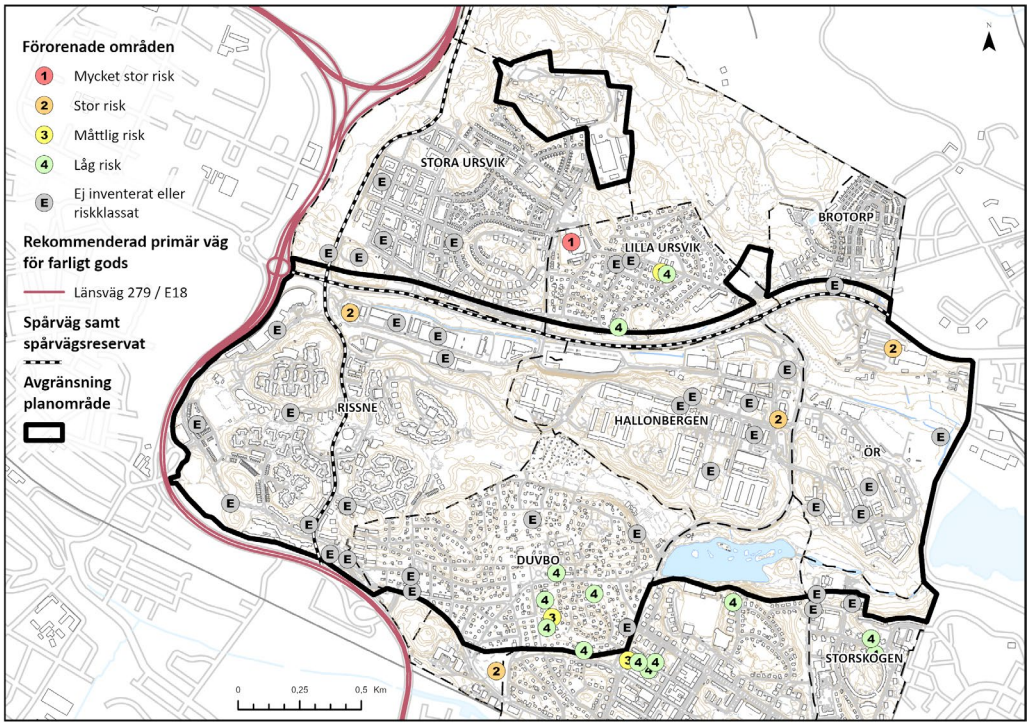
- Undvik att bygga i riskområden för ras, skred, erosion och översvämning, samt i lågpunkter där det samlas mycket vatten. Säkerställ att ny bebyggelse inte skapar nya risker i befintlig bebyggelse. Bevara och plantera växtlighet som kan öka markstabiliteten.
- Minska lokala temperaturer och skapa skugga genom att bevara och utveckla biologisk mångfald, naturvärden och vattenmiljöer. Plantera träd och flerskiktad vegetation samt använd växtbäddar med kolsänkande förmåga, särskilt i hårdgjorda miljöer. Fokusera särskilt på samhällsviktiga funktioner som skolor, förskolor och äldreboenden, bostadsmiljöer samt offentliga miljöer, gång- och cykelstråk och hållplatser.
- Lokalisera och utforma bebyggelse så att krontäckning och gröna samband upprätthålls och att arter samt livsmiljöer med lagstadgat skydd inte påverkas negativt. Beakta områden med höga ekologiska värden för att undvika fragmentering och stärka biologisk mångfald. Integrera grönska i stadsmiljön för att stärka dessa värden, kompensera för förlust av natur inklusive dess förmåga att binda koldioxid och minska trycket på känsliga områden.
- Anpassa höjdsättning och avrinningsvägar efter naturliga flöden och omhänderta dag- och skyfallsvatten lokalt så att åtgärderna varken medför otillåten försämring av vattenstatus eller äventyrar möjligheten att nå gällande miljökvalitetsnormer (MKN). Mängden vatten som flödar till recipienter ska motsvara deras förutsättningar. Säkerställ vid detaljplaneläggning genom utredning, att möjligheten att uppnå stadens beting om MKN inte försämras.
- Utforma samhällsviktig verksamhet för att klara 500-års regn och övrig ny bebyggelse för 100-årsregn för att minimera skador vid skyfall. Säkerställ räddningstjänstens framkomlighet och utrymmen för evakuering vid extremväder.
- Lokalisera och utforma vatten- och avloppssystemet med redundans. Säkerställ att varken infrastruktur eller försörjning av dricksvatten påverkas negativt vid nödlägen, driftstörningar eller risker kopplade till ras, skred, erosion och översvämningar. Säkerställ därigenom ett försörjningssystem och en infrastruktur för vatten, spillvatten och dagvatten som är långsiktigt hållbart med kvalitet.

- Möjliggör en skalbar och etappvis utbyggnad av vatten- och avloppssystemet genom att reservera ytor för teknisk infrastruktur, ledningsstråk och driftdepå. Skapa därigenom förutsättningar för ny stadsutveckling.
- Samordna nya och befintliga vatten- och avloppsledningar, ledningsstråk och andra satsningar i infrastrukturen i gatuutrymmen för att använda marken effektivt och minska kostnader.
- Utred och åtgärda föroreningar vid förändrad markanvändning för att säkerställa markens lämplighet och bidra till att minska påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten. Identifierade förorenade områden finns i figur 7, fler kan finnas.

Kartunderlag

Figur 6. Karta över kända riskområden för översvämning, samt kombinerad risk för skred och översvämning. Siffrorna representerar olika områden med identifierad risk. Läs mer om riskerna i de olika områdena i rapporten "Klimat- och sårbarhetsanalys för Sundbybergs stad med fokus på fysisk planering" (2025-04-30).

Figur 7. Karta över kända risker för föroreningar, vägar med farligt gods och ny spårväg.

4.2. Riksintressen, normer och risker

Planen visar hur riksintressen för kommunikationer, totalförsvaret och kulturmiljövården tillgodoses. Dessa riksintressen ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dem eller påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna (3 kap. 6, 8 och 9 §§ miljöbalken). Se bilaga 1.

Området omfattas även av MKN för vatten, luft och buller. Myndigheter och kommunen ansvarar för att normerna följs. Verksamheter eller åtgärder får inte försämra kvaliteten på vatten, luft eller ljudmiljö på ett sätt som äventyrar möjligheten att uppnå de fastställda normerna (5 kap. miljöbalken). Se bilaga 2 för MKN vatten.

Även klimatrisker och risker som rör människors hälsa och säkerhet finns inom området. Planläggning får inte leda till att den avsedda användningen blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller ökar risker för olyckor, översvämning eller erosion (2 kap. 5 och 10 §§ plan- och bygglagen).

Hur staden avser att tillgodose riksintressen, säkerställa MKN samt hantera klimatrelaterade och andra risker beskrivs i vägledningarna i 2.1 (Utvecklingsinriktning), 3.1 (Plankarta) och 4.1 (Fokusområden).

5. Genomförande

Kapitlet beskriver ramarna för hur den fördjupade översiktsplanen genomförs, används som beslutsstöd samt hur den kontinuerliga översiktsplaneringen bedrivs.

Planens sträcker sig mot 2060 med utblick till 2100. Genom framförhållning lägger staden grunden för en adaptiv stadsstruktur, som kan möta teknikskiften och föränderliga krav.

Genomförandet bygger på att förberedande åtgärder och strategisk hantering av markanspråk påbörjas i närtid. Nya områden integreras i stadsväven genom medvetna tillägg, för att bidra till miljömässiga, sociala och ekonomiska värden över tid.

5.1. Samordnat genomförande

Att bygga stad innebär samordning av stora investeringar. Det är grundläggande för att skapa en sammanhängande stadsväv, där lokala centrum stärks och stadsstråk kopplar samman stadens delar. Genomförandet säkrar även att grönska och vatten integreras som en bärande del i stadsutvecklingen.

Genomförandet av planen bygger på att fysisk planering och teknisk infrastruktur samverkar. Behovet av VA-infrastruktur behöver dimensioneras långsiktigt. Det är nödvändigt för att kunna möjliggöra en total potential om cirka 15 000 bostäder (varav preliminärt cirka 4 200 i de västra delarna av Ursvik, som ligger utanför planområdet) och till det skapa en långsiktigt robust miljö. Genom en samordnad portföljstyrning prioriteras VA-projekt och bebyggelseutveckling tillsammans. Det säkrar att resurser används där de gör störst nytta för helheten och att infrastrukturen dimensioneras utifrån kommande behov snarare än kortsiktiga lösningar.

Genom att staden och det offentliga planerar och investerar kan en förutsägbarhet skapas för stadens aktörer, vilket bidrar till en jämn utveckling över tid. En jämn utbyggnadstakt ger i sin tur förutsättningar för kostnadstäckning och en sund ekonomi. För att säkerställa en hållbar investeringstakt och en effektiv användning av stadens resurser

bygger genomförandet av planen på ett antal samband som utgör förutsättningar för beslut om var och när utveckling kan ske:

Miljökvalitetsnormer och dagvatten: Hantering av dagvatten är en juridisk och ekologisk förutsättning för stadens fortsatta utbyggnad. För att klara miljökvalitetsnormer, minska sårbarheten vid stora regn och skapa attraktiva livsmiljöer behöver dammar vid Örvallen och i Ursvik färdigställas tidigt. Dagvatten från Milot leds separat till Igelbäcken och är inte beroende av anläggningen i Ursvik.

Tekniska och ekonomiska trösklar: Investeringar i pumpstationer (se plankartan, kapitel 3) fungerar som dimensionerande trösklar i VA-systemet. De möjliggör bebyggelse i stora områden och låser upp nödvändig planberedskap, tillsammans med större överföringsledningar för att öka kapaciteten.

Planering för att skapa framförhållning: Ett effektivt genomförande kräver att utredningar, förhandlingar och detaljplaneläggning initieras i god tid innan de tekniska trösklarna passeras. I komplexa områden, som längs Enköpingsvägen, påbörjas planering i närtid för att säkerställa samordning mellan bebyggelse, ny kollektivtrafik och flytt av verksamheter.

5.2. Översiktsplanen som beslutsstöd

Översiktsplanen är, tillsammans med planeringsstrategin, ett av stadens viktigaste styrdokument. Planen fungerar som ett praktiskt verktyg som gör den fortsatta planprocessen snabbare och mer förutsägbara. Genom att omsätta planen i handling ger staden förutsättningar för andra aktörer att investera och bidra till Sundbybergs utveckling.

Tillämpa planens vägledningar i den dagliga verksamheten, för att skapa en sammanhållen stadsstruktur och effektiva processer för genomförande. Använd planen som beslutsstöd från strategiska förutsättningar till operativ tillämpning, för att:

- Vägleda vid prioritering av uppdrag inom gemensam portföljstyrning så att VA-utbyggnad och stadsutveckling sker i takt.

- Styra behovet av VA-kapacitet utifrån planens markanvändning, för att ge VA-huvudmannen tydliga ramar för sin planering.
- Säkerställa att ny bebyggelse bidrar till att bära kostnaderna för de gemensamma investeringar som krävs för genomförandet.
- Pröva markens lämplighet i plan- och bygglovsärenden för att ge tydliga spelregler för fastighetsägare och byggaktörer.
- Tillämpa 3 och 4 kap. miljöbalken vid avvägningar mellan olika allmänna intressen och rumsliga prioriteringar.
- Vägleda enskilda initiativ och säkerställa att beslut kring mark- och vattenanvändning följer stadens långsiktiga mål.
- Samordna investeringar och samverka med externa aktörer kring kollektivtrafik, service och teknisk infrastruktur.
- Utveckla offentliga miljöer såsom gator, parker och torg för att skapa mervärde för boende, besökare och lokalt näringsliv.
- Reservera mark för nödvändiga tekniska lösningar och VA-kapacitet i ett tidigt skede.
- Säkra tillstånd för genomförande, exempelvis för vattenverksamhet eller nätkoncession.

5.3. Kontinuerlig översiktsplanering

Håll planen aktuell och levande. Kalibrera kontinuerligt översiktsplanen mot omvärldens förändringar. Arbeta aktivt med tillägg, fördjupningar och utredningar för att hålla den långsiktiga utvecklingsinriktningen aktuell. Genom att samtidigt uppdatera underliggande styrdokument blir planen en integrerad del av stadens styrmodell, där fysisk planering går hand i hand med budget och resursfördelning.

Det är användningen av planen som skapar förändring och formar Sundbyberg. Följ upp översiktsplanens styrverkan och bedöm dess aktualitet i samband med planeringsstrategin minst en gång varje mandatperiod. Fokusera uppföljningen på:

- Strategiskt beslutsunderlag: Har planen styrt stadens prioriteringar inom processen för samhällsbyggande?

- Vägledande funktion: Har planen gett vägledning vid ställningstaganden enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och närliggande lagstiftning?

Behov av kompletterande utredningar och styrdokument

Under rubriken ”frågor att bevaka” i planen finns ett antal frågor beskrivna. Vissa av dem behöver hanteras inom fortsatt process för översiktsplanering:

- Särskilt värdefulla kulturmiljöområden (enligt 8 kap. 13 § plan- och bygglagen)
- Förutsättningar för att dra om Enköpingsvägen
- Förutsättningar för att öppna sekundärentréer i tunnelbanan, med eventuella följdåtgärder
- Lokalisering av cykelhiss
- Förekomst av fridlysta och skyddade arter och dess habitat.

Planeringsstrategin som hör till översiktsplanen prioriterar följande (i dagsläget ej beslutade) styrdokument som viktiga underlag för fortsatt arbete med översiktsplanen:

- Näringslivspolicy
- Grönplan
- Plan för kollektivtrafik
- Styrdokument för arkitektur och gestaltad livsmiljö
- Klimatanpassningsplan
- Riktlinjer för markanvisning (lagkrav)
- Riktlinjer för bostadsförsörjning (lagkrav)
- Lokalt åtgärdsprogram för Igelbäcken med tillhörande genomförandeplan för Sundbybergs stad (överprövningsgrund enligt plan- och bygglagen och miljöbalken)
- Energiplan (lagkrav)

6. Bilagor

6.1. Bilaga 1. Riksintressen

I bilagan redovisas hur riksintressen tas omhand i planen. De riksintressen där statens anspråk ändrats sedan den kommuntäckande översiktsplanens antogs (2018) redovisas med karta.

Riksintresse för kommunikationer (väg)

Trafikverket har (enligt 3 kap. 8 § miljöbalken) gjort anspråk på att följande objekt som berör planen ska utgöra riksintresse för kommunikationer (väg):

- E4 genom Stockholms län
- E18 (Kymlingelänken) genom Stockholms län
- Väg 279 (Ulvsundavägen)

Vägarna E4, E18 och 279 är lokaliserade utanför planområdet. Väg 279 är lokaliserad i anslutning till planområdets västra del.

Beskrivning

Vägarna utgör riksintressen för kommunikationer (väg) eftersom de bidrar till att binda samman andra anläggningar av riksintresse och ingår i ett prioriterat vägnät för godstransporter och ett funktionellt prioriterat vägnät för långväga personresor. De är dessutom rekommenderade färdvägar för farligt gods. E4 tillhör TEN-T[1] stomnät och är en led i storstad. E18 tillhör TEN-T övergripande nät och omfattas av väglänkar som bidrar till att upprätthålla nationellt viktiga strukturer. Väg 279 har betydelse som en omledningslänk.

Så tillgodoses riksintresset

- För E4 och E18, se avsnitt 4.1 Fokusområden
- För Väg 279, se avsnitt 3.1 Plankarta

[1] TEN-T är EU:s politik för ett sammanhängande transeuropeiskt transportnät i Europa. Det omfattar bland annat väg- och järnväg och ska byggas ut eller rustas upp i tre nivåer: stomnätet, det utvidgade stomnätet och det övergripande nätet.

Riksintresse för kommunikationer (järnväg)

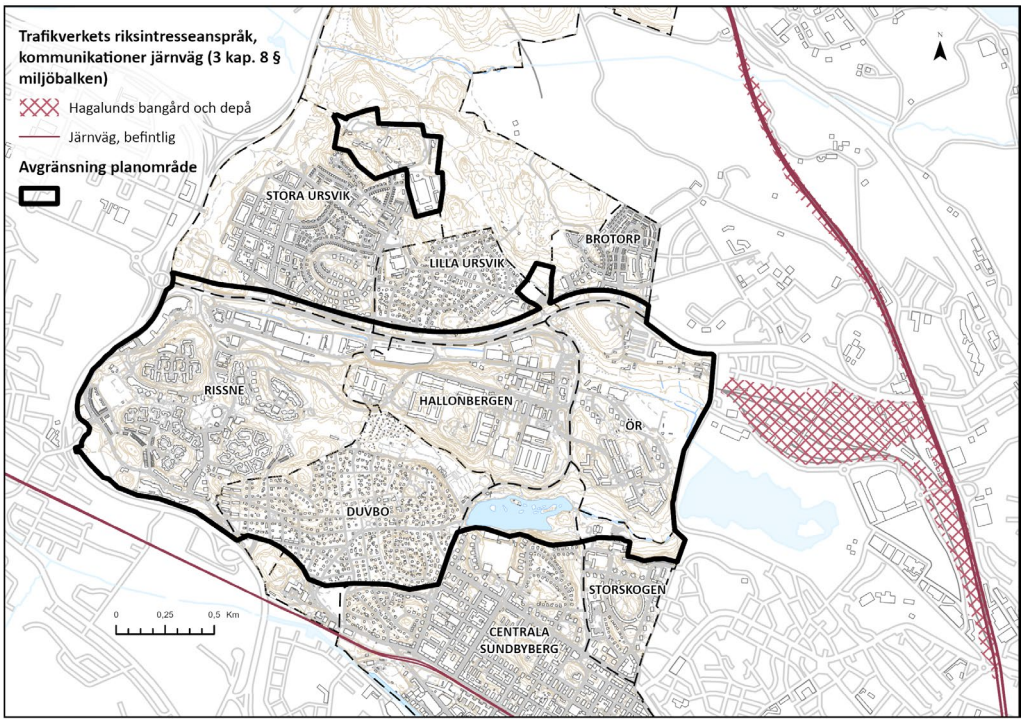
Trafikverket har (enligt 3 kap. 8 § miljöbalken) gjort anspråk på att följande objekt som berör planen ska utgöra riksintressen för kommunikationer (järnväg):

- Hagalunds depå och bangård

Hagalunds depå och bangård är lokaliserad utanför planområdet i anslutning till planområdets östra del.

Beskrivning

Hagalunds godsbangård och depå är ett riksintresse för kommunikationer (järnväg) på grund av dess anläggning för uppställning av tåg. Hagalund har två utdragsspår som löper in i Sundbybergs stad. Enligt besked från Länsstyrelsen (2025-10-30, via mejl) har anspråket på stickspåret som riksintresse utgått.

Figur 8. Karta över Hagalunds bangård och depå (riksintresse för kommunikationer, järnväg). Ändring har skett sedan Översiktsplan 2030.

Så tillgodoses riksintresset

- Se avsnitt 3.1 Plankarta

Riksintresse kommunikationer, luftfart

Trafikverket har (enligt 3 kap. 8 § miljöbalken) gjort anspråk på att följande objekt som berör planen ska utgöra riksintressen för kommunikationer (luftfart):

- Bromma flygplats
- Arlanda flygplats

Markanspråken för Bromma och Arlanda flygplatser ligger i sin helhet utanför planområdet, men hela planområdet omfattas av påverkansområden för Bromma och Arlanda flygplatser.

Beskrivning

Flygplatsernas påverkansområden utgör riksintressen för kommunikationer (luftfart) eftersom de är viktiga förbindelser inom och utanför Sverige. Hinderbegränsande ytor runt Bromma flygplats säkerställer att flygplan kan stiga, landa och manövrera säkert på flygplatsen. I en stor del av planområdet begränsar dessa ytor höjden på objekt till 59,2 meter över havet.

Sundbybergs stad omfattas i sin helhet av MSA-ytor (Minimum Sector Altitude) för Bromma och Arlanda flygplatser. Inom MSA-ytor kan objekt som är 20 meter högre än omgivande mark- och vattenområden påverka flygprocedurerna till och från flygplatsen.

Så tillgodoses riksintresset

- Se avsnitt 4.1 Fokusområden

Riksintresse för kulturmiljövård

Riksantikvarieämbetet har (enligt 3 kap. 6 § miljöbalken) gjort anspråk på att följande objekt som berör planen ska utgöra riksintressen för kulturmiljövården:

- Duvbo

Duvbo är lokaliserat inom planområdet.

Beskrivning

Stadsdelen Duvbo utgör ett riksintresse för kulturmiljövården eftersom det är ett av de första egnahemsområdena i Stockholm och Sverige. Duvbo byggdes successivt ut mellan 1899 och 1920-talet och speglar den tidens idéer om egnahemsrörelsen och utvecklingen av välordnade arbetarförstäder. Bostadshusen med deras placering och uthus, de mindre parkerna, gatunätet, de centralt placerade gemensamma funktionerna, samt vegetationen är del av områdets värde. Utöver riksintresset finns flera byggnader som är skyddade utifrån ett individuellt kulturmiljövärde.

Så tillgodoses riksintresset

- Se avsnitt 3.1 Plankarta

Riksintresse för totalförsvaret

Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar har (enligt 3 kap. 9 § miljöbalken) gjort anspråk på att följande objekt som berör planen ska utgöra riksintressen för totalförsvaret:

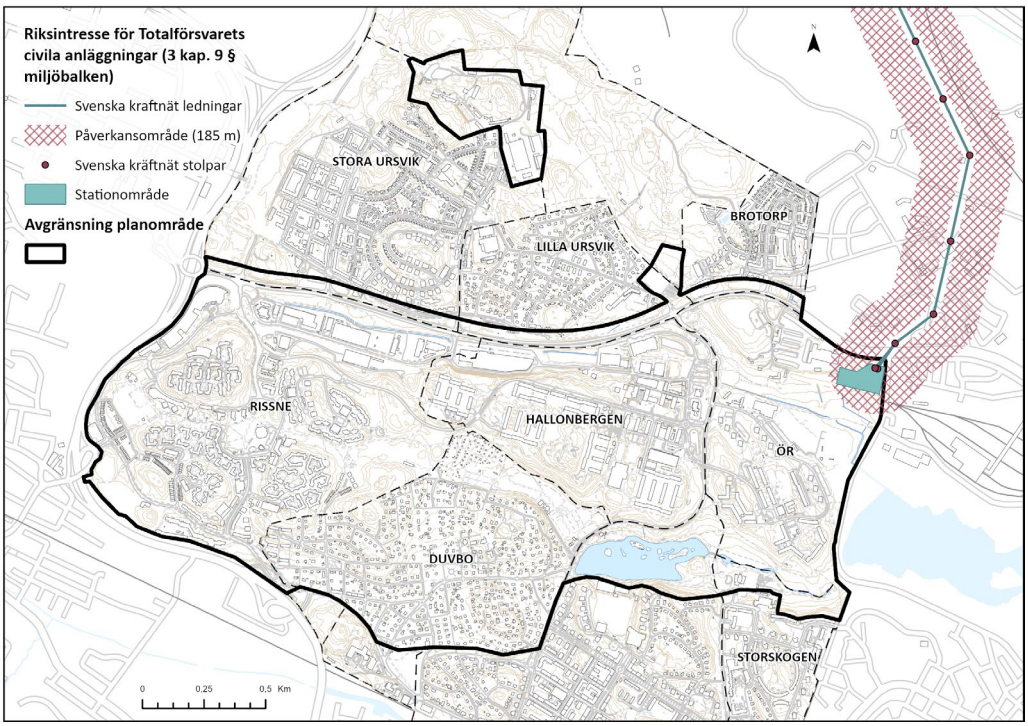
- Transmissionsnätet för el, TfC 0014
- Väderradar Håtuna, TM0101

En del av transmissionsnätets markanspråk och påverkansområde är lokaliserat inom planområdets västra hörn. Markanspråken för Väderradar Håtuna ligger i sin helhet utanför planområdet, men hela planområdet omfattas av påverkansområdet för Håtuna.

Beskrivning

Transmissionsnätet för el utgör ett riksintresse för totalförsvaret eftersom det har avgörande betydelse för elförsörjningen för det civila försvaret i hela Sverige och därmed är nödvändigt för totalförsvarets anläggningar. En grundförutsättning för en fungerande elförsörjning är att det finns ett robust och driftsäkert transmissionsnät. Transmissionsnätet för el har ett markanspråk och ett påverkansområde om 160 meter på vardera sida om luftledningarna (på grund av magnetfält).

Väderradar Håtuna utgör riksintressen för totalförsvaret eftersom väderradarn är nödvändig för insamling av väderdata som stödjer totalförsvarets verksamhet. Inom påverkansområdet kan höga objekt påverka väderradarns funktion.

Figur 9. Karta över transmissionsnätet för el i Sundbybergs stad (riksintresse för totalförsvaret). Nytt riksintresse sedan Översiktsplan 2030.

Så tillgodoses riksintresset

- För väderradar Håtuna, se avsnitt 4.1 Fokusområden
- För transmissionsnätet för el, se avsnitt 3.1 Plankarta

6.2. Bilaga 2. Mellankommunala och regionala frågor

Avfall

Den lokala hanteringen av avfall, insamlingen av grovavfall och förpackningar samt hanteringen av omlastning och mellanlagring av massor och avfall kräver ytor i den byggda miljön. Den här typen av ytor kan samordnas mellan kommunerna. Det är därför viktigt med ett fortsatt och utvecklat samarbete med grannkommunerna. Den fastighetsnära insamlingen av förpackningar kommer bli lag från och med 2027.

Hur intresset hanteras

- Se fokusområde: Bostadsförsörjning och bebyggelseutveckling i en växande stad

Bostadsförsörjning

Behov och utbud av bostäder i Stockholmsregionen matchar inte, där det finns en konstaterad bostadsbrist i länet som ser olika ut för olika grupper. Bostadsmarknaden sträcker sig över kommungräns, där Sundbybergs bostadsmarknad utmärks av ett stort utbyte med andra kommuner. Behovet och utbudet av bostäder påverkas av vad som finns och byggs i grannkommunerna, som i sin tur påverkas av vad som finns och byggs i Sundbyberg. Här finns behov av mellankommunal samordning och utbyte av erfarenheter.

Hur intresset hanteras

- Se fokusområde: Bostadsförsörjning och bebyggelseutveckling i en växande stad
- Se plankartan: Kategorier om bebyggelse

Klimatanpassning och klimatpåverkan

Utmaningen består i att både minska utsläppen av växthusgaser (påverkan på klimatet) samt att hantera effekterna av och anpassa staden till ett förändrat klimat (klimatanpassning). Effekterna av en höjd medeltemperatur kan märkas av lokalt redan idag och de förväntas

bli värre i framtiden i takt med att utsläppen fortsätter öka. Vad Sundbyberg gör för att minska klimatpåverkan lokalt har betydelse även för omgivande kommuner.

Klimateffekter är lokala. De klimateffekter som har identifierats i Sundbybergs stad är:

- Översvämning från skyfall, som förväntas bli fler och mer intensiva framöver.
- Skred, och skred i kombination med översvämning. Risken ökar i takt med att risken för översvämningar ökar.
- Värmebölja. Det förväntas bli varmare under sommarhalvåret och värmeböljor förväntas inträffa oftare och bli mer intensiva. I hårdgjorda stadsmiljöer uppstår värmeöar där temperaturen i stadsmiljön är högre jämfört med omkringliggande områden.

Genom åtgärder för klimatanpassning kan Sundbyberg hantera riskerna som klimateffekterna medför. Eftersom åtgärder för klimatanpassning som en kommun vidtar kan få konsekvenser i en annan kommun är det viktigt med gott samarbete. På motsvarade sätt kan klimatrisker som uppstår i en kommun och som inte hanteras få negativa konsekvenser i en annan kommun, exempelvis nedströms. Åtgärder för klimatanpassning bör därför samordnas med berörda aktörer och grannkommuner för att skapa gemensamma lösningar.

Hur intresset hanteras

- Se fokusområde: En robust stadsmiljö som klarar effekterna av ett förändrat klimat
- Se plankartan: Kategorier om bebyggelse, kollektivtrafik och vatten

Kommunikationer

Sundbybergs strategiska läge utmärks av dess exceptionella tillgång till olika transportslag, vilket gör kommunen till en viktig nod i regionens transportsystem. Genom staden går tunnelbanans två blå linjer (mot Kungsträdgården respektive Akalla och Hjulsta) och tvärbanans linje 30 (mot Sickla respektive Solna station, Kistagrenen är under utbyggnad). Mälarbanan kopplar Sundbyberg västerut med pendeltåg och tåg vidare

mot Västerås och Örebro, samt söderut till centrala Stockholm och Flemingsberg.

Utöver den spårburna trafiken finns goda bussförbindelser, bland annat till Ostkustbanan och Tekniska högskolan via Enköpingsvägen och Ör. Staden har också nära anslutningar till E4, E18 och väg 279, och god tillgång till flygplatser i Bromma och Arlanda. I staden finns Råstadepån (buss), tvärbanans depå och tunnelbanedepån, som är viktiga för en fungerande kollektivtrafik.

Kombinationen av regionala kopplingar i kollektivtrafiken och bytespunkter till omgivande kommuner möjliggör en hög rörlighet och tillgänglighet för invånare och besökare. Det underlättar valet av ett hållbart resande i hela regionen för arbete, studier, kultur och service. För att bibehålla och utveckla dessa fördelar är ett kontinuerligt samarbete med Region Stockholm, grannkommunerna och Trafikverket en förutsättning.

Hur intresset hanteras

- Se fokusområde: Kollektivtrafik för ett effektivt och hållbart resande
- Se plankartan: Kategorier om bebyggelse och kollektivtrafik

Miljökvalitetsnormer för vatten

Staden tillhör Norra Östersjöns vattendistrikt. Från staden finns avrinning mot fyra vattenförekomster som är Bällstaån, Mälaren-Ulvsundasjön, Igelbäcken och Brunnsviken.

Planen berör framförallt vattenförekomsterna Brunnsviken, Igelbäcken och Bällstaån som sträcker sig över flera kommuner. Samtliga förekomster är av naturlig härkomst och har överlag ej god status, se figur 10.

Vatten-förekomst	Ekologisk status	Ekologisk status - Orsak	Kemisk status	Kemisk status - Orsak[2]
Bällstaån	Dålig	Morfologiska förändringar, kontinuitet, övergödning, miljögifter	Uppnår ej god	Hg, PBDE, PFOS, benso(a)pyren, benso(ghi)perylen
Igelbäcken	Måttlig	Morfologiska förändringar, kontinuitet, övergödning	Uppnår ej god	Hg, PBDE, PFOS
Brunnsviken	Otillfreds-ställande	Övergödning, miljögifter	Uppnår ej god	Hg, PBDE, PFOS, Cd, Pb, TBT, antracen

Figur 10. Tabell som visar ekologisk och kemisk status för statusklassade vattenförekomster.

Utöver de tre statusklassade vattenförekomsterna finns det tre lokala recipienter som berörs av planområdet:

- Lötsjön (uppströms Södra Råstabäcken)
- Södra Råstabäcken (uppströms Råstasjön)
- Norra Råstabäcken (uppströms Råstasjön)

Vattenförekomsterna och de lokala recipienterna i Sundbyberg ingår i ett sammanhängande vattensystem som sträcker sig över flera kommuner. Åtgärder inom en kommun, framförallt uppströms, kan få konsekvenser nedströms i andra delar av vattensystemet. Därför är det viktigt med fortsatt gott samarbete med grannkommunerna och andra berörda aktörer för att kunna nå MKN för vatten i förekomsterna och för att inte försämra kvaliteten i lokala recipienter.

Hur intresset hanteras

- Se fokusområde: En robust stadsmiljö som klarar effekterna av ett förändrat klimat

[2] Hg: kvicksilver, PBDE: polybromerade difenyleterar, PFOS: perfluoroktansulfon, Cd: kadmium, Pb: bly, TBT: tributyltenn.

- Se plankartan: Kategorier om bebyggelse och vatten

Natur

Hur mark och vatten används och hur staden planeras och byggs påverkar den biologiska mångfalden och allmänhetens tillgång till grön- och vattenområden. Förändringar eller åtgärder i blåa och gröna ekosystem i en kommun kan påverka ekosystemen i en annan, antingen positivt eller negativt. Igelbäckens naturreservat ingår i Järvakilen som sträcker sig över flera kommuner. Järvakilen är en regional grön värdekärna i grön kil enligt förslag till granskning av RUFS 2060 och redovisar ett svagt grönt samband över E4. Ur ett regionalt perspektiv är det viktigt att samarbeta med grannkommunerna för att bevara och stärka Järvakilen samt andra blåa och gröna samband som sträcker sig över kommungränserna.

Hur intresset hanteras

- Se fokusområde: En robust stadsmiljö som klarar effekterna av ett förändrat klimat
- Se plankartan: Kategorier om bebyggelse och grönområden

Näringsliv

Ett brett och väl fungerande näringsliv är avgörande för lokala jobbmöjligheter och välfärd. Sundbybergs geografiska läge, förstärkt med regionala kopplingar i kollektivtrafiken och bytespunkter, gör staden till en attraktiv etableringsort för företag. Sundbybergs nya stadskärna, i kombination med dess unika transportläge, innebär goda möjligheter att utvecklas inte bara till ett regionalt nav utan också att vara motor lokalt. Utmaningen handlar om att få positiva effekter att sprida sig till resten av staden. På så sätt kan en ökad attraktivitet i centrum även gynna andra stadsdelar, genom förbättrad lokal service, större utbud och lokala kopplingar i transportsystemet. Sundbybergs näringsliv och utveckling av stadens centrum stärker därmed inte bara sin regionala position, utan bidrar till en positiv och sammanhållen utveckling i hela staden.

Hur intresset hanteras

- Se fokusområde: Kollektivtrafik för ett effektivt och hållbart resande
- Se plankartan: Kategorier om kollektivtrafik

Service

Service omfattar de kommunala och privata tjänster och verksamheter som möter invånarnas behov och förbättrar livskvaliteten. Exempel på service är förskola, skola, socialtjänst, äldreomsorg, bibliotek, kultur, vårdcentral, arbetsförmedling med mera. Sundbybergs centrala läge innebär att allmänheten och invånare i och utanför staden kan ta del av service över kommungränserna. För att säkerställa en god och tillgänglig service krävs ett gott samarbete med grannkommunerna, regionen och staten.

Hur intresset hanteras

- Se fokusområde: Bostadsförsörjning och bebyggelseutveckling i en växande stad
- Se plankartan: Kategorier om bebyggelse

Teknisk infrastruktur

Den tekniska infrastrukturen sträcker sig generellt över kommungräns, och ägs i flera fall gemensamt med andra kommuner och är därför viktiga mellankommunala frågor.

Sundbybergs stad ingår, genom det kommunala VA- och avfallsbolaget SAVAB, i ett samarbete om avfall med andra kommuner inom SÖRAB. SÖRAB har bland annat en avfallsstrategi som staden ska följa.

Stamnätet för el ägs av Ellevio och regionnätet ägs av Vattenfall och Ellevio tillsammans. Lokalt elnät ägs av Vattenfall.

Sundbybergs stad och Solna stad äger tillsammans bolaget Norrenergi AB, som ansvarar för fjärrvärme. Sundbybergsverket, en av bolagets anläggningar för produktion, ligger i Sundbyberg i norra Storskogen. Verket utgör en spets- och reservanläggning för stadens försörjning av hållbar fjärrvärme och fjärrkyla.

I efterföljande planering ska staden fortsätta samarbete och dialog med SAVAB, Vattenfall och Ellevio.

Hur intresset hanteras

- Se fokusområde: En robust stadsmiljö som klarar effekterna av ett förändrat klimat
- Se plankartan: Kategorier om utbyggnadsordning ny pumpstation

6.3. Bilaga 3. Förteckning över objekt på plankartan

Denna bilaga är ett komplement till plankartan och vägledningarna till plankartan. Här redovisas samtliga objekt som visas på plankartan, sorterade efter kategori (se kapitel 3.1 plankarta).

Bäckstråk

- Råstabäcken med omgivningar

Större rinnväg

- Från Ursviks idrottsplats
- Från väster om bussgaraget
- Från översvämningsyta väster om Lötsjövägen i Hallonbergen
- Längs Ursviksvägen norr om bäckstråk
- Längs Ursviksvägen söder om bäckstråk
- Längs Örsvängen
- Till översvämningsyta söder om Rissne gård

Översvämningsyta

- Hallonbergen norra
- Hallonbergen södra
- Längs bäckstråket, vid Hallonbergen
- Längs bäckstråket, vid Milstensvägen
- Längs Bäckstråket, vid pumpstation Rissne
- Milot
- Söder om Rissne gård
- Ursviks idrottsplats
- Väster om Rissne centrum
- Örsvängen vid Örvallen
- Öster om Rissne centrum

Plats för dagvattenrening

- Dagvattenanläggning i Milot
- Sadelmakarens torrdamm och damm vid Ursviks entré
- Örvallens anläggning för dagvatten

Grönområde

- Naturreservat: Golfängarna och Rissne ängar
- Stadsdelspark mellan Lilla Ursvik och Brotorp, Toppstugeparken
- Stadspark: Golfängarna med Lötsjön
- Strövområde: Lötsjöstråket, Råsta dalgång

Grönt promenadstråk

- Hallonbergsstråket
- Rissnepromenaden med Rissne centrums park
- Sundbybergs begravningsplats

Stadsstråk

- Enköpingsvägen
- Rissnestråket
- Ursviksvägen (söder om Enköpingsvägen)

Stadsdelscentrum

- Hallonbergens centrum
- Rissne centrum
- Ör centrum

Utveckling längs stadsstråk

- Längs Enköpingsvägen
- Längs Rissneleden
- Längs Ursviksvägen

Stadsutveckling komplettering

- Hallonbergen
- Rissne
- Ursvik (Milot)
- Ör

Särskilt värdefull kulturmiljö

- Duvbo (riksintresse för kulturmiljövården)

- Rissne gård (byggnadsminne)

Störande verksamhet, ej bostäder

- Område vid Bromstenskopplet
- Spårvagnsdepå i Rissne (Tvärbana)
- Tunnelbanedepå i Rissne
- Transformatorstation Råsta

Pumpstation

- Pumpstation i Rissne
- Pumpstation i Ör
- Pumpstation norra Hallonbergen

Regional bytespunkt

- Hallonbergen centrum
- Rissne centrum

Ny kollektivtrafikkoppling över kommungräns

- Mellan Hallonbergen och Ör samt vidare mot Solna station och Ostkustbanan

Entré till spårstation

- Entré tunnelbana Hallonbergen
- Ny entré tunnelbana Hallonbergen mot Enköpingsvägen
- Entré tunnelbana Rissne
- Spårvägsstation Rissne
- Spårvägsstation Ursviks torg
- Spårvägsstation Ursvik norra

Utvecklad gång- och cykelkoppling

- Bromsten - Rissne
- Hallonbergen - Ursviksvägen
- Kvarngatan (Ursvik)
- Rissneleden - Duvbo

- Ursvik - Kista
- Ursvik - Rinkeby
- Ursvik-Rissne (bro Enköpingsvägen)
- Ursviksvägen – Sjövägen (Solna) längs med Norra Råstabäcken
- Ursviks västra delar - Milot
- Vallen (Ursvik)
- Över Enköpingsvägen, Oxenstiernas allé
- Över Enköpingsvägen, Milstensvägen
- Över Enköpingsvägen, till sekundärentré Hallonbergen
- Över Enköpingsvägen, Ursviksvägen
- Över Enköpingsvägen, Råsta gård till Brotorp

Spårväg

- Spårväg, tvärbanans Kistagren mellan Rissne och Ursvik
- Reservat för spårväg längs Enköpingsvägen

6.4. Bilaga 4. Aktuella styrdokument

Tillämpas planen tillsammans med aktuell lagstiftning och stadens övriga styrdokument. Läs planen i sitt sammanhang med den senast antagna planeringsstrategin där styrdokument på kommunal, regional och nationell nivå redovisas.

För att säkerställa ett aktuellt beslutsstöd redovisas här även ett urval av stadens styrdokument, som har fastställts efter planeringsstrategins antagande i september 2023. Använd dessa som komplement vid efterföljande planering och beslut:

- VA-plan för Sundbybergs stad (2023)
- Handlingsplan för förorenade områden i Sundbyberg 2024-2030 (2024)
- Mobilitetsprogram (2025)
- Program för laddinfrastruktur (2024)
- Lokalt åtgärdsprogram för Brunnsviken (2025)
- Åtgärdsplan för utökad VA-kapacitet i Sundbybergs stad (2025)

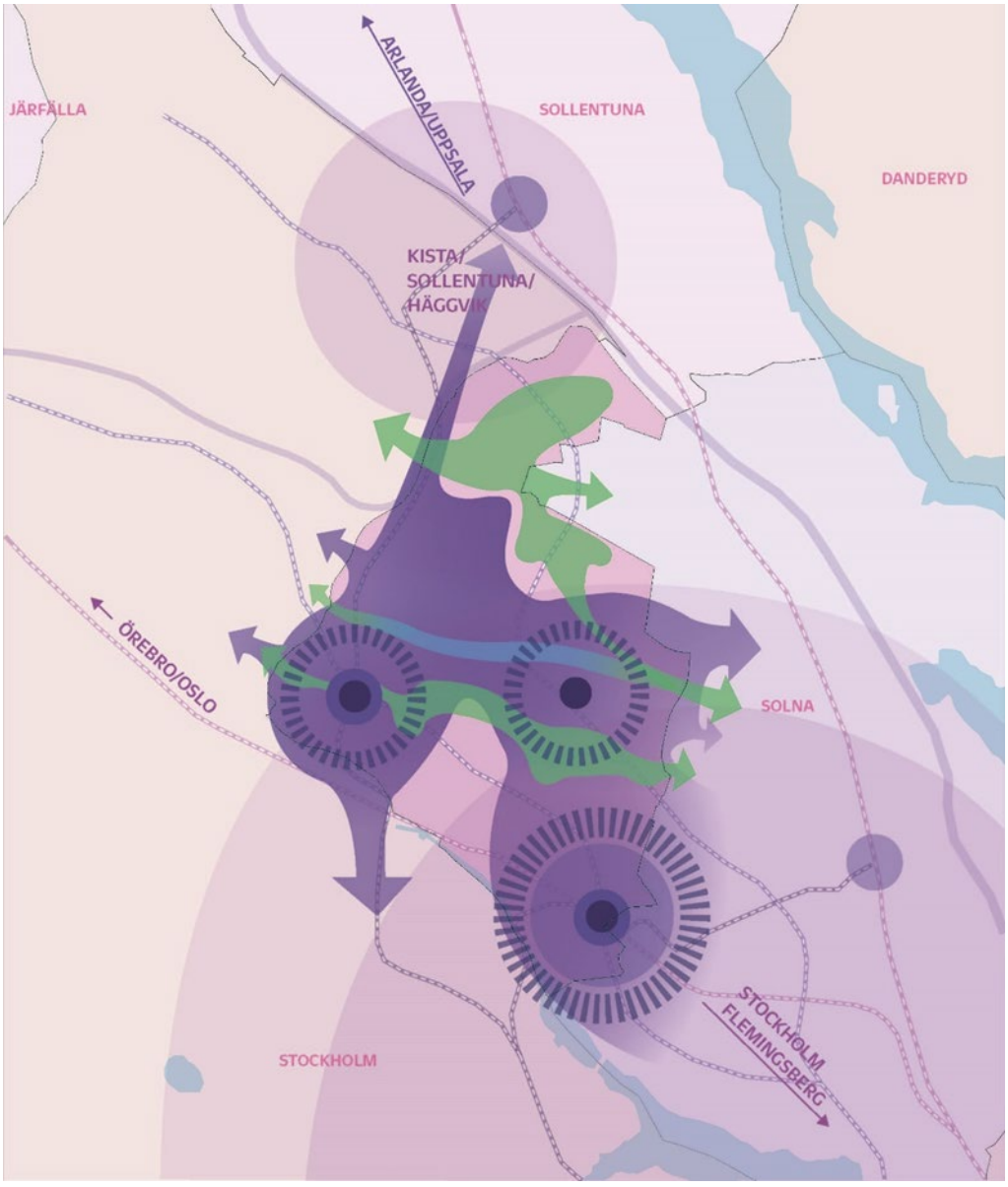
7. Figurförteckning

Figur 1. Bild över planens tre syften. 7
Figur 2. Geografisk avgränsning för planområdet mellersta Sundbyberg. 8
Figur 3. Tre principer förverkligar utvecklingsinriktningen Växa ihop! . 9
Figur 4. Utvecklingsinriktning: Växa ihop! 11
Figur 5. Plankarta över mark- och vattenanvändning. 16
Figur 6. Karta över kända riskområden för översvämning, samt kombinerad risk för skred och översvämning. Siffrorna representerar olika områden med identifierad risk. Läs mer om riskerna i de olika områdena i rapporten "Klimat- och sårbarhetsanalys för Sundbybergs stad med fokus på fysisk planering” (2025-04-30). 47
Figur 7. Karta över kända risker för föroreningar, vägar med farligt gods och ny spårväg. 47
Figur 8. Karta över Hagalunds bangård och depå (riksintresse för kommunikationer, järnväg). Ändring har skett sedan Översiktsplan 2030. 54
Figur 9. Karta över transmissionsnätet för el i Sundbybergs stad (riksintresse för totalförsvaret). Nytt riksintresse sedan Översiktsplan 2030. 57
Figur 10. Tabell som visar ekologisk och kemisk status för statusklassade vattenförekomster. 61

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Fördjupning av översiktsplanen för mellersta Sundbyberg

Samrådshandling

2026-03-31

Uppdragsinformation

Uppdragsnamn	FÖP mellersta Sundbyberg MKB
Uppdragsnummer	10384856
Uppdragsansvarig	Sandra Wetterstrand

Författare	Felicia Frise, Helena Wärnhjelm och Sandra Wetterstrand
Datum	2026-03-31
Granskad av	Filippa Pershagen
Godkänd av	Filippa Pershagen

Kund

Sundbybergs stad

Konsult

WSP
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

Kontaktpersoner

Sundbybergs stad
Olivia Abrahamson
olivia.abrahamson@sundbyberg.se

WSP
Sandra Wetterstrand
sandra.wetterstrand@wsp.com

Bild på framsida: Karta över utvecklingsinriktning från Växa ihop! - Fördjupning av översiktsplanen för mellersta Sundbyberg

Icke-teknisk sammanfattning

Sundbybergs stads fördjupade översiktsplan för mellersta Sundbyberg och Milot vidareutvecklar intentionerna i stadens översiktsplan om att skapa en sammanhållen och hållbar stad. Planförslaget ska ge vägledning för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i planområdet. Planförslagets utvecklingsinriktning är att växa ihop, ta hand om det staden har, utveckla stadsstråken och lokala centrum samt bygga i en förutsägbar takt och ordning.

Planområdet berör stadsdelarna Rissne, Hallonbergen, Ör och Duvbo samt ett område i stadsdelen Ursvik kallat Milot. Bebyggelsen domineras av flerfamiljshus, men det finns även handelsområden och verksamhetsområden här. Planområdet är en viktig kollektivtrafiknod. Området rymmer även kulturhistoriska miljöer, vattenmiljöer och stora natur- och parkområden. Planområdet berör även naturreservat och riksintressen.

Eftersom planområdet är utpekat i den nu gällande översiktsplanen är det sannolikt att planområdet utvecklas även om den fördjupade översiktsplanen inte skulle genomföras. I ett sådant fall, i det så kallade nollalternativet, antas en fortsatt utveckling av planområdet ske enligt översiktsplanen.

I planförslaget har översiktsplanens ambition för planområdet fördjupats och utvecklats. Mark- och vattenanvändningskartan ger rumslig vägledning och plandokumentet innehåller vägledning för hur den sammanhållna staden ska utvecklas. Detta bedöms vara positivt för flera miljö- och hälsoaspekter. Samtidigt kan risker för negativa konsekvenser inte helt avskrivas för några aspekter.

Nollalternativet saknar rumslig vägledning och tydliga ställningstaganden, vilket innebär en högre risk för att utveckling sker utan tillräcklig hänsyn till miljö, ekologiska samband och människors hälsa. Därför har nollalternativet bedömts innebära risk för mer omfattande negativa konsekvenser än planförslaget.

Nedan sammanfattas bedömningen av planförslagets och nollalternativets konsekvenser för de betydande miljöaspekterna. Alla bedömningar är i jämförelse med nuläget och tar sikte på horisontåret 2060, med utblick mot år 2100.

Kulturmiljö samt stads- och landskapsbild
Planförslaget anger att kulturhistoriska värden ska beaktas, men redovisar inte tydligt vilka värden som är mest betydelsefulla. Detta skapar osäkerhet kring hur kulturmiljöer och landskapsbild tas tillvara. Duvbo och Rissne gård skyddas från ny bebyggelse, vilket är positivt. Ny bebyggelse i naturområden kan dock påverka landskapsbilden negativt. Sammantaget bedöms planförslaget ge måttliga negativa konsekvenser. Nollalternativet innebär liknande osäkerhet och bedöms också ge måttliga negativa konsekvenser.

Naturmiljö
Planen föreslår viss utveckling inom områden med naturmark, inklusive områden med högsta och höga naturvärden. Samtidigt finns vägledning om kompensation, beaktande av känsliga miljöer och utveckling av ekologiska samband. Sammantaget bedöms planförslaget innebära måttliga negativa konsekvenser. Nollalternativet bedöms innebära stora negativa konsekvenser på grund av föreslagen utveckling i markanvändningskartan samt avsaknad av vägledning.

Rekreation och friluftsliv
Planförslaget bedöms medföra både en förlust och en tillförsel av rekreativa värden. Vidare bedöms planförslaget innebära ett tillgängliggörande av både befintliga och nya rekreativa värden. Planförslaget bedöms därför sammantaget innebära små positiva konsekvenser. I nollalternativet saknas ställningstaganden om bevarande eller utveckling av rekreativa värden och bedöms därför sammantaget ge måttliga negativa konsekvenser.

Luftkvalitet och buller
Planförslagets placering av bebyggelse längs trafikerade stråk kan innebära exponering för buller och luftföroreningar, men åtgärder för kollektivtrafik, gång- och cykelvägar samt utformning av bebyggelse kan mildra effekten. Planförslaget innehåller också vägledningar för hanteringen av buller och luft i den fortsatta planeringen. Sammantaget bedöms planförslaget medföra små negativa konsekvenser, eftersom risken för hälsopåverkan inte helt kan avskrivas. Nollalternativet saknar tydlig vägledning för hantering av luftkvalitet och buller och bedöms därför ge måttliga negativa konsekvenser.

Klimatpåverkan
Både planförslaget och nollalternativet medför utsläpp vid byggnation. Planförslagets ambitioner om hållbart byggande, förbättrad kollektivtrafik samt att främja gång- och cykelstråk är positiva. Konsekvenserna bedöms ändå som negativa, om än små i ett större perspektiv. Nollalternativet saknar tydlig rumslig vägledning kring utvecklingen av kollektivtrafik samt konkret vägledning kring att minska klimatpåverkan i byggskedet, vilket gör att omfattningen av de negativa konsekvenserna bedöms som större för nollalternativet jämfört planförslaget.

Klimatanpassning
Planförslaget säkrar ytor för skyfallshantering och minskar översvämningsrisker, vilket är positivt. Förlust av viss naturmark kan dock på vissa områden öka risker vid skyfall och höga temperaturer. Vägledningar för hantering av detta kan mildra effekterna. Planförslaget bedöms därför sammantaget innebära små positiva konsekvenser. Nollalternativet saknar rumslig vägledning för klimatanpassning, exempelvis genom att säkra ytor för skyfallshantering, och bedöms därför ge små negativa konsekvenser.

Mark och vatten
Planförslaget prioriterar dagvattenrening samt en omvandling och utveckling av Norra Råstabäcken, vilket bedöms som positivt för förbättrad vattenkvalitet. Planförslaget redogör också för förekomst av kända markföroreningar samt vägledning för hantering av dessa. Planförslaget bedöms sammantaget innebära måttliga positiva konsekvenser. Nollalternativet har också ambitionen att förbättra mark- och vattenkvalitet samt vattenstatus och har vissa rumsliga strategier avseende detta. Dock är strategierna emellanåt vaga. Nollalternativet bedöms därför innebära små positiva konsekvenser, men med osäkerheter till följd av ofullständiga vägledningar.

Risk
Planförslaget innebär utveckling nära riskobjekt, vilket kan innebära att fler människor kan utsättas för risker. Planförslaget vägleder dock samtidigt att risker ska beaktas och verkar för en avveckling av vissa riskfyllda verksamheter. Planförslaget bedöms därför innebära positiva konsekvenser för människor ur ett säkerhetsperspektiv. Nollalternativet saknar tydlig vägledning gällande risker från verksamheter och bedöms därför innebära risk för negativa konsekvenser.

Innehåll

1	INLEDNING	7
2	OMRÅDESBESKRIVNING	7
3	PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	8
3.1	PLANER OCH PROGRAM	8
3.2	RIKSINTRESSEN OCH SKYDDADE OMRÅDEN	9
3.3	MILJÖKRAV	10
3.4	MILJÖMÅL	11
4	PLANFÖRSLAGET OCH ALTERNATIV	12
4.1	PLANFÖRSLAGET	12
4.2	ALTERNATIV LOKALISERING	13
4.3	ALTERNATIV UTFORMNING	13
4.4	NOLLALTERNATIV	14
5	MILJÖBEDÖMNINGENS METOD OCH PROCESS	16
5.1	PLANPROCESSEN	16
5.2	MILJÖBEDÖMNINGENS SYFTE OCH STEG	16
5.3	AVGRÄNSNING	17
5.4	BEDÖMNINGSMETODIK	18
5.5	OSÄKERHETER	19
6	BETYDANDE MILJÖKONSEKVENSER	20
6.1	KULTURMILJÖ SAMT STADS- OCH LANDSKAPSBILD	20
6.2	NATURMILJÖ	23
6.3	REKREATION OCH FRILUFTSLIV	27
6.4	LUFTKVALITET OCH BULLER	30
6.5	KLIMATPÅVERKAN	35
6.6	KLIMATANPASSNING	37
6.7	MARK OCH VATTEN	40
6.8	RISK	47
7	KUMULATIVA EFFEKTER	50

8 SAMLAD BEDÖMNING 51
8.1 SAMMANSTÄLLNING AV KONSEKVENSER 51
8.2 PLANENS ÖVERENSSTÄMMELSE MED MILJÖBALKEN 52
8.3 PLANENS ÖVERENSSTÄMMELSE MED NATIONELLA MILJÖKVALITETSMÅL 53
9 FORTSATT ARBETE OCH UPPFÖLJNING 55
10 REFERENSER 56

1 INLEDNING

En översiktsplan beskriver en kommuns avsikter i fråga om mark- och vattenanvändning, bebyggelseutveckling, riksintressen och allmänna intressen i övrigt. Sundbybergs stad nuvarande översiktsplan antogs år 2018 och aktualitetsförklarades av kommunfullmäktige år 2023.

Sedan översiktsplanen antogs har delar av planen förverkligats samtidigt som omvärlden utvecklats. En fördjupning av översiktsplanen rekommenderas enligt Sundbybergs stads planeringsstrategi för delar av kommunen där stora förändringstryck och klimatrelaterade risker kräver tydligare planeringsvägledning. Vidare enligt planeringsstrategin behöver bland annat vatten och avlopp samt kollektivtrafik samordnas samt fysiska och sociala barriärer hanteras.

Utifrån ovanstående har Sundbybergs stad bedömt att det finns behov av att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för mellersta Sundbyberg och Milot.

En fördjupad översiktsplan anses alltid medföra betydande miljöpåverkan enligt 2 § miljöbedömningsförordningen (2017:966) och därför behöver en strategisk miljöbedömning genomföras samt miljökonsekvensbeskrivning tas fram. Föreliggande dokument är miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) tillhörande den fördjupade översiktsplanen för mellersta Sundbyberg och Milot.

2 OMRÅDESBESKRIVNING

Mellersta Sundbyberg omfattar stadsdelarna Rissne, Hallonbergen, Ör och Duvbo samt ett område i stadsdelen Ursvik kallat Milot. De geografiska gränserna utgår från kommungräns i väster mot Ulvsundavägen och Stockholms stad samt i öster mot Solna stad. I norr går gränsen strax norr om Enköpingsvägen och inkluderar yta vid Ursviks idrottsplats. I söder avgränsas området av Duvbos södra gräns. Milot ligger separat från övrigt planområde, med gräns mot Igelbäckens naturreservat samt bebyggda och planerade delar av Ursvik.

År 2023 bodde omkring 17 600 invånare i området, vilket motsvarar nästan en tredjedel av stadens befolkning. Bebyggelsen domineras av flerfamiljshus. Längs Enköpingsvägen finns även handels- och verksamhetsområden.

Mellersta Sundbyberg är en viktig kollektivtrafiknod med tunnelbanans blåa linje och flera busslinjer samt även den kommande tvärbanans Kistagren. Kollektivtrafiken bidrar till att området har en god regional tillgänglighet. Planområdets stadsdelar är dock idag fysiskt åtskilda trots korta avstånd. Planområdets östra delar har även svaga samband till de centrala delarna av Sundbyberg.

Området rymmer både kulturhistoriska miljöer som Duvbo och Rissne gård samt stora naturområden som Lötsjöstråket från Rissne till naturreservatet Lötsjön-Golfängarna. I naturreservatet återfinns vattenmiljöerna Lötsjön och Södra Råstabäcken. Genom planområdet i höjd med Enköpingsvägen och Ör går Norra Råstabäcken.

3 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

3.1 PLANER OCH PROGRAM

3.1.1 Regional utvecklingsplan för Stockholms län (RUFS)

Enligt den gällande regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050) förväntas Sundbyberg bidra med tät, sammanhängande och kollektivtrafiknära bebyggelse samt stärkt koppling till regionala noder. I RUFS 2050 framgår även vikten av att Sundbyberg utvecklas med hållbara transporter, social sammanhållning och goda livsmiljöer. Den regionala gröna kilen Järvakilen, som går längs stadens norra delar, ska bevaras och utvecklas.

RUFS 2050 upphör att gälla i oktober år 2026. Därför pågår nu en revidering och uppdatering av denna, som väntas antas under år 2026. I den nya regionala utvecklingsplanens granskningshandling pekas Rissne och Hallonbergen ut som lokala stadskärnor med centrumfunktioner och som har goda lokala resmöjligheter med gång, cykel och kollektivtrafik.

Den fördjupade översiktsplanen för mellersta Sundbyberg och Milot bedöms gå i linje med både gällande och förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholm.

3.1.2 Översiktsplan

Sundbybergs översiktsplan (ÖP 2030) är ett strategiskt dokument som visar hur staden ska utvecklas fram till år 2030 med målet att skapa en urbant hållbar och attraktiv stad. Planens syfte är att vägleda beslut om mark- och vattenanvändning, bebyggelse, infrastruktur och miljö, med fokus på att möta en växande befolkning och stärka stadens identitet. Den bygger på fem målbilder:

- En sammanhållen stad (förbättrade kopplingar mellan stadsdelar)
- Plats för alla (inkluderande och varierat boende)
- Levande stadsrum (stadsliv och arbetsplatser)
- Grönska och vatten (tillgängliga natur- och rekreationsmiljöer)
- Den smarta och hållbara staden (klimatsmarta lösningar och effektiv resursanvändning)

I ÖP 2030 presenteras en framtida markanvändning som innebär en tätare bebyggelsestruktur med nya bostäder, arbetsplatser och service i strategiska lägen, samtidigt som gröna stråk och vattenmiljöer bevaras och utvecklas. Sundbybergs översiktsplan pekar ut fem större stadsutvecklingsområden där staden planerar större förändringar och investeringar fram till 2030. De fem områdena är Hallonbergen och Ör, Rissne, Stora Ursvik med Milot, Enköpingsvägen och Sundbybergs nya stadskärna.

3.1.3 Angränsande planering

Inom mellersta Sundbyberg pågår ett flertal planarbeten, som har beaktats i framtagandet av den fördjupade översiktsplanen för mellersta Sundbyberg och Milot. Dessa pågående planarbeten omfattar bland annat nybyggnation av bostäder, kontor och kommersiella lokaler, en ny uppställningsplats och spårvagnsdepå i Rissne, ny pumpstation i Rissne, Vattenfalls transformatorstation i Rissne samt dagvattenanläggning i Ör.

Även utanför mellersta Sundbyberg pågår ett flertal planarbeten. Dessa omfattar bland annat den nya stadskärnan med järnväg och stadsbebyggelse samt nybyggnation av bostäder, verksamheter, service, grönytor och mötesplatser i Ursvik, Brotorp och centrala Sundbyberg.

3.2 RIKSINTRESSEN OCH SKYDDADE OMRÅDEN

Riksintressen enligt miljöbalken (1998:808) är mark- eller vattenområden som har särskilda nationella värden. Riksintressena ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden och ska därför beaktas i stadsplanering.

De riksintressen och naturreservat som kan komma att beröras av planförslaget beskrivs nedan. Redogörelser över hur hänsyn tagits till områdena hanteras under kapitel 6 Betydande miljökonsekvenser och under kapitel 8 Samlad bedömning.

3.2.1 Riksintresse för kulturmiljövården

Duvbo är ett av landets och Stockholms första egnahemsområden, som tillkom på enskilt initiativ och successivt bebyggdes från grundandet 1899 till en utvidgning av stadsplanen under 1920-talet. Stadsdelen återspeglar idéerna och organisationsformerna i egnahemsrörelsens första skede och planutveckling samt byggandet av välordnade arbetarförstäder runt Storstockholm kring sekelskiftet 1900 fram till mellankrigstid.

Med hänsyn till Duvbos kulturhistoriska värde har området pekats ut som riksintresseanspråk för kulturmiljövården, Duvbo [AB 36]. För att säkerställa områdets kulturhistoriska värden har en särskild detaljplan antagits för området. Det är inte bara husen som kan vara värdefulla utan även bland annat gatu- och tomtstrukturen samt trädgårdarna. Duvbo ligger inom planområdet.

3.2.2 Riksintresse för totalförsvaret

Planområdet ligger inom väderradar Håtunas påverkansområde, som utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Väderradarn har betydelse för Sveriges meteorologiska infrastruktur i alla beredskapsnivåer. Inom påverkansområdet kan höga objekt påverka väderradarns funktion.

Planområdets östra hörn ligger inom TfC 0014 transmissionsnätet för el samt dess påverkansområde, som är ett riksintresse för totalförsvarets civila anläggningar. Transmissionsnätet har en avgörande betydelse för elförsörjningen i Sverige och är en förutsättning för det civila försvarets förmåga, för att säkerställa ett fungerande totalförsvar i hela Sverige. Transmissionsnätet för el har ett markanspråk och ett påverkansområde om 160 meter på vardera sida om luftledningarna, på grund av magnetfält.

3.2.3 Riksintresse för kommunikation

Vägarna E4, E18 och 279 utgör riksintressen för kommunikation. Samtliga är lokaliserade utanför planområdet, där väg 279 är lokaliserad i anslutning till planområdets västra del. Vägarna utgör riksintressen för kommunikationer, eftersom de bidrar till att binda samman andra anläggningar av riksintresse samt ingår i ett prioriterat vägnät för godstransporter och ett funktionellt prioriterat vägnät för långväga personresor. De är dessutom rekommenderade färdvägar för farligt gods.

Även Hagalunds depå och bangård utgör riksintresse för kommunikation, på grund av dess anläggning för uppställning av tåg. Depån och bangården är främst lokaliserade utanför planområdet i anslutning till planområdets östra del, men har två utdragsspår som löper in i Sundbybergs stad. Dessa utdragsspår har dock utgått som riksintresseanspråk.

Planområdet berörs även av Arlanda och Bromma flygplatser, som utgör riksintressen för kommunikationer. De är viktiga förbindelser inom och utanför Sverige. Planområdet ligger utanför flygplatsernas riksintresseområden gällande markanspråk, markbuller och flygbuller. Sundbybergs stad omfattas dock i sin helhet av MSA-ytor (Minimum Sector Altitude) för Bromma och Arlanda flygplatser. Dessa är ytor där hinder kan påverka flygprocedurerna till och från flygplatsen. Hela planområdet omfattas även av hinderbegränsande ytor runt Bromma flygplats, vilka säkerställer att flygplan kan stiga, landa och manövrera säkert på flygplatsen.

3.2.4 Naturreservat

Rissne ängars naturreservat, inrättat år 2025, är ett nytt naturreservat centralt i mellersta Sundbyberg. Reservatet är cirka 21 hektar stort och omfattar Rissne ängar med omgivande skogsbackar, ett koloniträdgårdsområde samt grönstråket söder om Hallonbergen. Naturreservatet ansluter i öster till naturreservatet Lötsjön-Golfängarna och ingår i ett större grönt sammanhang, Lötsjöstråket, med varierad park- och naturmiljö som sträcker sig från Rissne i Sundbyberg till Råstasjön i Solna.

Lötsjön-Golfängarnas naturreservat, inrättat år 2017, är ett 28 hektar stort tätortsnära grönområde i den sydöstra delen av planområdet. Reservatet omfattar Lötsjön, en grund och näringsrik fågelsjö, samt Golfängarna, ett parkområde med öppna gräsytor, skogsbackar och gångvägar. Reservatet har höga frilufts-, natur- och kulturvärden samt är en del av Lötsjöstråket.

Igelbäckens naturreservat, inrättat år 2004, är ett 127 hektar stort grönområde i norra Sundbyberg och angränsar planområdet i norr. Reservatet är en del av den regionala grönkilen Järvakilen och sträcker sig längs Igelbäcken, ett vattendrag som rinner från Säbysjön till Edsviken. Området har höga naturvärden och är hem för flera skyddsvärda arter. Landskapet består av skog, öppna marker och kulturpräglade miljöer, med spår av äldre odlingslandskap och fornlämningar. Reservatet har även höga friluftsvärden.

3.3 MILJÖKRAV

3.3.1 Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken pekar ut ett antal principer som ska gälla för att undvika att människor och miljö utsätts för skada eller olägenhet. För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Verksamhetsutövaren ska ha tillräcklig kunskap om åtgärdens effekter och påverkan på miljön, använda bästa möjlig teknik för att skydda människors hälsa och miljön samt förebygga skada eller olägenhet. Verksamhetsutövaren ska även tillämpa försiktighetsprincipen för skydd och vård av natur- och kulturmiljöer samt säkerställa en hållbar användning av mark, vatten, material, råvaror och energi.

3.3.2 Hushållning med mark och vatten

Vad som är god hushållning med mark och vatten baseras bland annat på miljöbalkens hushållningsbestämmelser i 3–4 kap. miljöbalken. Enligt 3 kap. 1 § miljöbalken ska företräde ges åt sådan markanvändning som medför en hushållning som är god ur allmän synpunkt. Bestämmelserna omfattar särskilda markanvändningsintressen och riksintressen samt bland annat markområden som har värde eller betydelse för jord- och skogsbruk samt utvinning av värdefulla ämnen och material.

3.3.3 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är regler om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt. Normerna beslutas för att varaktigt skydda människors hälsa eller miljön eller för att avhjälpa skador på eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. De beslutas genom förordningar eller föreskrifter, antingen av regeringen eller av andra myndigheter som utses av regeringen. Miljökvalitetsnormerna är juridiskt bindande och ska följas vid översiktsplanering.

Det finns idag miljökvalitetsnormer för buller, luft och vattenkvalitet som behöver beaktas i planläggning. De flesta av miljökvalitetsnormerna baseras på krav i olika direktiv inom EU. Miljökvalitetsnormerna finns reglerade i 5 kap. miljöbalken.

3.4 MILJÖMÅL

3.4.1 De nationella miljökvalitetsmålen

Riksdagen har beslutat att det övergripande målet för Sveriges miljöpolitik är att till nästa generation lämna över ett samhälle där landets stora miljöproblem är lösta. För att uppnå detta så kallade generationsmålet har 16 miljökvalitetsmål antagits. Målen beskriver den miljömässiga dimensionen av politiken för en hållbar utveckling och anger det tillstånd i miljön som det samlade miljöarbetet ska leda till.

Följande nio mål bedöms vara relevanta att beakta i denna miljökonsekvensbeskrivning:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv
- Levande sjöar och vattendrag
- Levande skogar
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Säker strålmiljö

4 PLANFÖRSLAGET OCH ALTERNATIV

4.1 PLANFÖRSLAGET

I den fördjupade översiktsplanen för mellersta Sundbyberg och Milot har visionen och målbilderna i Översiktsplan 2030 preciserats och uppdaterats för planområdet. Planområdet är avgränsat till stadsdelarna Rissne, Hallonbergen, Ör och Duvbo samt Milot som är en del av Ursvik. Planen ska ge stöd och vägledning för hur mark- och vattenområden och bebyggelsen ska användas, utvecklas och bevaras på kort och lång sikt, till år 2060 med utblick mot år 2100.

Planförslagets övergripande utvecklingsinriktning är att:

- Växa ihop!

För att förverkliga huvudprincipen utgår planen från tre delprinciper:

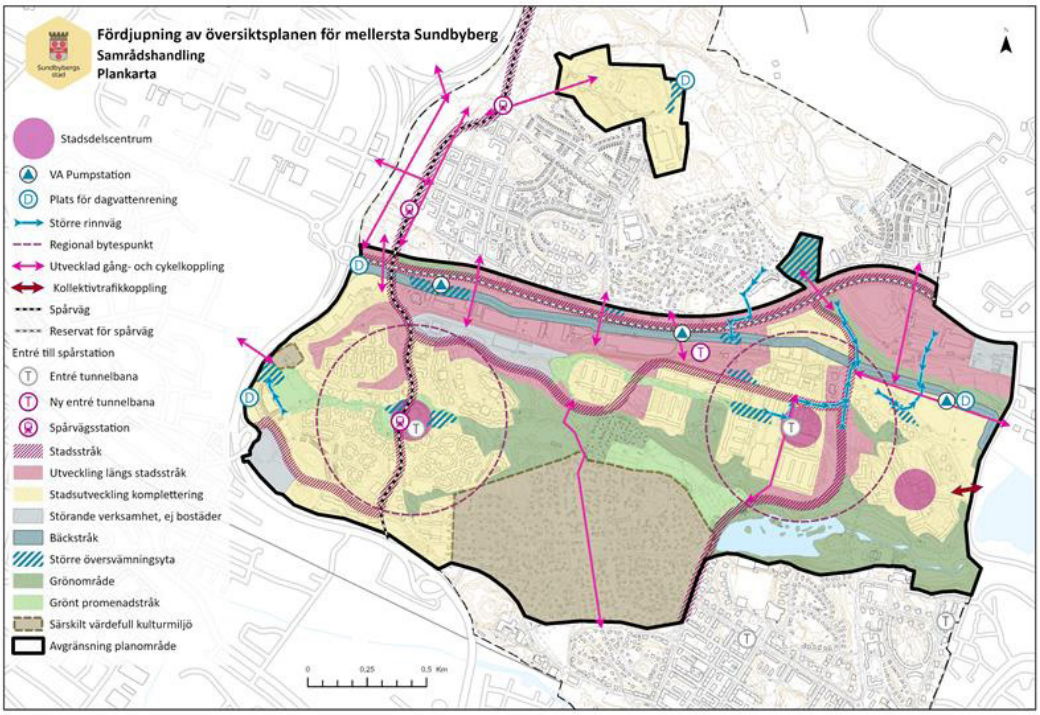
- Ta hand om det vi har
- Utveckla stadsstråken och lokala centrum
- Bygg i en förutsägbar takt och ordning

Utöver utvecklingsinriktningen består planförslaget av två huvudsakliga delar: allmänna intressen med fokusområden samt plankartan med tillhörande vägledningar.

Fokusområdena har preciserats för planområdet utifrån bedömningen av översiktsplanens aktualitet i den senast antagna planeringsstrategin samt aktuella planeringsförutsättningar. De fyra fokusområdena utgör förhållanden av väsentlig betydelse enligt 3 kap. 4 § plan- och bygglagen (2010:900). Vägledningarna kopplade till fokusområdena gäller för planområdet som helhet. Fokusområdena är följande:

- En trygg, levande och sammanhållen stad
- Bostadsförsörjning och bebyggelseutveckling i en växande stad
- Kollektivtrafik för ett effektivt och hållbart resande
- En robust stadsmiljö som klarar effekterna av ett förändrat klimat

Utvecklingsinriktningen och fokusområdena får sedan en rumslig tillämpning genom en plankarta som redovisar mark- och vattenanvändningen med tillhörande vägledningar, se Figur 1. Vägledningarna relaterar till plankartans kategorier och är i vissa fall mer platsspecifika.

Figur 1. Mark- och vattenanvändningskarta över mellersta Sundbyberg samt Milot.

4.2 ALTERNATIV LOKALISERING

Sundbybergs stads översiktsplan pekar ut fem större stadsutvecklingsområden där staden planerar större förändringar och investeringar fram till år 2030. De fem områdena är Enköpingsvägen, Hallonbergen och Ör, Rissne, Stora Ursvik med Milot samt Sundbybergs nya stadskärna. Den nu aktuella fördjupade översiktsplanen omfattar samtliga av dessa utvecklingsområden förutom den nya stadskärnan.

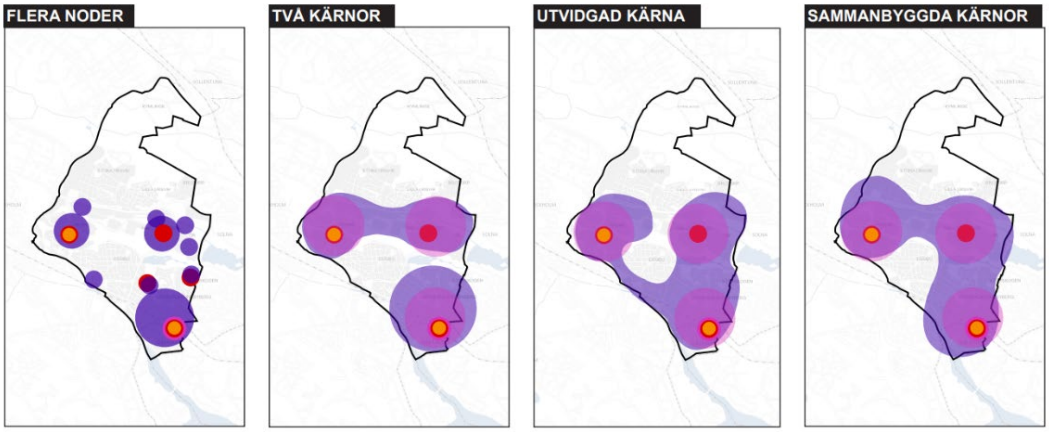
Eftersom en stadsutveckling inom planområdet redan är utpekad i översiktsplanen bedöms överväganden av alternativa lokaliseringar redan vara genomförd.

4.3 ALTERNATIV UTFORMNING

Den fördjupade översiktsplanen utgörs av ett förslag på rumslig struktur samt mark- och vattenanvändning. Det är detta förslag som har konsekvensbedömts. Inför samråd har dock alternativa utvecklingsinriktningar studerats. Detta för att finna det alternativ som uppfyller planens syfte, men med minsta möjliga konsekvenser för miljö och hälsa.

I framtagandet av utvecklingsinriktningen har förutsättningar gällande bland annat miljöaspekter, kollektivtrafik, arbetsmarknad samt sociala frågor vägts in. Betydelsefulla investeringar och stadsbyggnadsprojekt inom och utanför planområdet har också beaktats. En annan fråga har handlat om att utnyttja Sundbybergs stads potential i sitt regionala läge. Avvägningar mellan olika intressen som ibland konkurrerar med varandra har också gjorts. Exempel på frågor som diskuterats är behovet av kompletteringar intill befintliga bebyggelsestrukturer mot nyttan av att göra samlade större satsningar. Även fördelarna med att koppla samman olika delar av kommunen har vägts mot till exempel naturmarkers värden.

Utifrån dessa förutsättningar har olika alternativa utformningar av utvecklingsinriktningen studerats. Dessa alternativ presenteras i Figur 2 nedan. Alternativet med flera noder liknar planområdet idag, medan alternativet med sammanbyggda kärnor representerar planförslaget.

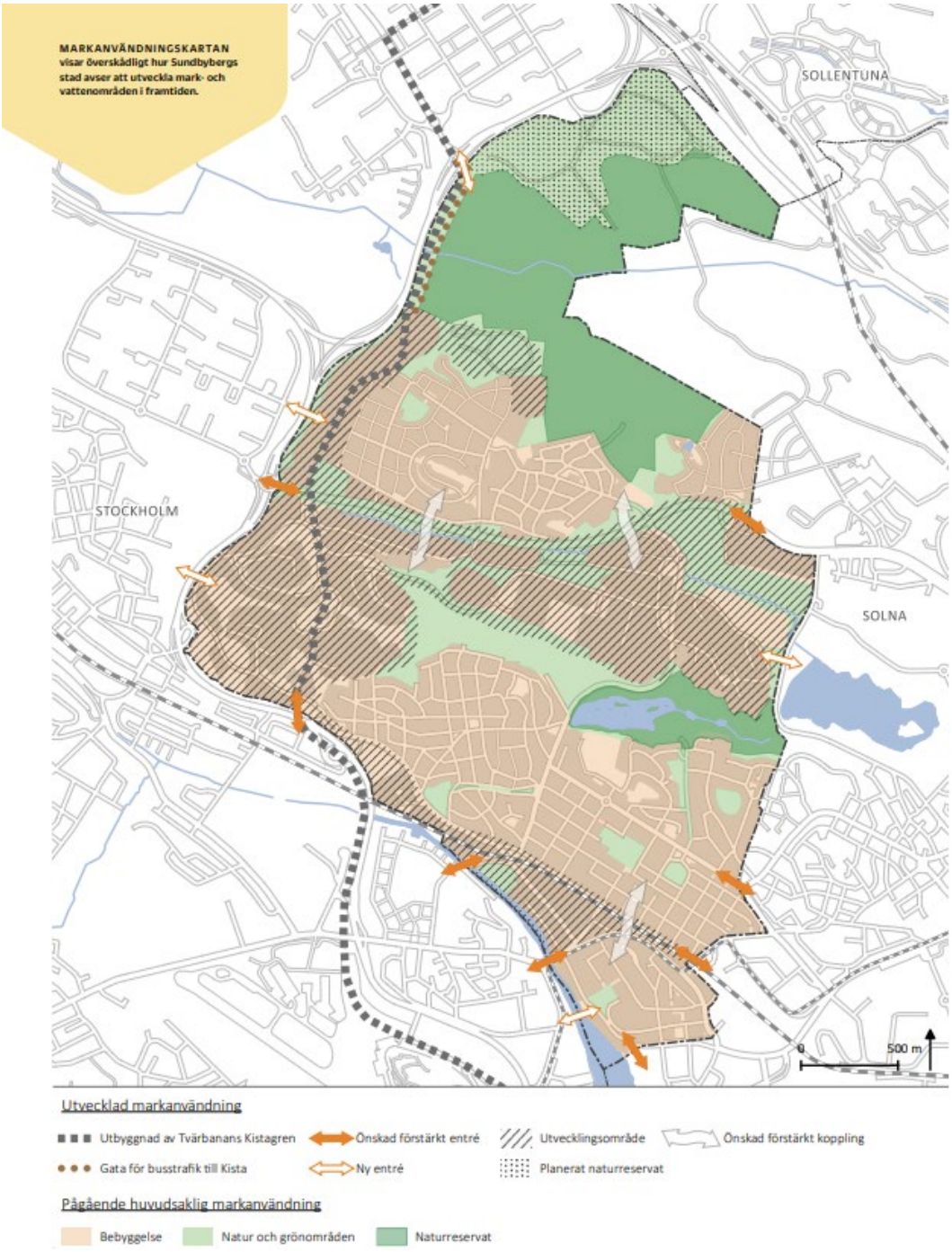
Figur 2. Alternativa utformningar eller redovisningar av utvecklingsinriktningen för mellersta Sundbyberg och Milot.

Sundbybergs stad har utifrån ovanstående process bedömt att alternativet med sammanbyggda kärnor är det mest lämpade att utveckla vidare. Den utvecklingsinriktningen bedöms bäst uppfylla stadens intentioner med planområdet och beakta planområdets förutsättningar. De övriga förslagen på utvecklingsinriktningen bedömdes därmed inte längre vara aktuella att utgå ifrån eller att styra mot.

4.4 NOLLALTERNATIV

Nollalternativet är ett jämförelsealternativ som ska beskriva den förmodade utvecklingen inom planområdet om den aktuella planen inte kommer till stånd. Nollalternativet innebär i detta fall för mellersta Sundbyberg och Milot att utveckling fortsätter enligt den gällande översiktsplanen från 2018 (ÖP 2030). I nollalternativet finns en tydlig ambition att skapa en tät, sammanhållen och hållbar stad inom planområdet.

I översiktsplanen finns målbilder och strategier med hållbarhetsinriktning och med syftet att nå god bebyggd miljö utan negativ påverkan på natur-, kultur- och vattenmiljöer. Dock saknar den gällande översiktsplanen rumslig vägledning för flera av strategierna. Markanvändningskartan är mycket översiktlig och ger bristfällig vägledning. Endast några av strategierna återges i separata kartor för utpekande av föreslagna åtgärder. Vidare presenteras ställningstaganden, som till viss del är formulerade som ska-krav, inbakad i löptext, vilket gör dessa svårtillgängliga i det fortsatta planeringsskedet. Avsaknaden av konkreta vägledningar, i synnerhet rumsligt, för ett flertal miljö- och hälsoaspekter innebär att en säkerställning av att miljöambitionerna realiseras i praktiken går förlorat. Sammantaget innebär nollalternativet att staden fortsätter arbeta utifrån en plan som, trots sina ambitioner, inte fullt ut svarar mot och vägleder kring dagens och framtidens miljöutmaningar.

Figur 3. Markanvändningskartan i Sundbybergs stads översiktsplan (Sundbybergs stad, 2018)

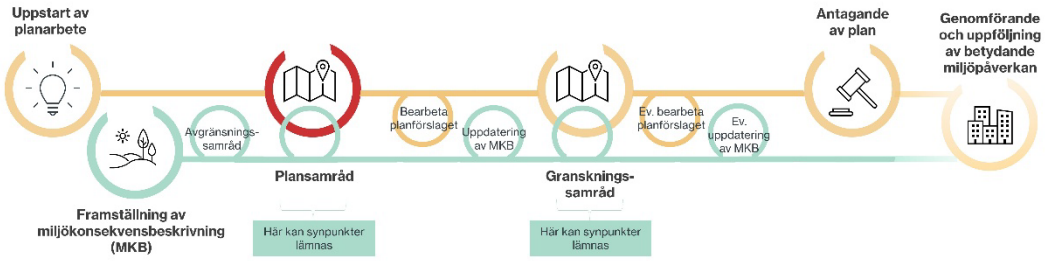
5 MILJÖBEDÖMNINGENS METOD OCH PROCESS

5.1 PLANPROCESSEN

5.1.1 Planprocessen och nuvarande planeringsläge

Planprocessen från uppstart tills det att en fördjupad översiktsplan får laga kraft innehåller en rad steg. Den fördjupade översiktsplanen för mellersta Sundbyberg och Milot befinner sig nu i samråd av planförslaget och tillhörande MKB, se Figur 4.

Vid samråd remitteras planförslaget och dess MKB till berörda myndigheter, sakägare och andra berörda parter. Under samrådstiden finns möjlighet för både allmänheten och berörda myndigheter att lämna synpunkter på planhandlingar inklusive MKB. Inkomna synpunkter sammanställs i en så kallad samrådsredogörelse i vilken synpunkter på den fördjupade översiktsplanen och MKB redovisas tillsammans med svar på varför en synpunkt beaktats eller inte.

Figur 4. Övergripande bild av planprocessen. Den röda markeringen visar var i planprocessen vi befinner oss nu.

Efter genomfört samråd revideras och ändras planförslaget och MKB:n utifrån behov och inkomna synpunkter. Därefter fortlöper planprocessen och planen med tillhörande MKB hålls tillgänglig för granskning. Även under granskningstiden finns möjlighet att lämna skriftliga synpunkter på planen till kommunen. Efter granskningen kan planförslaget och MKB:n återigen komma att revideras. Därefter går den slutliga fördjupade översiktsplanen för antagande av kommunfullmäktige och får slutligen laga kraft.

5.2 MILJÖBEDÖMNINGENS SYFTE OCH STEG

Den fördjupade översiktsplanen antas medföra betydande miljöpåverkan och därför behöver en strategisk miljöbedömning genomföras och miljökonsekvensbeskrivning tas fram.

Sundbybergs stad har den 18 september 2025 samrått om omfattningen och detaljeringsgraden i miljökonsekvensbeskrivningen för planförslaget med Länsstyrelsen i Stockholm. Länsstyrelsen instämmer i stadens bedömning om vilka betydande miljöaspekter som behöver tas upp i denna MKB.

Syftet med att genomföra en miljöbedömning är enligt 6 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ”att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas”. Miljöbedömningen ska fungera som stöd för, och ge underlag till,

arbetet med att hitta en lämplig utformning av planen. Den ska främja ökad miljöhänsyn och göra det möjligt att redan i planarbetet väga miljökonsekvenser mot andra faktorer.

5.3 AVGRÄNSNING

I efterföljande avsnitt följer en redovisning av miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning i tid, rum (geografiskt) och sak (berörda miljöaspekter).

5.3.1 Avgränsning i tid

Horisontåret för vilken bedömningarna av miljöpåverkan görs är satt till år 2060, med utblick mot år 2100. Detta eftersom den fördjupade översiktsplanen ska ge vägledning för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i planområdet till år 2060 med utblick mot år 2100.

5.3.2 Geografisk avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningens geografiska avgränsning utgörs i huvudsak av den fördjupade översiktsplanens gräns, se Figur 1. Det är inom plangränsen som direkta markanspråk kommer att ske. För flera av miljöaspekterna kan dock konsekvenser uppstå även utanför planområdet, såsom för aspekterna vatten och naturmiljö. Den geografiska avgränsningen för miljökonsekvensbeskrivningens bedömningar varierar således beroende på vilken aspekt som studeras.

5.3.3 Avgränsning i sak

Utifrån stadens bedömning och genomfört avgränsningssamråd bedöms nedan listade miljöaspekter kunna vara betydande.

- Mark och vatten
- Klimatanpassning
- Naturmiljö
- Rekreation och friluftsliv
- Kulturmiljö samt stads- och landskapsbild
- Luftkvalitet och buller
- Risk
- Klimatpåverkan

5.4 BEDÖMNINGSMETODIK

För att beskriva planförslagets miljökonsekvenser används ofta begreppen ***påverkan***, ***effekt*** och ***konsekvens***. I vanligt tal är dessa ord delvis synonymer till varandra, men i MKB-sammanhang kan det vara viktigt att särskilja begreppen:

- **Påverkan** är den förändring av fysiska eller beteendemässiga förhållanden som planens genomförande medför.
- **Effekt** är den förändring i miljön som påverkan medför, som till exempel förlust av värdefulla naturmiljöer, buller eller luftföroreningar.
- **Konsekvens** är den verkan de uppkomna effekterna har på en viss företeelse, till exempel klimatet, människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Vid bedömning av konsekvenser vägs omfattningen av den eventuella påverkan och det berörda objektets värde eller känslighet in. Konsekvenserna graderas enligt följande skala:

- Stora, måttliga eller små negativa konsekvenser
- Varken positiva eller negativa konsekvenser
- Stora, måttliga eller små positiva konsekvenser

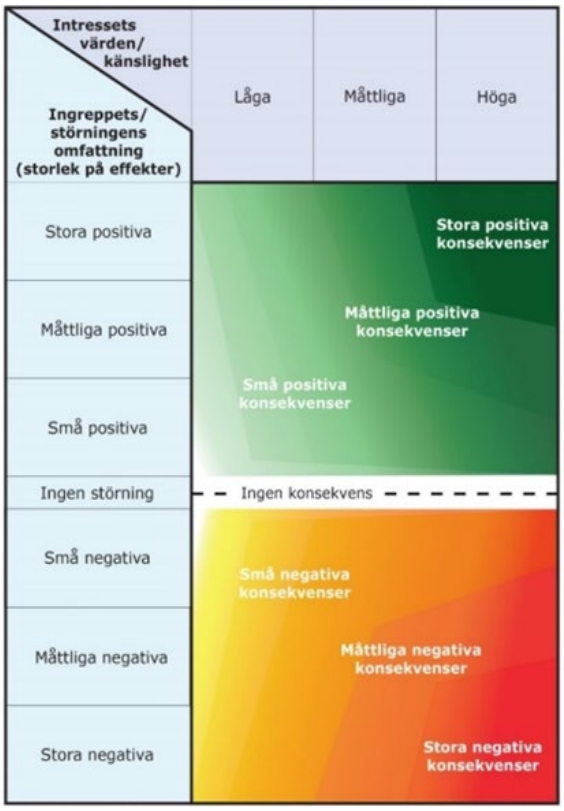
Om exempelvis ett område med högt värde påverkas i stor omfattning innebär det stora konsekvenser. På motsvarande sätt innebär en liten påverkan i ett område med högt värde måttliga konsekvenser.

Bedömningen av konsekvenser görs mot generella miljökrav och miljömål, men även mot bedömningsgrunder som är specifika för respektive betydande miljöaspekt. Ett objekts värde eller känslighet berörs närmare i bedömningsgrunderna.

Bedömningen av samtliga miljöaspekter i denna MKB har gjorts enligt Figur 5 med undantag för aspekterna *Risk och säkerhet* samt *Klimatpåverkan*. Anledningen till detta är att det är svårt att på ett korrekt sätt översätta riskbedömningens värderingskriterier samt omfattningen av klimatpåverkan till de storleksgraderingar (stor-måttlig-liten) som används för övriga miljöaspekter.

Bedömningen av planförslagets och nollalternativets konsekvenser görs i förhållande till nuläget om inget annat anges. Planförslagets och nollalternativets konsekvenser sammanställs och jämförs sedan med varandra i en samlad bedömning.

Utöver det innehåller miljökonsekvensbeskrivningen åtgärdsförslag som redovisas under respektive miljöaspekt. Dessa är förslag på ytterligare miljöanpassningar eller åtgärder som inte regleras av planen, men som är önskvärda för att ytterligare undvika eller minimera negativa konsekvenser. Dessa är även förslag på fortsatt arbete i kommande planering inom planområdet. Dessa föreslagna åtgärder ligger inte till grund för konsekvensbedömningen av planen.

Figur 5. Princip för bedömning av konsekvenser som uppstå till följd av planens genomförande.

5.5 OSÄKERHETER

Miljökonsekvensbeskrivningar är alltid förknippade med osäkerheter. Det finns dels genuina osäkerheter i alla antaganden om framtiden, dels finns det osäkerheter förknippade med analytisk kvalitet och kunskapsläge. Sådana osäkerheter ligger exempelvis i att de underlag och källor som använts för miljöbedömningen kan vara behäftade med olika brister. Prognoser och beräkningar kan exempelvis vara missvisande på grund av felaktiga antaganden, felaktiga ingångsvärden eller begränsningar och brister i bakomliggande modeller.

I de bedömningar som görs i denna MKB har särskild hänsyn tagits till eventuella osäkerheter i underlag och kunskapsläget kopplat till nuvarande planförslag. Detta i enlighet med försiktighetsprincipen i 2 kap. 3 § miljöbalken. I de fall det finns kunskapsluckor eller andra osäkerheter antas därför konsekvenserna bli negativa fram till dess att osäkerheten kan avskrivas.

6 BETYDANDE MILJÖKONSEKVENSER

6.1 KULTURMILJÖ SAMT STADS- OCH LANDSKAPSBILD

Kulturmiljö är miljöer som människan påverkat genom tiderna och som därför vittnar om historiska och geografiska sammanhang. Det kan gälla allt från enskilda objekt till stora landskapsavsnitt. Tidsmässigt kan kulturmiljöer vara allt från förhistoriska lämningar till dagens bebyggelsemiljöer.

Stads- och landskapsbild är den visuella upplevelsen av ett landskap baserad på människans tolkning av landskapets fysiska förutsättningar. Landskapsbilden är starkt kopplad till såväl nutida och kulturhistorisk markanvändning som naturgeografiska förhållanden i form av naturtyper, topografi och markegenskaper.

6.1.1 Bedömningsgrunder

Bedömningsgrunderna för kulturmiljö utgår från de kulturpolitiska målen för kulturarvet, som syftar till att bevara och bruka vårt kulturarv.

Kulturmiljölagen

Värdefulla byggnader, fornlämningar och kyrkliga kulturminnen med mera är skyddade enligt kulturmiljölagen (1988:950). Syftet med lagen är att tillförsäkra såväl nuvarande som kommande generationers tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Lagen innehåller bland annat bestämmelser för skydd av värdefulla byggnader liksom fornlämningar, fornfynd, byggnadsminnen samt kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål. Enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen krävs tillstånd för att ta bort eller på något annat sätt ändra en fornlämning.

Riksintresse för kulturmiljövården enligt miljöbalken

Enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska mark- och vattenområden och den fysiska miljön i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada dessa miljöer.

För varje område av riksintresse för kulturmiljövården finns en beskrivning av de uttryck som utgör grunden för riksintresseanspråket och riksintressets läsbarhet. Om något av uttrycken försvinner, försvagas eller kraftigt skadas, kan kulturmiljöns läsbarhet försvåras. Enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska riksintressena skyddas från påtaglig skada. I bedömningen av vad som är påtaglig skada på kulturmiljövärden utgår man från kulturmiljöns läsbarhet. Om en åtgärd permanent eller tillfälligt medför att riksintressets sammanhang eller karaktär skadas på sådant vis att det inte längre går att uppleva och utläsa historien får inte åtgärden vidtas.

Plan- och bygglagen

I 2 kap. plan- och bygglagen preciseras ett antal allmänna intressen. Där anges bland annat att man ska ta hänsyn till stads- och landskapsbilden och platsens natur- och kulturvärden. Enligt 2 kap. 6 § plan- och bygglagen ska bebyggelseområdes särskilda historiska, kulturhistoriska miljömässiga och konstnärliga värden skyddas. Befintliga karaktärsdrag ska respekteras och tas tillvara. I 8 kap. 13 § plan- och bygglagen fastslås att byggnader som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas. Detta gäller även för allmänna platser och bebyggelseområden.

Kulturhistoriskt värde
Bedömningsgrunderna för kulturhistoriskt värde utgår från Riksantikvarieämbetets plattform för värdering och urval (Riksantikvarieämbetet, 2025). Det kulturhistoriska värdet utgår från hur väl och i vilken grad den kulturhistoriska bakgrunden återspeglas eller uttrycks i företeelsens innehåll och egenskaper. Detta delas upp i följande tre steg:

- *Möjlighet till kunskap och förståelse*, som avser det kulturhistoriska informationsinnehållet och dess läsbarhet.
- *Kulturhistorisk helhet*, som handlar om vad som finns kvar, det vill säga graden av ”fullständighet” och hur mycket som har bevarats.
- *Kulturhistorisk relevans*, som gäller företeelsens roll som kännetecknande eller på annat sätt särskilt betydelsefull.

Kulturmiljöns känslighet
För bedömningar av vilka konsekvenser som en åtgärd kan innebära för det kulturhistoriska värdet är kulturmiljöns känslighet central. Riksantikvarieämbetet har tagit fram ett resonemang för känslighetsanalys. Analysen utgår från vilken karaktär och typ av företeelse som ligger till grund för utpekandet som riksintresse. Företeelsen kan utläsas av motivtexten i riksintressebeskrivningen. Metoden kan även användas för bedömningar av känslighet för kulturmiljö generellt, det vill säga även kulturmiljöer som inte utgör riksintresse. Riksintressen där:

- värdena är knutna till uttryck för en avgränsad historisk period och kan vara känsliga för dominerande nutida tillägg.
- landskapet är präglat av och värdena är knutna till utvecklingen av en viss verksamhet eller aktivitet över tid och kan vara känsliga för tillägg som saknar samband med verksamheten eller aktiviteten.
- uttrycken återspeglar olika tiders kontinuerliga nyttjande av en viss plats och kan vara känsliga för tillägg som förändrar eller bryter mot platsens specifika förutsättningar och egenskaper.

I Riksantikvarieämbetets handbok för kulturmiljövårdens riksintressen finns en vägledning för bedömning av skada på riksintressen (Riksantikvarieämbetet, 2025). I metoden undersöks vad som försvinner och tillkommer, om påverkan blir tillfällig eller bestående samt hur kulturmiljöns värden påverkas av tänkt förändring.

6.1.2 Nuläge
Hallonbergen, Ör, Rissne och Duvbo är områden med stark kulturell och historisk identitet som speglar Sveriges samhällsutveckling under de senaste hundra åren. Duvbo, ett av landets första egnahemsområden, präglas av individuellt utformade villor och ett slingrande gatunät med gröna gaturum. Den välbevarade karaktären, samt att Duvbo är det första exemplet i Stockholmstrakten på en välorganiserad egnahemsförstad avsedd för arbetare, har gett Duvbo status som riksintresse för kulturmiljövården (Riksantikvarieämbetet, 2023).

I Rissne samsas spår av 1600-talets jordbrukslandskap med modern 1980-talsarkitektur som karaktäriseras av varierande byggnadsvolymer som hålls samman av gemensamma färger och former. Terrängförhållandena har fått styra kvartersindelningen. Offentlig konst på de allmänna platserna har integrerats med bebyggelsen (Nyréns Arkitektkontor, 2016).

Hallonbergen och Ör, uppförda under miljonprogrammets era, vittnar om modernismens stadsbyggnadsidéer, men också om en levande samtidskultur med mångfald, lokalt engagemang och offentliga konstverk (Stockholms läns museum, 2016). Hallonbergen och Örs närhet till naturområden och äldre agrara gårdsmiljöer som exempelvis Råsta gård vittnar också om tidens stadsbyggnadsideal när kopplingen till naturen var av stor vikt (Nyréns Arkitektkontor, 2016).

I planområdet finns det även spår av bosättningar från järnåldern, särskilt i Rissneområdet, där gravfält och offerstenar har dokumenterats.

Under medeltiden låg här flera gårdar, bland annat Rissne gård och Duvbo gård, som senare kom att spela en viktig roll i områdets utveckling (Nyréns Arkitektkontor, 2016). Rissne gård, med anor från 1600-talet, är idag en av Sundbybergs äldsta bevarade byggnader och skyddas som byggnadsminne enligt 3 kap. kulturmiljölagen.

Milot, där Försvarsmaktens forskningsverksamhet tidigare haft verksamhet, består av byggnader uppförda under olika tider från 1930-talet och framåt. Området berättar om den militära historia som präglat platsen och i förlängningen hela järvaområdet sedan 1800-talet till mitten av 1900-talet.

Inom riksintresset Duvbo ligger även Duvbo kyrka från 1904 som är kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen.

6.1.3 Planförslagets konsekvenser

I planförslaget pekas Rissne, Hallonbergen, Ör och Milot ut som kompletteringsområden för ny bebyggelse. I planförslaget beskrivs målsättningen att kompletteringar ska ”stärka stadsdelens befintliga karaktärsdrag och kulturhistoriska värden”. Det är positivt för kulturmiljön att de kulturhistoriska värdena beaktas vid komplettering. Vilka de värdebärande karaktärsdragen är som ska visas hänsyn inom miljöerna redovisas dock inte, vilket skapar en stor oförutsägbarhet om hur kulturmiljöerna och landskapsbilden inom områdena tas tillvara. Detta är negativt för kulturmiljön. Det är dock positivt för kulturmiljön att ställning tagits till att kompletterande bebyggelse i Rissne ska ske varsamt och utan påbyggnation.

Planförslaget redovisar riksintresset Duvbo och byggnadsminnet Rissne gård som särskilt värdefulla kulturmiljöer. I Duvbo planeras inte för ny bebyggelse, vilket är positivt ur kulturmiljösynpunkt. Kompletterande bebyggelse i Rissne ligger dock i mycket nära anslutning till riksintresset. Detsamma gäller för Rissne gård. I vägledningen beskrivs att eventuell ny bebyggelse inte ska påverka kulturvärdena negativt. Detta är positivt, eftersom eventuell ny bebyggelse i nära anslutning till riksintresset och byggnadsminnet innebär en osäkerhet och risk för kulturmiljön.

Riksintressen för kulturmiljön och byggnadsminnen, som Duvbo och Rissne gård, utgör kulturmiljöer som har så höga kulturvärden att de är av nationellt intresse. Därutöver finns kulturmiljöer som har höga kulturvärden ur ett kommunalt perspektiv och som omfattas av 8 kap. 13 § plan- och bygglagen. Dessa berättar Sundbybergs historia och stärker dess identitet. Sådana miljöer redovisas inte i planförslaget.

Inom planområdet finns dock ett flertal miljöer som med mycket stor sannolikhet bär på höga kulturvärden och ligger inom områden som pekats ut för kompletterande bebyggelse. Områdena är Milot, SEB-huset (Bankhus 90) och Råsta gård. Råsta gård har mycket långa anor och berättar om den agrara miljö som funnits på platsen innan Sundbyberg exploaterades under 1900-talet. Milot berättar i sin tur om försvarets

utbredning kring Järvafältet och den signalspaning som bedrevs inom området. Bankhus 90 utgör en ikonisk byggnad i Sundbyberg och Stockholm och visar på 1980-talets bankväsende och önskan att synas i stadsbilden. Det går därmed att anta att dessa miljöer bär på höga kulturhistoriska värden och en exploatering på platsen kan innebära en negativ påverkan på de kulturhistoriska värdena om dessa inte beaktas. Detta gäller särskilt för Råsta gård, som är särskilt känslig för tillkommande bebyggelse och en urban stadsplan som bryter mot gårdens agrara karaktär. Enligt planförslaget ska kulturhistoriska värden i Milot och Råsta kulle beaktas i utvecklingen, vilket är positivt. Det är dock oklart vilka de värdebärande karaktärsdragen är och hur dessa då ska beaktas.

Konsekvensen för landskapsbilden är svår att bedöma, eftersom de värdebärande karaktärsdragen inom de olika kulturmiljöerna inte är redovisade. En utveckling inom naturmark i Rissne, Hallonbergen och Ör innebär dock en negativ påverkan på landskapsbilden, eftersom naturmark enligt tidens planeringsideal ingår som en del av helhetsgestaltningen.

Sammantaget bedöms planförslaget innebära måttliga negativa konsekvenser för kulturmiljön och landskapsbilden, eftersom dess värden inte tydligt utretts och det därmed råder osäkerhet kring om värdena tillgodosetts.

6.1.4 Nollalternativets konsekvenser

Nollalternativet innebär att Duvbo lämnas orört, vilket är positivt för kulturmiljön. I översiktsplanen redovisas Råsta gård och Milot som miljöer med kulturhistoriska värden. Dessa ingår i utpekade utvecklingsområden tillsammans med Rissne, Rissnegård och Hallonbergen. Hur utveckling ska ske med hänsyn till de specifika kulturmiljöernas värden redovisas dock inte.

Med anledning av osäkerheten av omfattningen av nollalternativets påverkan på planområdets kulturmiljöer och landskapsbild bedöms nollalternativet sammantaget innebära måttliga negativa konsekvenser.

6.1.5 Förslag på åtgärder

Förslag på fortsatt arbete

- → Vilka särskilt värdefulla områden som finns inom planområdet bör utredas genom en kulturmiljöutredning. Utredningen bör titta på vilka värdebärande egenskaper dessa områden har för att säkerställa att värdena visas hänsyn vid planläggning i området.

6.2 NATURMILJÖ

Naturmiljö är ett mångtydigt och vitt begrepp. Naturmiljöns värden utgörs dels av hela naturtyper, såväl naturliga som kulturpräglade, dels av enskilda växt- och djurarter. Skyddet och vårdandet av naturmiljöer är en förutsättning för att kunna bevara den biologiska mångfalden och i förlängningen allt biologiskt liv, likaså de funktioner och processer som är viktiga för att ekosystem och livsmiljöer ska bestå och utvecklas.

6.2.1 Bedömningsgrunder

Artskyddsförordningen

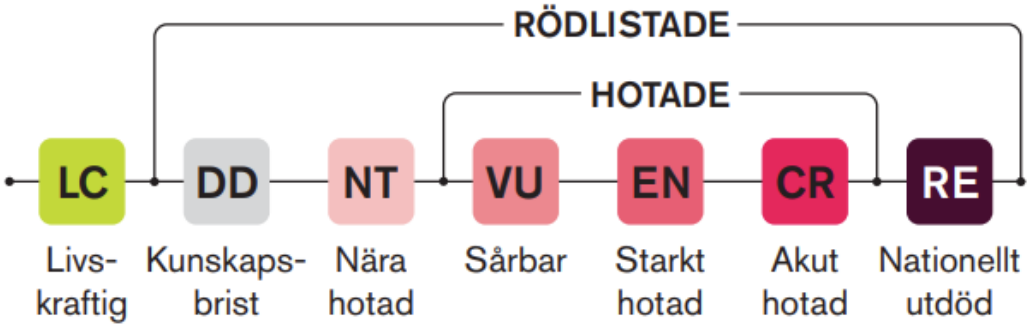
I artskyddsförordningen (2007:845) gäller särskilda bestämmelser för fridlysning av djur- och växtarter i Sverige. Förordningen genomför EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektivet och omfattar bland annat arter som listas i dessa direktiv.

Länsstyrelsen kan i enskilda fall och endast under mycket specifika omständigheter medge dispens enligt 14 och 15 § artskyddsförordningen.

Rödlistan

Rödlistan en sammanställning av de arters status, eller utdöenderisk, inom ett geografiskt område, i detta fall Sverige. I kategoriseringen ingår inga värderingar av hur angeläget det är att bevara eller göra insatser för en viss art, utan analyser och bedömningar syftar till att kvantifiera utdöenderisken. Rödlistade arter är grupperade enligt kategorier för olika grad av sällsynthet och risk för utdöende, se Figur 6.

De arter som uppfyller kriterierna för Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT), eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns dessutom som hotade. Arter som bedömts enligt rödlistningskriterierna, men ej uppfyller något av kriterierna, kategoriseras som Livskraftig (LC).

Figur 6. Den svenska rödlistan med internationella förkortningar (SLU Artdatabanken, 2020).

6.2.2 Nuläge

Planområdet är en tätbebyggd del av Stockholmsregionen, men som också har ett rikt och varierat naturlandskap. Planområdet berör tre av Sundbybergs fyra naturreservat; Igelbäcken norr om planområdet, Lötsjön-Golfängarna och det nyinrättade Rissne ängar inom planområdet. I planområdet finns mycket av stadens värdefulla natur. Planområdets naturvärden är främst kopplade till ädellöv och eklandskap samt de skogsbevuxna hällmarkerna, där tall och gran dominerar, men som också har inslag av lövträd som ek, asp och sälg. Dessa är viktiga för många insekter och fåglar. Rapporterade fynd i artportalen av exempelvis tallticka (NT) och reliktbock (NT) indikerar att det finns äldre tallar inom planområdet.

Inom planområdet finns observationer av andra rödlistade arter, i synnerhet fåglar som exempelvis stare (VU), tofsvipa (VU), tallbit (VU) och grönfink (EN), men även hedpärlemorfjäril (VU).

Inom planområdet finns också koloniträdgårdar, som kan skapa förutsättningar för fåglar och pollinerare genom blommor, fruktträd och bärbuskar samt Sundbybergs begravningsplats där det bedrivs ett aktivt arbete med biologisk mångfald genom exempelvis ängar och sandbäddar (Svenska kyrkan, 2022).

Delområdet Milot ligger vid gränsen till Igelbäckens naturreservat. Här finns rapporter av förekomst av skogsalm. Skogsalm är rödlistad som akut hotad, CR, eftersom de ofta drabbas av almsjuka.

I *Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad* (Sundbybergs stad, 2025), som gick ut på remiss i januari 2025, finns en sammanställning av naturvärdesinventeringar inom staden. Inventeringarna visar på höga naturvärden inom flera delar av mellersta Sundbyberg. All naturmark inom planområdet är dock inte inventerad och det kan därför finnas höga naturvärden på fler ställen inom planområdet.

Områdena Hallonbergen, Ör, Rissne och Duvbo binds samman av gröna stråk, skogspartier och öppna ängar som hyser höga naturvärden. Lötsjöstråket är ett grönt stråk i östvästlig riktning som går genom planområdet och bland annat omfattar Rissne ängars naturreservat.

Lötsjöstråket löper parallellt med och söder om Järvakilen, en av Stockholmsregionens gröna kilar. Järvakilen sträcker sig genom Sundbybergs kommuns nordligaste delar, inkluderar Igelbäckens naturreservat och överlappar området Milot. I väster ansluter Lötsjöstråket till Rissne gård och Mjölnerbacken och kopplar därefter an till naturområdet i Stockholms stad på andra sidan väg 279. I *Handlingsplan för biologisk mångfald* (Stockholms stad, 2020) pekas här ut en spridningszon och en svag länk upp till Järvakilen.

6.2.3 Planförslagets konsekvenser

I mark- och vattenanvändningskartan pekas kompletterings- och utvecklingsområden ut inom områden som idag utgörs av skog och andra gröna ytor. Detta görs exempelvis i västra och södra delarna av Rissne samt längs Ursviksvägen mellan Ör och Hallonbergen.

Enligt planförslaget kan kompletterings- och utvecklingsområden både innebära blandad bebyggelse samt andra funktioner så som parker och närnatur. Vägledningarna anger också att ekologiskt känsliga delar, höga naturvärden och närrekreation ska beaktas vid förändrad markanvändning. Vidare ska förlust av natur kompenseras, ytor i kanten mot grönområden reserveras som skydd för naturvärden samt gröna kopplingar utvecklas. Vägledningarna och ställningstagandena i planen är tydliga i sak och bidrar positivt till den befintliga naturmiljön, men platsspecifika rekommendationer saknas och skulle stärka vägledningen ytterligare.

På flera platser inom planområdet finns äldre och värdefulla träd, så som äldre tallar och almar. Områden som i föreslagen grönplan pekas ut med både högsta och höga naturvärden markeras i planförslaget som kompletterings- eller utvecklingsområde för bebyggelse. Exempel på platser är området vid Mjölnerbacken samt områden i Rissnes södra delar. Utveckling i denna typ av naturmark bedöms medföra risk för stora negativa konsekvenser för naturvärden samt risk för konflikt med artskyddsförordningen. Vidare ska mark- och vattenområden som är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön enligt 3 kap. 3 § miljöbalken. Ett bevarande av de områden som utgörs av högsta och höga naturvärden hade mildrat påverkan på naturmiljön.

En bebyggelseutveckling inom västra delen av Lötsjöstråket samt runt bostadsområdet vid Mjölnerbacken bedöms medföra en risk för negativ påverkan på redan svaga gröna samband samt negativa konsekvenser för spridningsmöjligheter till Järvakilen. Vägledningar anger dock att krontäckning och gröna samband ska upprätthållas samt att fragmentering ska undvikas. Vägledningarna bedöms som goda, även om platsspecifik vägledning saknas. En översyn av spridningssamband inom kommunen skulle vara positivt för den fortsatta planeringen och prioriteringen.

Eftersom all naturmark inom planområdet inte är inventerad (Sundbybergs stad, 2025) finns det en risk att eventuell ytterligare naturmark med höga värden kan påverkas av föreslagen utveckling. Staden anger i planförslaget att kunskapen om förekomst av skyddsvärda arter är en fråga att bevaka och hantera i den fortsatta planeringen. En rekommendation är därför att naturvärdesinventeringar alltid genomförs i områden med naturmark i tidigt planeringsskede.

Utvecklingen av bäckstråket längs Norra Råstabäcken utvecklas främst för att hantera skyfall och dagvattenhantering. Kommunens vägledningar beskriver dock att även bäckstråkets ekologiska funktioner ska utvecklas för att förstärka förbindelsen mellan naturreservaten, vilket bedöms som positivt för ökad biologisk mångfald och förbättrade spridningssamband.

Exploatering av obebyggd mark medför generellt en påverkan på naturmiljön i form av förlust av naturmark, förändrad markanvändning, skuggning och påverkan på spridningssamband. Vägledningarna till kommande planering är goda, men föreslagna kompletterings- och utvecklingsområden samt avsaknad av platsspecifika åtgärder inom områden med höga naturvärden bedöms medföra risk för negativ påverkan på värdefull natur. Sammantaget bedöms planförslaget innebära måttliga negativa konsekvenser för naturmiljö och biologisk mångfald.

6.2.4 Nollalternativets konsekvenser

Översiktsplanen har som ambition att värna stadens grönstruktur samt att skydda och utveckla ekologiska spridningskorridorer. Översiktsplanen föreslår att tillkommande bebyggelse ska koncentreras till redan hårdgjorda ytor och att om grönytor föreslås för exploatering ska dessa bedömas utifrån sin funktion och potential i ett större sammanhang. I markanvändningskartan föreslås områden för utveckling som överlappar med nuvarande naturmark, varav flera bedöms inneha högsta och höga naturvärden. Planens ambitioner överensstämmer således inte med anvisningarna i markanvändningskartan och de skriftliga ställningstagandena bedöms inte tillräckligt utgöra vägledning för vidare planering utan risk för negativ påverkan på naturmiljön samt risk för konflikt med artskyddet.

Översiktsplanen har övergripande goda intentioner, men utpekanden i markanvändningskartan samt bristfälliga och otydliga strategier medför att det föreligger risk för stora negativa konsekvenser av nollalternativet.

6.2.5 Förslag på åtgärder

Förslag på åtgärder i planförslaget

- Ställningstagandet kring vilken natur som ska bevaras och utvecklas kan tydliggöras. Naturområden med högsta respektive höga naturvärden enligt sammanställningen av naturvärdesinventeringar i *Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad* bör bevaras och utvecklas samt lyftas fram i mark- och vattenanvändningskarta och vägledning. Det kan finnas fler naturområden med höga eller högsta naturvärden än de som redovisas i förslag till grönplan.

Förslag på fortsatt arbete

- Naturvärdesinventeringar bör genomföras vid planering av utveckling i naturområden.
- Länsstyrelsens analyser av grön infrastruktur bör användas som underlag i den fortsatta planeringen.

6.3 REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Rekreation är ett vitt begrepp, men i denna MKB avses den typ av rekreation som äger rum i gröna utomhusmiljöer såsom närnatur, friluftsområden, parker samt vid sjöar och vattendrag. Inom fysisk planering handlar rekreation både om påverkan på och tillgänglighet till rekreativa värden.

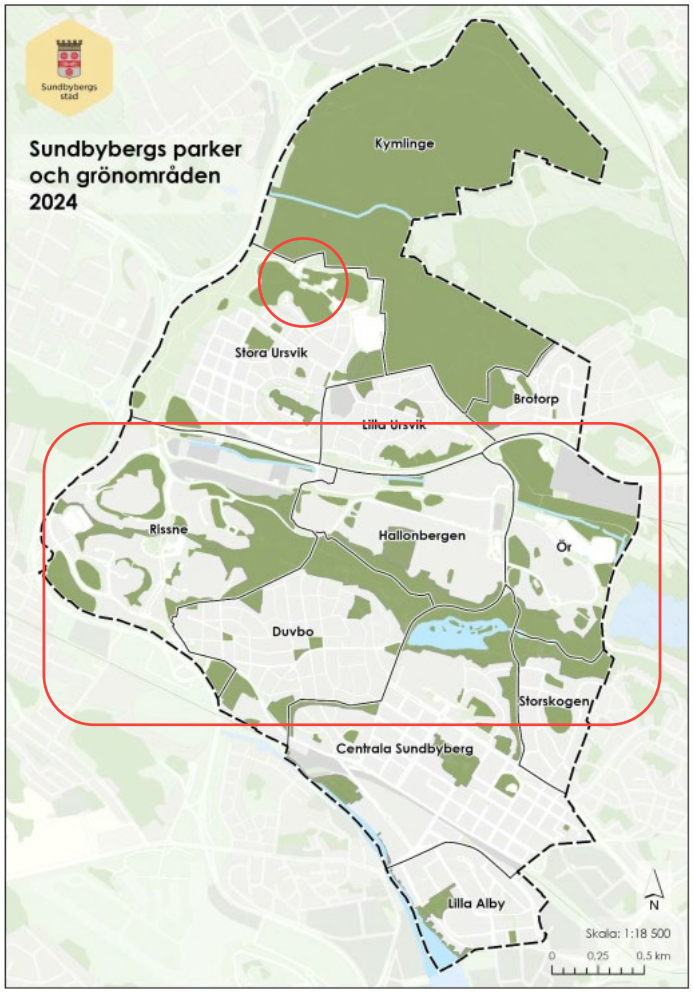
6.3.1 Bedömningsgrunder

Plan- och bygglagen

I 2 kap. plan- och bygglagen preciseras ett antal allmänna och enskilda intressen. Där anges bland annat att hänsyn ska tas till natur- och kulturvärden. I lagen anges att det kan göras genom att exempelvis främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper.

6.3.2 Nuläge

De flesta av Sundbergs parker och naturområden finns i stadens norra och mellersta delar, där planområdet ingår, se Figur 7. Stora delar av grönskan är samlad i sammanhängande naturområden i Kymlinge och Igelbäckens naturreservat intill Milot samt i Lötsjöstråket längs Rissnes, Hallonbergens och Örs södra del. Inom planområdet bedöms det därför finnas god tillgång till större naturområden (Sundbybergs stad, 2025).

Figur 7. Naturområden och parker i Sundbyberg. Kartan är från *Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad*, remissversion den 31 januari 2025 (Sundbybergs stad, 2025). Planområdets ungefärliga gräns är markerad med röda linjer.

Planområdets grönska, naturområden, parker och vattenmiljöer inbjuder till rekreation och friluftsliv, som är av värde för människors hälsa och livskvalitet.

Naturreservaten Rissne ängar, Igelbäcken och Lötsjön-Golfängarna erbjuder ett flertal rekreationsmöjligheter. I dessa reservat finns bland annat promenadstråk och hundrastgårdar. I Igelbäckens naturreservat finns även motionsspår med eljusspår, konstsnöspår samt tysta områden, där människor kan få återhämtning från omgivningsbuller (Sundbybergs stad, 2025).

Det finns även särskilda rekreationsmöjligheter såsom en bana för mountainbike i Milot, ridning vid Råsta gård i Ör samt koloniträdgårdar i Rissne ängar och norr om Enköpingsvägen.

Utöver ovanstående rekreationsmöjligheter finns det inom planområdet närnatur, ett flertal parker med lekplatser, fickparker, bollplaner, grillplatser och utegym. I östra Rissne finns en större stadsdelspark (Sundbybergs stad, 2025).

6.3.3 Planförslagets konsekvenser

Planförslaget har tagit hänsyn till naturreservaten och dess rekreativa värden. Dessa bedöms därför inte påverkas, vilket är positivt.

Planförslaget innebär att nya och kompletterande rekreativa värden tillförs inom planområdet. Bäckstråket föreslås utvecklas till ett parkstråk, som kopplar samman grönområden i Sundbyberg med Råstasjöns naturreservat i Solna. Detta stråk möjliggör för promenader och andra rekreativa värden i delar av planområdet som idag till stor del saknar sådana värden. Nya gång- och cykelkopplingar föreslås bland annat över Enköpingsvägen och i anslutning till befintliga gröna stråk, vilket tillgängliggör rekreativa värden som det tidigare kan ha varit svårt att ta sig till. En utveckling enligt planförslaget innebär därmed att både nya och befintliga invånare och besökare i planområdet får tillgång till både tillkommande och befintliga rekreativa värden.

Planförslaget innebär att de större sammanhängande natur- och parkområdena i Kymlinge samt Lötsjöstråket bevaras till största del, vilket innebär ett bevarande av dess rekreativa värden. Planförslaget vägleder vidare att rekreation ska bevaras och utvecklas inom utpekade grönområden samt att det ska finnas en variation av rekreativa värden i dessa. Detta är positivt. Planförslaget föreslår viss bebyggelseutveckling inom eller intill gränsen till natur- och parkområden. Det finns samtidigt vägledning om att avstånd ska hållas till grönområden vid stadsutveckling i närheten samt att entréer till grönområdena ska lokaliseras så att dessa tillgängliggörs. Detta för att skydda grönområdenas värden.

I planförslaget föreslås utveckling längs stadsstråk eller kompletterande stadsutveckling till viss del inom befintliga naturområden i Rissne, Hallonbergen, Ör och Milot. Detta kan innebära en negativ påverkan på bostadsnära natur och dess rekreativa värden. Planförslaget vägleder dock samtidigt att människors behov av närrekreation ska beaktas, att grönskan ska integreras i den nya bebyggelsen samt att det ska finnas närnatur. Detta kan mildra de negativa effekter en utveckling av bebyggelse kan ha på bostadsnära natur och dess rekreativa värden.

Vissa specifika rekreationsvärden såsom mountainbike, ridning och koloniträdgård ligger inom ytor som föreslås utvecklas. Dessa värden riskerar därför att påverkas eller försvinna, beroende på hur utvecklingen av områdena sker.

I och med att planförslaget lyfter att en variation av rekreativa värden ska bevaras, utvecklas och tillgängliggöras bedöms det sammantaget innebära små positiva konsekvenser för rekreation och friluftsliv.

6.3.4 Nollalternativets konsekvenser

Översiktsplanen pekar ut hela Rissne, Hallonbergen, Ör och Milot som utvecklingsområden. Enligt översiktsplanen ska bland annat rekreativa värden utvecklas längs Norra Råstabäcken och frågan om närnatur beaktas i planeringen. Ställningstaganden kring var närnatur och andra rekreativa värden ska bevaras eller utvecklas i dessa utvecklingsområden saknas dock. Det finns även en risk för att rekreativa värden i Lötsjöstråkets västra del, söder om Rissne, försvinner eller på annat sätt påverkas negativt. Omfattningen av påverkan på rekreativa värden beror på hur utvecklingen sker. Avsaknaden av tydlig rumslig vägledning för hantering av rekreativa värden innebär dock en risk att rekreativa värden inte hanteras på ett strukturerat sätt i efterföljande planering.

Med anledning av påverkan på Lötsjöstråket söder om Rissne samt med anledning av osäkerheten gällande omfattningen av nollalternativets påverkan på planområdets närnatur bedöms nollalternativet sammantaget innebära måttliga negativa konsekvenser.

6.3.5 Förslag på åtgärder

Förslag på fortsatt arbete

- → I fortsatt planering bör det säkerställas tillräckliga ytor och avstånd till närnatur och rekreation.

6.4 LUFTKVALITET OCH BULLER

Vid bedömning av luftkvalitet analyseras luftföroreningssituationen. Med luftföroreningar avses sådana ämnen och föroreningar som är skadliga för människors hälsa, naturen eller kulturmiljön.

Buller definieras som oönskat ljud och bedömningen vad som är buller är således individuell. I Sverige utgör trafikbuller den vanligaste källan till bullerstörningar. Även verksamheter eller andra aktiviteter kan ge upphov till störningar. Buller påverkar människans hälsa och välbefinnande.

6.4.1 Bedömningsgrunder

Miljökvalitetsnormer för luft

Miljökvalitetsnormer för luft är gränsvärden för föroreningsnivåer i utomhusluft som inte får överskridas.

I urban miljö är det framför allt miljökvalitetsnormer för kvävedioxid (NO_2) och partiklar (PM10) relevanta att undersöka. Det är framför allt dygnsmedelvärdena av kvävedioxid och partiklar som är svåra att klara i urban miljö och i denna MKB är det därför det värdet som beskrivs om inte annat anges. Normvärdet för dygnsmedelvärden av kvävedioxid är 60 µg/m^3 och detta tillåts överskridas 7 dygn per år. Normvärdet för dygnsmedelvärden av partiklar är 50 µg/m^3 och detta tillåts överskridas 35 dygn per år.

Noterbart är att luftkvalitetsdirektivet har reviderats och innehåller skärpta gräns- och målvärden som ska uppnås senast år 2030. Direktivet håller på att införlivas i svensk lagstiftning, vilket ska vara klart i slutet av år 2026. I denna miljökonsekvensbeskrivning beaktas de nu aktuella miljökvalitetsnormerna för luft.

Det finns även miljökvalitetsmål för luftkvalitet. Miljökvalitetsmålen anger den långsiktiga målbilden för miljöarbetet och ska vara vägledande för myndigheter, kommuner och andra aktörer. Det saknas miljökvalitetsmål för dygnsmedelvärden av kvävedioxid. Miljökvalitetsmålet för dygnsmedelvärden av partiklar är 30 µg/m^3.

Riktvärden för trafikbuller utomhus

I regeringens förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (2015:216; 2017:359) finns riktvärden för buller utomhus från spår-, väg- och flygtrafik vid bostadsbyggnader. Vid bostadsfasad bör den ekvivalenta ljudnivån vara högst 60 dBA, vid fasad till bostad om högst 35 m^2 bör den ekvivalenta ljudnivån vara högst 65 dBA och på uteplats bör den ekvivalenta ljudnivån vara högst 50 dBA.

Riktvärden för verksamhetsbuller

Boverket har tagit fram riktvärden som bör tillämpas vid planläggning av bostadsbebyggelse i områden som påverkas av industri- och annat verksamhetsbuller.

Riktvärdena anger vilka ljudnivåer som bör uppfyllas vid bostäder under dag, kväll och helg samt natt. Exempelvis bör bostäder kunna accepteras vid upp till 50 dBA ekvivalent ljudnivå dagtid, och bostäder bör kunna accepteras förutsatt att de har tillgång till ljuddämpad sida vid upp till 60 dBA ekvivalent ljudnivå dagtid.

6.4.2 Nuläge

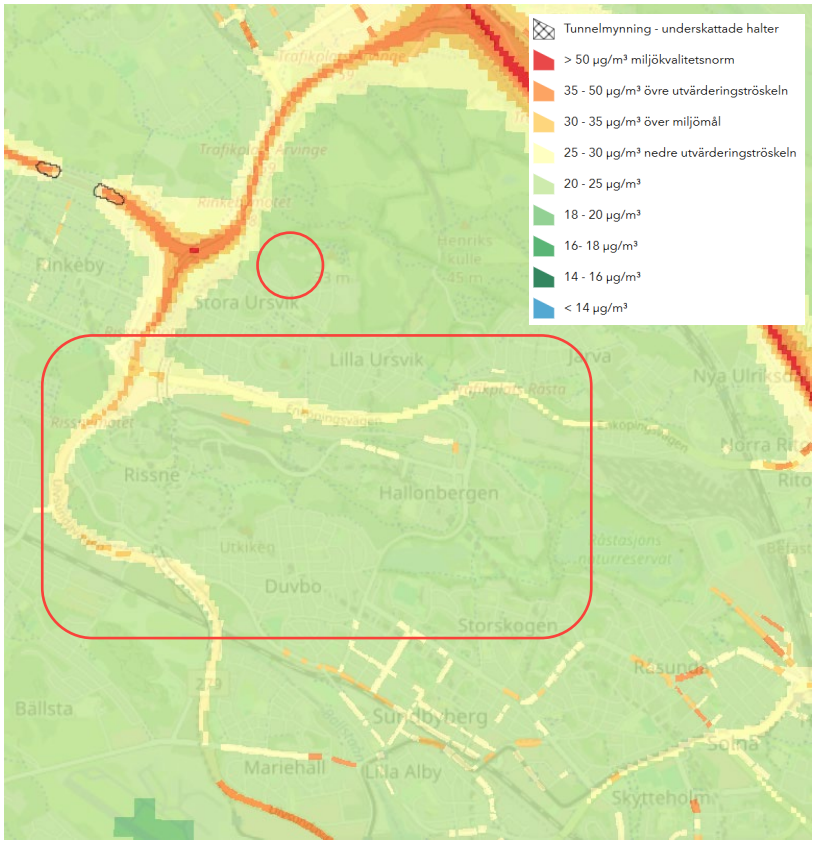
I planområdet utgör vägtrafiken den främsta källan till luftföroreningar och buller.

De mest trafikerade vägarna inom och intill planområdet utgörs av väg 279, Enköpingsvägen, Madenvägen, Östra Madenvägen, Rissneleden och Ursviksvägen. Halterna av kvävedioxid (NO_2) och partiklar (PM10) är högre vid dessa vägar, för att sedan avta med avståndet till vägarna.

Inom planområdet har dygnshalterna av NO_2 beräknats vara mellan 18–48 µg/m^3, att jämföra med miljökvalitetsnormen 60 µg/m^3, se Figur 8. Dygnshalterna av PM10 har beräknats vara mellan 20–35 µg/m^3, att jämföra med miljökvalitetsnormen 50 µg/m^3, se Figur 9 (SLB-analys, 2021). Enligt beräkningarna klaras därmed miljökvalitetsnormerna för luft inom planområdet idag. Områden där halter ligger i intervallet ”övre utvärderingströskeln” och ”över miljökvalitetsnorm”, se Figur 8 och Figur 9, utgör områden där risk för överskridande av norm finns. Sådana områden eller halter har inte beräknats inom planområdet idag. Däremot riskerar miljömålet för PM10 att överskridas vid exempelvis delar av Madenvägen, Östra Madenvägen och Enköpingsvägen. Ovanstående beräkningar utgör medelvärden och ger därför en översiktlig bild av halterna i utomhusluften. (SLB-analys, 2021).

Figur 8. NO_2 dygnsmedelvärde. Kartan är framtagen av SLB-analys på uppdrag av Östra Sveriges Luftvårdsförbund (SLB-analys, 2021). Planområdets ungefärliga gräns är markerad med röda linjer.

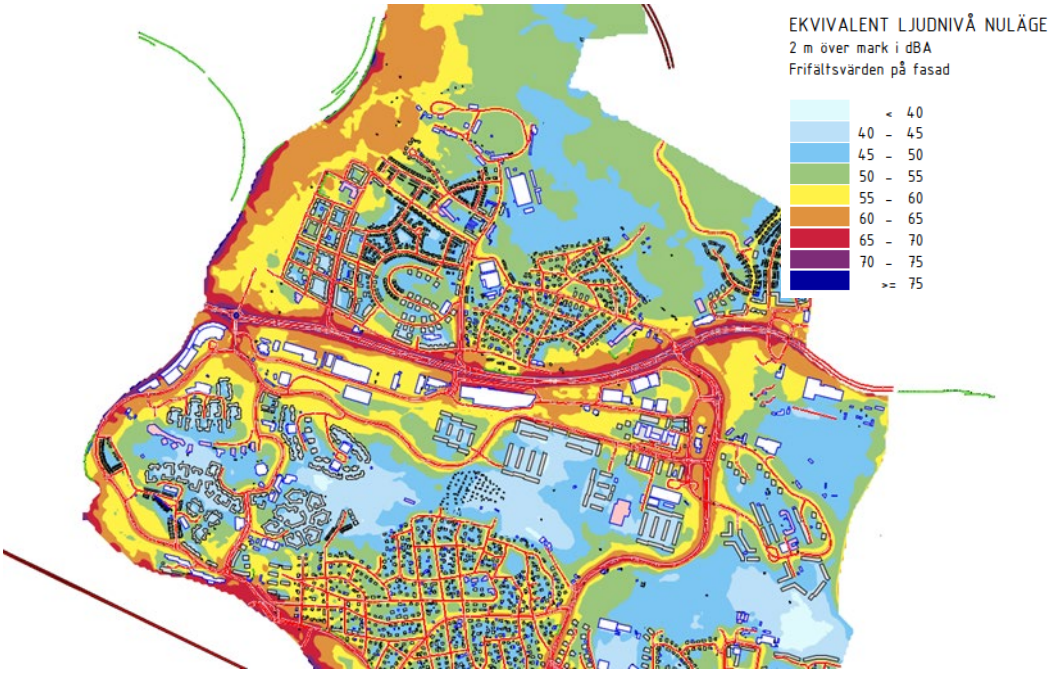

Figur 9. PM10 dygnsmedelvärde. Kartan är framtagen av SLB-analys på uppdrag av Östra Sveriges Luftvårdsförbund (SLB-analys, 2021). Planområdets ungefärliga gräns är markerad med röda linjer.

Även ljudnivåerna i planområdet är som högst vid de mest trafikerade vägarna. Vid vägarna kan det vara uppemot 60–70 dBA ekvivalent ljudnivå. Ljudnivåerna avtar med avståndet till vägarna, se Figur 10.Figur 10. Beräknade ekvivalenta ljudnivåer från väg- och spårtrafik i nuläget (Tyréns, 2023).

Inom planområdet finns även områden med relativt god ljudmiljö, såsom i bostadsområdena i Hallonbergen och Ör samt i natur- och parkområdena Lötsjön-Golfängarna och Rissne ängar. I delar av dessa områden är den ekvivalenta ljudnivån 40–50 dBA.

Riktvärdena för flygbuller från Bromma flygplats klaras i planområdet. Planområdet ligger även utanför flygplatsens riksintresseområde för markbuller och påverkar därmed inte planområdet (Tyréns, 2023).

Figur 10. Beräknade ekvivalenta ljudnivåer från väg- och spårtrafik i nuläget (Tyréns, 2023).

I den västra delen av planområdet finns Rissnedepån och direkt söder om den depån planeras det för en ny spårvagnsdepå för tvärbanan. Öster om planområdet finns Hagalunds bangård och depå, som utgör ett riksintresse för kommunikation. Uppställning och underhåll av fordon samt andra verksamheter på bangårdarna utsätter sin omgivning för verksamhetsbuller. Även längs Enköpingsvägen finns ett flertal verksamheter som från exempelvis sin lastning och lossning utsätter sin omgivning för verksamhetsbuller.

6.4.3 Planförslagets konsekvenser

Planförslaget innehåller vägledning för hantering av luftföroreningar och buller från trafikerade vägar. Planförslaget avser att minska Enköpingsvägens luft- och bullerproblematik genom att bland annat minska genomfartstrafiken och sänka hastigheten på vägen. Genom att genomföra dessa åtgärder kan luftförorenings- och bullersituationen vid vägen förbättras. Detta är positivt ur hälsosynpunkt. Planförslaget vägleder även att mindre känsliga verksamheter och funktioner ska lokaliseras mot väg 279, för att minska utsatthet för buller. Även detta är positivt ur hälsosynpunkt.

Planförslaget föreslår att flera av de mest trafikerade vägarna i planområdet ska utgöra stadsstråk och att bebyggelse ska utvecklas längs dessa. Beroende på hur utvecklingen sker kan den innebära att människor som bor vid vägarna kan påverkas av dess ljudnivåer och luftföroreningar. Utöver ovanstående åtgärder vid Enköpingsvägen och väg 279 vägleder planförslaget att bebyggelse ska utformas så att den skärmar av buller. De föreslagna åtgärderna i planförslaget kan mildra en hälsopåverkan.

En eventuell utveckling av bostäder i lägen som utsätts för både trafikbuller och verksamhetsbuller, såsom vid mötet mellan Rissneleden och depåerna i Rissne, kan innebära en utmaning att klara både riktvärdena för trafikbuller och riktvärdena för verksamhetsbuller. Detta är dock beroende på omfattningen av den påverkan de planerade åtgärderna får på ljudnivåerna vid vägarna.

Planförslaget vägleder att hänsyn behöver tas till bangård och depåområden vid planering av ny bebyggelse intill dessa, bland annat för att minska störningar från buller. Detta är positivt både ur hälsosynpunkt och för verksamheternas fortsatta verksamhet.

Planförslaget avser även att verka för att verksamheter såsom drivmedelsstationer och handel på sikt flyttas eller avvecklas, vilket leder till en bättre ljudmiljö i de områden verksamheterna finns i idag.

Den föreslagna nya kollektivtrafikkopplingen österut mot Solna station kan leda till en viss påverkan på ljudnivån längs en sträcka i den norra delen av Sjövägen.

Utveckling av bebyggelse längs de mest trafikerade vägarna kan leda till att omsättningen av luft och utspädningen av luftföroreningar på och längs vägarna försämras. Planförslaget vägleder dock samtidigt att gröna mellanrum ska finnas i stadsstråkens gaturum. Detta kan mildra effekten på omsättningen av luft, men även bidra till att buller sprids mellan byggnader. Planförslaget hanterar detta genom att vägleda att luftkvalitet och buller ska beaktas vid utformningen av dessa mellanrum, vilket är positivt.

Mer bebyggelse inom planområdet kan leda till större trafikflöden både inom och utanför planområdet, vilket kan påverka ljudnivåerna och luftkvaliteten inom ett större område. Samtidigt kan eventuella högre utsläppskrav på fordon i framtiden bidra till att denna påverkan mildras. Planförslaget föreslår även en utveckling av kollektivtrafik samt gång- och cykelmöjligheter, vilket kan bidra till en minskad bilanvändning. Detta är positivt för både ljudmiljön och luftkvaliteten.

Planförslagets påverkan på luftföroreningshalter och ljudnivåer är beroende på en rad faktorer, såsom bebyggelsens placering och utformning, trafikflöden och framtida förändringar i omvärlden. Miljökvalitetsnormerna för luft klaras dock i och intill planområdet idag och vägledningarna i planförslaget kan bidra till ett fortsatt uppfyllande av gällande miljökvalitetsnormer för luft.

Trots föreslagna åtgärder bedöms en eventuell risk för negativ hälsopåverkan med utveckling intill buller- och luftföroreningskällor inte kunna avskrivas helt och därför bedöms planförslaget sammantaget innebära små negativa konsekvenser för människors hälsa.

6.4.4 Nollalternativets konsekvenser

Nollalternativet kan innebära en utveckling av bebyggelse längs de mest trafikerade vägarna inom och intill planområdet, en ökning av trafikflöden samt en omvandling av Enköpingsvägen till en stadsgata. Nollalternativet saknar dock konkret vägledning för hur luftkvaliteten samt buller från trafik och verksamheter i planområdet ska beaktas eller förbättras. Detta riskerar att leda till att luftföroreningar samt trafik- och verksamhetsbuller inte hanteras på ett strukturerat sätt. Nollalternativet bedöms sammantaget innebära måttliga negativa konsekvenser för människors hälsa.

6.4.5 Förslag på åtgärder

Förslag på fortsatt arbete

- De kommande nya skärpta miljökvalitetsnormerna för luft bör beaktas i fortsatt arbete och framtida detaljplanering.
- Möjligheten till att genomföra bullerreducerande åtgärder samt åtgärder med syftet att förbättra luftkvaliteten på fler trafikerade gator och vägar bör ses över i fortsatt planering, för att minska negativa konsekvenser för människors hälsa.
- I fortsatt planering av bebyggelse intill störande verksamheter bör verksamheternas tillstånd och hur mycket de får bullra beaktas.
- I fortsatt planering bör ett områdes bullersituation beaktas vid val av markanvändning. I lägen med komplicerad bullerproblematik kan det exempelvis vara lämpligt att utveckla kontor eller andra verksamheter som är mindre känsliga än bostäder.

6.5 KLIMATPÅVERKAN

FN:s klimatpanel har slagit fast att klimatet håller på att förändras utöver den naturliga variationen och att denna förändring beror på mänsklig påverkan. Det handlar om att människan med sina utsläpp av växthusgaser, framför allt koldioxid, förstärker den naturliga växthuseffekten. Detta befaras leda till en höjning av jordens medeltemperatur som medför ett förändrat klimat med drastiska följder för människor, djur och växter.

6.5.1 Bedömningsgrunder

EU:s klimatmål

EU:s övergripande klimatmål är att hindra den globala uppvärmningen från att öka med mer än två grader jämfört med tiden innan industrialiseringen startade.

EU:s klimatmål för 2030 anger att EU:s utsläpp av växthusgaser ska med 55 procent fram till 2030 jämfört med 1990 års nivåer.

Sveriges långsiktiga klimatmål

Utifrån de globala och EU:s klimatmål har Sverige antagit ett klimatpolitiskt ramverk. Ramverkets långsiktiga mål är att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Det innebär att senast år 2045 ska de totala utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium vara minst 85 procent lägre än år 1990.

Klimat- och energistrategi för Stockholms län

I länets klimat- och energistrategi (Länsstyrelsen Stockholms län, 2025) har Sveriges miljökvalitetsmål *Begränsad klimatpåverkan* och Sveriges energipolitiska mål antagits med samma målnivåer och målår som de nationella målen. Det innebär att Stockholms län senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målbeskrivningarna innebär att utsläppen måste minska snabbare än hittills, särskilt inom transportsektorn som står för över hälften av länets direkta utsläpp.

6.5.2 Nuläge

De största utsläppen i länet kommer från transportsektorn och byggsektorn.

Planområdet har ett strategiskt läge i regionens centrala delar och har god tillgång till kollektivtrafik.

I planområdet finns både naturmark samt befintlig bebyggelse och andra hårdgjorda ytor. Träden i planområdet utgör både kolförråd och kolsänkor, vilket innebär att de både lagrar kol och tar upp växthusgaser. Den hårdgjorda bebyggda marken utgör varken kolsänka och kolkälla.

6.5.3 Planförslagets konsekvenser

Transporter inom samt till och från planområdet är en källa till utsläpp av klimatgaser. Planförslaget bedöms i viss utsträckning bidra till att begränsa dessa klimatutsläpp, eftersom det innebär stadsutveckling längs stadsstråk samt vid befintliga och nya hållplatslägen i befintlig tätort med god tillgång till kollektivtrafik och service. Planförslaget möjliggör en utveckling av kollektivtrafiken med bland annat ny spårväg, utrymme för kapacitetsstark kollektivtrafik samt gång- och cykelkopplingar. Detta kan bidra till hållbart resande inom planområdet. Enligt planförslagets vägledning ska även parkering regleras, mobilitetsåtgärder uppmuntras och laddinfrastruktur möjliggöras i fortsatt planering. Detta är positivt för klimatet.

Planförslagets ambition är att befintligt bostadsbestånd ska anpassas före rivning och nyproduktion samt att det vid nyproduktion bör väljas hållbara material och tekniker samt möjliggöras för lokal energiförsörjning. Detta är positivt för klimatet.

Under byggskedet sker dock utsläpp i samband med produktion av material, byggande och byggtransporter av den bebyggelse och infrastruktur som föreslås inom planområdet. I byggskedet antas det även ske en viss förlust av naturmark och träd, vilket innebär utsläpp av klimatgaser samt en förlust av trädens funktion som kolsänkor. Detta är negativt ur klimatsynpunkt. Plantering av träd och andra åtgärder som har en funktion som kolsänka kan mildra denna effekt på lång sikt.

Trots åtgärder för att begränsa klimatpåverkan bedöms planförslaget sammantaget ha negativa konsekvenser sett till klimatpåverkan. I ett globalt och nationellt perspektiv är planförslagets klimatpåverkan ändå att betrakta som liten. De utsläpp som planen genererar bidrar likväl till den totala utsläppsmängd som gör det svårt att nå EU:s, Sveriges och länets mål. Mot bakgrund av beslutade mål och de omfattande negativa konsekvenser som ett förändrat klimat förväntas medföra är det, trots planens ringa bidrag, likväl viktigt att så långt möjligt begränsa planförslagets klimatpåverkan.

6.5.4 Nollalternativets konsekvenser

Nollalternativet bedöms innebära utsläpp av klimatgaser både i bygg- och driftskedet. I översiktsplanen pekas önskade förstärkta entréer och kopplingar ut. En utveckling av sådana kan bidra till hållbara resor i området. Det saknas dock tydlig rumslig vägledning kring utveckling av kollektivtrafik samt konkret vägledning för hur både befintlig och ny bebyggelse ska utvecklas med hänsyn till klimatet, vilket påverkar omfattningen av de negativa konsekvenserna. Nollalternativet bedöms därför sammantaget ha negativa konsekvenser sett till klimatpåverkan och gör det svårt att nå EU:s, Sveriges och länets mål.

6.5.5 Förslag på åtgärder

Förslag på fortsatt arbete

- Utrymmen för masshantering och mellanlagring bör utredas vidare i fortsatt planering.

6.6 KLIMATANPASSNING

Framtidens klimat kommer att skilja sig från dagens. Bland annat förutses ökade nederbördsmängder samt höjda medeltemperaturer. Värmeböljor och kraftig nederbörd bedöms inträffa allt oftare. Klimatanpassning innebär att minimera sårbarheten och förebygga skador som orsakas av ett förändrat klimat. Såväl nuvarande som tillkommande byggnader, allmänna platser och infrastruktur behöver anpassas till klimatförändringens effekter.

Skred sker när en sammanhängande jordmassa kommer i rörelse. Vid ett ras rör sig block, stenar, grus- och sandpartiklar fritt. Den gemensamma nämnaren är att både skred och ras kan inträffa utan förvarning. Landhöjningen, klimatet och människans ingrepp i naturen förändrar markens stabilitet.

6.6.1 Bedömningsgrunder

Länsstyrelsens rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall

Enligt länsstyrelsen (2018) ska översvämningsrisken utvärderas utifrån 100-årsregn. Länsstyrelsen rekommenderar att:

- Ny bebyggelse ska planeras så att den inte tar skada eller orsakar skada vid en översvämning från minst ett 100-årsregn.
- Samhällsviktig verksamhet ska ges en högre säkerhetsnivå och planeras så att funktionen kan upprätthållas vid en översvämning.
- Framkomligheten till och från samt inom området ska vid behov säkerställas.

Värmeöar

Risken för urbana värmeöeffekter inom planområdet bedöms genom en kvalitativ bedömning, genom att identifiera miljömässiga förhållanden som kan bidra till förhöjda temperaturer eller förändrat mikroklimat. Bedömningen har utgått från planområdets struktur av hårdgjorda ytor, vegetation och vattenområden samt hur planen vägleder kommande planeringsskeden och processer.

Ras och skred

Risken för ras och skred bedöms genom en kvalitativ bedömning, genom att identifiera förhållanden som kan bidra till en förhöjd risk. Bedömningen har utgått från planområdets mark- och vattenförutsättningar samt potentiella förändringar till följd av klimatförändringen.

6.6.2 Nuläge

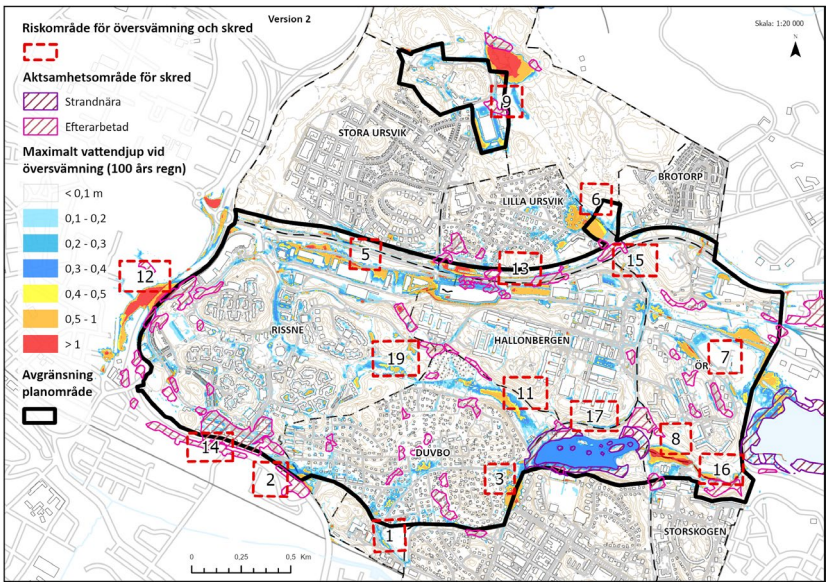
I planområdet finns flera lågpunkter och delvis kulverterade vattendrag som riskerar att få höga vattenstånd vid skyfall. Större områden där det finns risk för höga vattenstånd är främst i dalgångarna längs med Norra Råstabäcken samt Lötsjöstråket. Handelsområdet längs med Norra Råstabäcken har en stor översvämningsrisk på grund av kulverteringar samt områdets höjdsättning och asfalterade ytor. Delar av detta område kan vid kraftiga

skyfall få vattendjup uppemot en meter. Det finns även större lågpunkter vid exempelvis Ursviks idrottsplats, området runt Örvallens idrottsplats och i Milot, där det kan bli vattendjup upp till en meter vid kraftiga skyfall.

Skyfallsvatten leds till dessa dalgångar och lågpunkter från omgivningarna via skyfallstråk eller rinnvägar. Vid kraftiga skyfall kan det bli framkomlighetsproblem på vägarna som ligger inom större rinnvägar och lågpunkter.

I planområdet finns även områden utpekade med risk för ras och skred (Tyréns, 2025). Dessa områden är främst lokaliserade kring vattendrag och vid slänter med kraftig lutning, så som runt Lötsjön, längs Norra Råstabäcken och längs Rissneleden.

I Figur 11 visas områden med risk för höga vattenstånd vid skyfall samt områden med risk för skred i kombination med skyfall.

Figur 11. Karta över kända riskområden för översvämning samt kombinerad risk för skred och översvämning. Siffrorna representerar olika områden som har kombinerad risk för översvämning och skred. Bild från fördjupad översiktsplan.

Planområdet ligger utanför Bällstaåns beräknade högsta flöde (MSB, 2019). Den sydligaste delen av planområdet, i höjd med Alvängsvägen i Duvbo, ligger inom beräknad högsta översvämningsnivå för Mälaren (MSB, 2012).

Enligt Sundbybergs VA-plan och vattentjänstplan medför det befintliga kombinerade spill- och dagvattenätet i centrala Sundbyberg en stor risk för översvämningar både i källare och på marken (Sundbybergs stad, 2023). Vid kraftiga regnfall kan stora mängder dagvatten tränga in i spillvattensystemet, vilket riskerar att leda till bräddning av orenat avloppsvatten.

I planområdet finns även områden där yttemperaturen en varm sommardag kan bli hög, vilket i sin tur kan ge konsekvenser för vissa funktioner och riskgrupper i samhället (Länsstyrelsen Stockholm, 2019). Dessa områden utgörs främst av öppna och hårdgjorda ytor, såsom verksamhetsområdena längs Enköpingsvägen, depåområdena, Ursviks, Örs och Rissnes idrottsplatser samt centrala delar av Hallonbergen. Träd inom bostads- och verksamhetsområdena ger skuggning och har en kylande effekt på gatunivå. Lötsjön och naturmarken i Igelbäckens naturreservat har avkylande effekter på sin omgivning.

6.6.3 Planförslagets konsekvenser

Bäckstråket med Norra Råstabäcken har en strategiskt viktig funktion för staden. Dess primära funktion är riskhantering och avledning av vatten från stora delar av mellersta Sundbyberg. Bäckens funktion är därför en kritisk förutsättning för all utveckling längs hela dess sträckning inklusive avrinningsområde. För att skydda omkringliggande bebyggelse och infrastruktur från översvämning behöver bäcken ges tillräckligt utrymme att breda ut sig vid stora nederbördsmängder. Bäckstråket samspelar också med omgivande dagvattendammar och översvämningsytor. Planförslaget pekar ut bäckstråket samt vägleder att tillräckligt utrymme ska säkras för bäckens översvämningsytor och att bäckstråket ska utformas för översvämningsåtgärder. Detta bedöms minska översvämningsriskerna längs Norra Råstabäcken och är därmed positivt ur ett klimatanpassningsperspektiv.

En förändrad markanvändning från hårdgjorda verksamhetsytor till blandad bebyggelse längs Enköpingsvägen och i området för Råsta bussdepå innebär att skyfallsvatten kan hanteras, ledas och samlas på ett strukturerat sätt i dessa områden. Detta är positivt och minskar översvämningsrisken kopplat till skyfall längs Norra Råstabäcken ytterligare.

Utöver bäckstråket pekas större översvämningsytor och större rinnvägar ut i planförslaget. Detta är positivt, eftersom det bidrar till att ytor för hantering av skyfall säkras samt att rinnvägar beaktas i kommande planering. Vidare enligt planförslaget ska risker kopplat till liv och hälsa samt utryckningsfordons framkomlighet omhändertas vid rinnvägarna, vilket är positivt, och av stor vikt, där rinnvägarna sammanfaller med stadsstråk.

Enligt planförslaget ska ny bebyggelse inte lokaliseras i områden som riskerar att översvämmas vid höga flöden eller riskerar ras och skred. Bebyggelsen ska även anpassas till större rinnvägar. Även detta är positivt ur ett klimatanpassningsperspektiv, men även för människors hälsa och liv.

Planförslaget föreslår viss utveckling inom befintlig naturmark och beroende på hur denna utveckling sker kan naturmark komma att hårdgöras. Detta kan leda till ökade skyfallsflöden, vilket behöver beaktas vid fortsatt planering.

Planförslaget bedöms inte påverkas av beräknad högsta översvämningsnivå för Mälaren, eftersom ingen utveckling av bebyggelse föreslås inom Duvbo.

Planförslaget pekar ut tre pumpstationer för vatten och avlopp längs bäckstråket. Vid kraftiga skyfall kan en pumpstation för avlopp orsaka bräddning av orenat avloppsvatten till exempelvis marken eller bäcken om bräddavlopp saknas eller inte fungerar som den ska. Detta kan innebära negativa konsekvenser.

En omvandling av verksamhetsområden längs Enköpingsvägen och vid Råsta bussdepå till blandad stadsbebyggelse innebär att träd och annan grönska kan planeras in i dessa områden. Detta kan bidra till att sänka yttemperaturen i dessa områden, vilket är positivt. Planförslaget vägleder även att bra mikroklimat ska skapas vid utveckling av kompletterande stadsutveckling, vilket är positivt. Detta är särskilt viktigt att beakta vid utveckling som innebär att naturmark tas i anspråk, för att undvika att skapa högre yttemperaturer vid varma sommardagar.

Planförslagets bedöms sammantaget innebära små positiva konsekvenser ur ett klimatanpassningsperspektiv och för människors hälsa. I planförslaget säkras ytor för hantering av skyfall samt redovisas vägledning för skyfallshantering samt risker för ras

och skred. Plantering av träd kan mildra den negativa effekten något som hårdgöring av naturmark kan ha på yttemperaturen.

6.6.4 Nollalternativets konsekvenser

Enligt översiktsplanen ska risker kopplat till skyfall, ras och skred samt värmeöeffekter hanteras i framtida planering, vilket är positivt. Det saknas dock rumslig vägledning för klimatanpassningsåtgärder i nollalternativet, till exempel genom att säkra ytor för skyfallshantering. Detta kan leda till att tillräckliga ytor för skyfallshantering inte säkerställs och därmed att översvämningsriskerna kopplat till skyfall kvarstår eller försämras i jämförelse med nuläget. Nollalternativet bedöms därmed sammantaget innebära små negativa konsekvenser ur klimatanpassningssynpunkt och för människors hälsa.

6.6.5 Förslag på åtgärder

Förslag på fortsatt arbete

- → Skyfallsmodelleringar bör göras för avrinningsområden i planområdet i efterföljande planering, för att säkerställa tillräckliga ytor för skyfallshantering, framkomlighet samt acceptabla risker för människor med anledning av översvämningsrisker kopplat till skyfall.

6.7 MARK OCH VATTEN

Ytvattnet är det vatten som ansamlas i våra hav, sjöar och vattendrag, medan grundvatten bildas när nederbörd tränger ner i marken. Dagvatten är det vatten som tillfälligt ansamlas på markytan till följd av nederbörd och snösmältning, för att sedan nå våra yt- eller grundvatten. Avgörande för yt- och grundvattnens kvalitet är deras naturliga egenskaper samt den omgivningspåverkan de utsätts eller tidigare utsatts för.

Markföroreningar kan uppstå genom att en verksamhet på en plats eller angränsande områden hanterat kemikalier ovarsamt, till exempel genom spill eller läckage. Föroreningar kan även komma till en plats med tillförda massor. Markföroreningar kan också spridas med yt- eller grundvatten.

6.7.1 Bedömningsgrunder

Markföroreningar

För markföroreningar har Naturvårdsverket tagit fram generella riktvärden för två typer av markanvändning; Känslig markanvändning (KM) och Mindre känslig markanvändning (MKM). Känslig markanvändning innebär att marken kan användas för till exempel bostadsändamål, här beaktas även skydd för grundvatten och ekologiska funktioner. Mindre känslig markanvändning innebär att marken kan användas för exempelvis kontor, industriområden eller vägar.

EBH-stödet är länsstyrelsernas nationella databas över potentiellt och konstaterat förorenade områden. Systemstödet används för arbetet med förorenade områden, genom att samla data om områden eller punkter för prioritering av efterbehandlingsinsatser, i planarbetet eller vid exploatering. EBH-kartan kan användas för att se var det finns misstänkt eller konstaterat förorenade områden.

Miljökvalitetsnormer för ytvatten

År 2000 trädde det så kallade Vattendirektivet[1], EU:s gemensamma regelverk, i kraft. Syftet med direktivet är att säkra en god vattenkvalitet i Europas yt- och grundvatten. Sjöar, vattendrag, kust-och grundvatten som omfattas av Vattendirektivet kallas formellt för vattenförekomster.

År 2016 fastställdes miljökvalitetsnormer för landets samtliga vattenförekomster. Miljökvalitetsnormer för vatten uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Miljökvalitetsnormerna för ytvattenförekomster omfattar kemisk och ekologisk status.

- *Ekologisk status* bedöms utifrån en femgradig skala som hög, god, måttlig, otillfredsställande eller dålig.
- *Kemisk status* klassas som god eller uppnår ej god.

Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och god kemisk status till nästa fastställda planeringscykel inom vattenförvaltningen. Undantag kan dock ges där en senare tidpunkt anges, dock senast år 2027. Statusbedömningen bygger på klassning av ett antal underliggande så kallade kvalitetsfaktorer.

Miljökvalitetsnormerna är styrande för myndigheter, till exempel i samband med kommuners planering. En ny fördjupad översiktsplan får inte försämra statusen hos en vattenförekomst eller äventyra att miljökvalitetsnormerna kan följas. Sedan den så kallade Weserdomen[2] i EU-domstolen år 2015 har praxis för icke-försämringskravet skärpts. Domen har tydliggjort att det finns ett försämringsförbud för status även på kvalitetsfaktornivå och inte bara på den övergripande nivån. En kvalitetsfaktor som redan har dålig status får inte försämras överhuvudtaget.

Utöver icke-försämringskravet ska medlemsstaterna enligt vattendirektivets artikel 4 a ii "skydda, förbättra och återställa alla ytvattenförekomster". Mot bakgrund av denna skrivelse, och 2 kap. 2–3 §§ miljöbalken, finns det även en skyldighet att bidra till en förbättring av recipientens status.

Dagvattenpolicy och dagvattenstrategi för Sundbybergs stad

Sundbybergs stads dagvattenpolicy (2021) och dagvattenstrategi (2022) utgör en del av den övergripande planering för att uppfylla stadens åtagande enligt EU:s vattendirektiv, och för att främja en god bebyggd miljö. Målen som beslutats i policyn är:

- Minska mängden föroreningar till stadens vatten
- Skapa robust och klimatanpassad dagvattenhantering
- Bevara vattenbalansen
- Berika stadsmiljön
- Hållbart genomförande

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.
[2] 'Weserdomen', EU-domstolen C461/13, 1 juli 2015

Strategier har tagits fram för varje enskilt mål i stadens dagvattenpolicy och omfattar bland annat;

- att dagvatten ska fördröjas, filtreras och omhändertas så nära källan som möjligt genom lokala åtgärder,
- att dagvattensystemet ska dimensioneras för att klara framtida klimat med mer intensiva regn,
- att naturliga avrinningsområden ska bibehållas,
- att dagvattenhanteringen ska bidra till att stärka stadens blå- och grönstruktur och ge förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv genom multifunktionella ytor, samt
- att dagvatten ska integreras i alla skeden under samhällsbyggnadsprocessen.

Handlingsplan för förorenade områden i Sundbybergs stad 2024–2030
Sundbybergs handlingsplan för förorenade områden är stadens strategiska dokument för att möjliggöra ett systematiskt arbete för att kartlägga, undersöka och vid behov åtgärda misstänkt förorenade områden (Sundbybergs stad, 2024). Syftet med handlingsplanen är att uppnå miljömålet Giftfri miljö i Sundbybergs stad. Handlingsplanen beskriver vilka förorenade områden som finns i kommunen och hur dessa ska hanteras och prioriteras.

6.7.2 Nuläge

Yt- och grundvatten
Inom planområdet finns inga grund- eller ytvattenförekomster, men inom planområdet finns flera avrinningsområden till ytvattenförekomster (VISS, 2025). En stor del av planområdet ligger inom avrinningsområdet till Brunnsviken, medan avrinningen i den norra delen av planområdet sker till Igelbäcken och avrinningen från den sydvästra delen av planområdet sker till Bällstaån som sedan mynnar i Ulvsundasjön.

Planförslaget berör framför allt de tre statusklassade vattenförekomsterna Igelbäcken, Bällstaån och Brunnsviken, vilka sträcker sig över flera kommuner. Samtliga förekomster är av naturlig härkomst och har ej god kemisk status. Igelbäcken har måttlig ekologisk status, Brunnsviken har otillfredsställande ekologisk status och Bällstaån har dålig ekologisk status. Vattenkvaliteten i vattenförekomsterna är starkt påverkade av bland annat urbanisering och dagvattenavrinning från tät bebyggelse. (VISS, 2025).

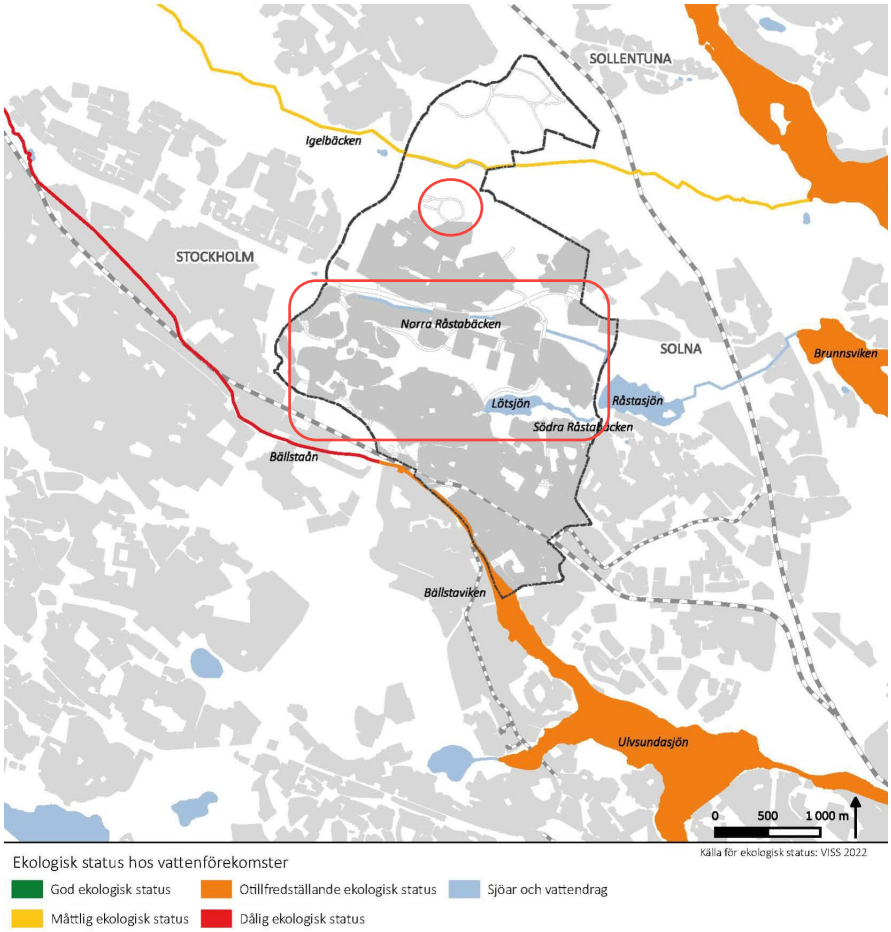
Inom planområdet finns tre lokala recipienter, Norra Råstabäcken, Södra Råstabäcken och Lötsjön. Norra Råstabäcken har ett stort avrinningsområde och rinner genom stadsdelarna Rissne och Ör ner mot Råstasjön. Södra Råstabäcken rinner mellan Lötsjön och Råstasjön och är en del av Lötsjön-Golfängarnas naturreservat. Södra Råstabäcken utgör en del av Lötsjöns naturliga avrinning och är viktig för både vattenkvalitet och biologisk mångfald.

Lötsjön är Sundbybergs enda insjö och ligger centralt i staden, omgiven av stadsdelarna Duvbo, Hallonbergen, Ör och centrala Sundbyberg. Sjön är mycket grund, näringsrik och har ett rikt fågelliv. Lötsjön avvattnas mot Brunnsviken.

I Tabell 1 nedan sammanfattas status och utmaningar för de vattenförekomster och lokala recipienter som berörs av planen. I Figur 12 visas en översiktlig karta över recipienter och vattenförekomster i Sundbybergs stad.

Tabell 1. Status och främsta utmaningar kopplat till bevarande eller förbättring av status för recipienter som berörs av planen.

Vattenförekomster och lokala recipienter	Status	Utmaningar
Brunnsviken	Otillfredsställande ekologisk status Ej god kemisk status	Hög belastning från dagvatten. Risk för påverkan från markföroreningar. Överskridanden av koppar, zink, kvicksilver, PFOS, PBDE.
Bällstaån	Dålig ekologisk status Ej god kemisk status	Hög belastning från dagvatten och spillvatten. Risk för miljögifter samt övergödning till följd av belastning av näringsämnen.
Igelbäcken	Måttlig ekologisk status Ej god kemisk status	Påverkan från dagvatten och förorenade områden.
Norra Råstabäcken	Lokal recipient – ej klassad enligt VISS	Delvis kulverterad, låg ekologisk funktion. Hög belastning från dagvatten.
Södra Råstabäcken	Lokal recipient – ej klassad enligt VISS	Delvis kulverterad, låg ekologisk funktion. Hög belastning från dagvatten.
Lötsjön	Lokal recipient – Övergödd, ej klassad enligt VISS	Minskad vattennivå, tidigare tillförsel av dricksvatten.
Ulvsundasjön	Otillfredsställande ekologisk status Ej god kemisk status	Påverkan från förorenade områden och dagvatten.
Grundvatten (generellt)	Påverkat av urban markanvändning. Förhöjda halter av metaller och PFAS.	Risk för spridning till ytvatten. Ingen skyddszon eller vattenskyddsområde.

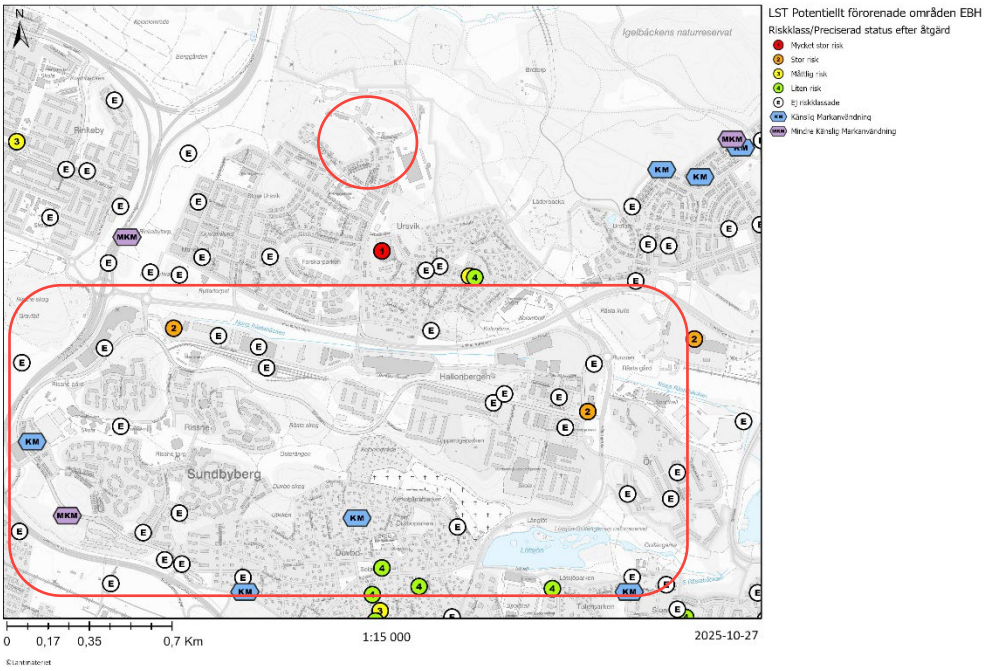
Figur 12. Karta över Sundbybergs stads vattenförekomster och recipienter, från dagvattenstrategi (Sundbybergs stad, 2022). Planområdet är ungefärligt markerat med rött.

Dagvattnet i Sundbybergs stad avleds till recipienterna genom ledningar, diken samt ytlig avrinning på markytan. Dagvattensystemet består utöver ledningsnät också av andra dagvattenanläggningar som till exempel dagvattendammar och fördröjningsmagasin. I Sundbyberg finns i dagsläget ett fåtal sådana dagvattenanläggningar och behovet av fler är stort.

Markföroreningar

Inom planområdet finns misstänkta eller konstaterade förorenade områden enligt EBH-kartan (2025), se Figur 13. Majoriteten av områdena är ej riskklassade, vilket betyder att en verksamhet som kan ha gett upphov till föroreningar har funnits eller finns på platsen, men att området ännu inte har inventerats och riskklassificerats. Exempel på ett ej riskklassat område är Rissnedepån.

De flesta kända misstänkt förorenade områdena domineras av branschobjekt från verkstadsindustri, kemtvättar, drivmedelsstationer och grafisk industri (Sundbybergs stad, 2024). Inventerade och riskklassade områden i planområdet finns exempelvis längs med Enköpingsvägen och i Hallonbergen i form av drivmedelsstationer samt i Ursvik i form av verkstadsindustrier med lösningsmedel.

Figur 13. Potentiellt förorenade områden enligt EBH-kartan (2025). Planområdet är ungefärligt markerat med rött.

År 2017 sammanställdes föroreningssituationen för området Milot i Ursvik i norra Sundbyberg (Golder Associates AB, 2017). I Milot har Försvarsmakten bedrivit verksamhet från 1940-talet fram till 2010, varför det fanns misstanke om föroreningar. Ytvattenavrinningen sker sannolikt främst i nordlig till nordöstlig riktning via grävda dikessystem mot den närmaste recipienten Igelbäcken (Golder Associates AB, 2017). I samband med byggnationen av förskolan i Milot har marken delvis sanerats. Vid provtagningar har föroreningar i form av klorerade kolväten i jord och grundvatten påträffats. Halterna är övervägande låga, men enstaka jordprover påvisade halter över känslig markanvändning och i nivå med eller över mindre känslig markanvändning. Vidare har föroreningar av bly, PAH och petroleumkolväten påträffats delvis med halter över mindre känslig markanvändning. Inga av dessa föroreningar finns rapporterade i EBH-kartan.

6.7.3 Planförslagets konsekvenser

Planförslaget innebär delvis att naturmark bebyggs och hårdgörs, vilket kommer påverka avrinning och flöden. Planförslaget bedöms även medföra att mängden och typen av föroreningar förändras jämfört med nuläget. I dagsläget uppfyller inte berörda vattenförekomster miljökvalitetsnormerna och det är därför av största vikt att planförslaget har tydliga rekommendationer för hur hanteringen av dagvatten ska säkerställas för att minska negativ påverkan på recipienterna.

Kommunen prioriterar plats för översvämningsytor och dagvattenrening i planförslaget. Kommunen beskriver också att dagvatten ska omhändertas lokalt (LOD) och anläggningarnas primära syfte ska vara att rena dagvatten från föroreningar med syfte att uppnå miljökvalitetsnormer för vatten. Dessa förslag bedöms som positiva och är i linje med gällande dagvattenstrategi och åtgärder beskrivna i Lokalt åtgärdsprogram för Brunnsviken (Stockholms stad, 2021).

I planförslagets vägledningar kopplat till miljökvalitetsnormer beskrivs att åtgärder varken får medföra en otillåten försämring av vattenstatus eller äventyra möjligheten att nå

gällande miljökvalitetsnormer. Vidare beskrivs att förekomst av förorenade områden ska utredas och åtgärdas vid förändrad markanvändning. Dessa vägledningar bedöms som positiva för att uppnå en god mark- och vattenmiljö.

Omvandlingen och utvecklingen av Norra Råstabäcken till ett bäckstråk för hantering av skyfall och dagvatten bedöms medföra positiva effekter för reningen av vatten och i förlängningen bidra till ett uppfyllande av miljökvalitetsnormer. Planförslagets åtgärder för Norra Råstabäcken kan innebära vattenverksamhet, för vilken det kan behövas anmälan till Länsstyrelsen eller ansökan om tillstånd i den fortsatta planeringen.

I det lokala åtgärdsprogrammet för Igelbäcken (Stockholms stad, 2022) uppges att vattendraget idag har brist på vatten. Att öka vattenflödet i bäcken är en av de största utmaningarna för att Igelbäcken ska uppnå god ekologisk och god kemisk status. Planförslaget omfattar området Milot, som ligger inom Igelbäckens avrinningsområde. För att bidra till förbättrad status för vattenförekomsten bör möjligheten till att leda mer vatten mot Igelbäcken utredas i den fortsatta planeringen.

I stadens dagvattenstrategi beskrivs det att staden ska arbeta med att identifiera befintliga föroreningskällor och att möjligheten att åtgärda dessa ska utredas. I stadens handlingsplan för förorenade områden är en av strategierna som lyfts att kommunen ska bidra med kunskap om markföroreningar i exploateringsprojekt. Planförslaget lyfter kända och potentiella förekomster av markföroreningar i Milot samt enligt EBH-stödet. Vägledningarna anger att det vid förändrad markanvändning ska säkerställas markens lämplighet med avseende på exempelvis föroreningar, vilket bedöms som positivt.

Planen bedöms övervägande bidra positivt till förbättrad mark- och vattenkvalitet. Flera av de planerade åtgärderna kan bidra till att förbättra förutsättningarna för att uppnå miljökvalitetsnormer, medan andra kan innebära utmaningar. De sistnämnda bedöms dock hanteras väl genom vägledningar till kommande planering och utveckling.

Planförslaget med dess föreslagna åtgärder för dagvattenhantering bedöms sammantaget medföra måttliga positiva konsekvenser.

6.7.4 Nollalternativets konsekvenser

Översiktsplanens strategi är att vattenflöden ska fördröjas motsvarande naturmark och att dagvattenhanteringen ska bidra till en förbättrad vattenkvalitet och vattenstatus i vattenförekomsterna. Norra Råstabäcken ska fylla en stor funktion för rening och fördröjning av dagvatten. Översiktsplanen beskriver vidare att om grönytor blir aktuella för bebyggelse behöver dess befintliga värden för exempelvis dagvattenhantering sättas i relation till exploateringens eventuella nyttor för staden. I översiktsplanen anges också att Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ska beaktas vid exploatering och att stadens dagvattenpolicy ska följas. Detta bedöms som positivt, även om tydligare vägledning hade ökat möjligheterna för en god efterföljande planering.

I kartan för vattenrelaterade åtgärder (Sundbybergs stad, 2018, s. 84) presenteras lägen för åtgärder för en förbättrad vattenkvalitet. Information till kartan anger dock att för att uppnå miljökvalitetsnormen för vatten krävs ytterligare åtgärder utöver de som presenteras i kartan, vilket skapar en osäkerhet till kommande planering och en risk att miljökvalitetsnormerna inte uppnås.

Översiktsplanen redovisar inga områden med risk för markföroreningar i karta, men nämner att området Milot har en föroreningsproblematik och behöver utredas avseende sanering. Nollalternativet säger vidare att förekomst av markföroreningar ska undersökas

när en förändrad markanvändning föreligger. Planen anger således inget proaktivt arbete för att minska förekomsten av och risken för att markföroreningar sprids till yt- och grundvatten, utom för området runt Milot.

Sammantaget bedöms nollalternativet medföra små positiva konsekvenser med risk för negativa konsekvenser, eftersom nollalternativets ställningstaganden emellanåt är vaga och ofullständiga.

6.7.5 Förslag på åtgärder

Förslag på fortsatt arbete

- Möjligheten att leda dagvatten från Milot till Igelbäcken bör utredas.
- Behov av anmälan eller tillstånd för vattenverksamhet vid utveckling av Norra Råstabäcken bör säkerställas i kommande skeden.

6.8 RISK

Risk och säkerhet inom samhällsplanering är ett allmängiltigt begrepp som kan avse en lång rad händelser med mycket varierande allvarlighetsgrad. Begreppet risk avser i detta sammanhang en kombination av sannolikheten för en händelse och dess konsekvenser för människors hälsa och liv samt miljön.

6.8.1 Bedömningsgrunder

Länsstyrelsens riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods

Länsstyrelsen i Stockholms län (2016) har tagit fram riktlinjer för hur risker från transporter med farligt gods på väg och järnväg ska hanteras vid exploatering av ny bebyggelse. I riktlinjerna anger länsstyrelsen bland annat följande skyddsavstånd till olika verksamheter:

- För kontor rekommenderas avstånd om minst 30 meter till järnvägar och 40 meter till rekommenderad väg för transport av farligt gods.
- För bostäder och skolor rekommenderas ett avstånd om minst 50 meter till järnvägar och 75 meter till rekommenderad väg för transport av farligt gods.

Riksintressen för kommunikation och totalförsvaret enligt miljöbalken

Enligt 3 kap. 8 § miljöbalken ska områden som är av riksintresse för kommunikation skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller nyttjandet av sådana anläggningar.

Enligt 3 kap. 9 § miljöbalken ska områden som är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Elektromagnetiska fält

Det finns inte några föreskrifter, normer eller annan tvingande lagstiftning som begränsar nivån på lågfrekventa elektromagnetiska fält i Sverige. Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att magnetfält upp till 0,2 mikrotesla i årsmedelvärde är att betrakta som normala för boendemiljö och att årsmedelvärden över två mikrotesla kan anses vara kraftigt förhöjda (Strålsäkerhetsmyndigheten, 2012). Det vetenskapliga underlaget anses fortfarande inte vara tillräckligt gediget för att man ska kunna sätta ett gränsvärde.

6.8.2 Nuläge

Det rekommenderade vägnätet för transport av farligt gods är uppdelat på primära och sekundära transportleder. Det primära vägnätet används för genomfartstrafik och det sekundära vägnätet är främst avsett för lokala transporter från det primära vägnätet och leverantör eller mottagare av farlig verksamhet. Riskerna med transporter av farligt gods samt händelseförloppet vid en eventuell olycka beror på vilket farligt gods det är som transporteras. Exempelvis kan explosiva och brandfarliga ämnen transporteras som farligt gods och en olycka vid en sådan transport kan leda till explosioner, bränder och läckage av giftiga ämnen.

Inom planområdet går ingen rekommenderad väg för transport av farligt gods. Väg 279, som angränsar till Sundbyberg i väster, är utpekad som primär transportväg för farligt gods. Väg 279 utgör även riksintresse för kommunikationer.

Enköpingsvägen är en väg som inte är utpekad som rekommenderad väg för farligt gods, men som används för transporter till lokala målpunkter. Riskfyllda verksamheter eller andra verksamheter som hanterar farliga ämnen medför ofta också farligt godstransporter.

Inom planområdet finns sådana riskfyllda verksamheter exempelvis i form av drivmedelsstationer i Rissne och i Hallonbergen, tunnelbanedepån i Rissne, Råsta bussdepå i Ör, Sundbybergs stads depå i Milot samt Sundbybergs värmeverk väster om Lötsjön. Intill tunnelbanedepån i Rissne planeras det för ytterligare en depå, i detta fall för den kommande tvärbanan.

Riskerna och händelseförloppen vid en olycka vid riskfyllda verksamheter inom planområdet varierar även de. Konsekvensen av en eventuell olycka inom verksamheterna beror på flera faktorer, såsom vilken typ av ämne som är involverat i olyckan, dess volym samt om olyckan resulterar i utsläpp eller brand.

I planområdets östra del finns en transformatorstation, som utgör ett riksintresse för totalförsvaret samt som omges av elektromagnetiska fält. Fälten är starkast närmast källan och avtar med ökat avstånd.

Transporter av farligt gods på väg 279 och befintliga riskfyllda verksamheter inom planområdet utgör därmed redan idag risker för miljön och de människor som vistas i planområdet.

Den planerade tvärbanan föreslås gå från Norra Ulvsunda i Bromma till Helenelund i Sollentuna och gå genom bland annat Sundbyberg. Tvärbanan planeras att gå i nord-sydlig sträckning genom Sundbybergs västra delar; genom Rissne längs Kavallerivägen, Artillerivägen och över Enköpingsvägen till Ursviks västra delar innan den korsar E18 över till Kista. Tvärbanan planeras vara färdigbyggd cirka år 2030. Även spårtrafik omges av elektromagnetiska fält.

6.8.3 Planförslagets konsekvenser

Planförslaget pekar ut en utveckling av bebyggelse intill väg 279. Det innebär att fler människor kan komma att vistas här och att fler människor därmed kan utsättas för de risker som transporterna av farligt gods på väg 279 innebär. Enligt planförslagets vägledning ska risker kopplat till transporter av farligt gods på väg 279 utredas och beaktas i samband med planering av ny kompletterande bebyggelse längs vägen. Vidare ska mindre känsliga verksamheter och funktioner lokaliseras mot vägen. Detta är positivt, eftersom det bidrar till att risker kopplat till transporter av farligt gods beaktas i val av

markanvändning och fortsatt planering samt att risker för människors säkerhet minskas. Det bidrar därmed även till att påverkan på väg 279 som riksintresse för kommunikation beaktas i fortsatt planering.

Risker kopplat till eventuell urspårning av tvärbanan samt föreslagen spårväg längs Enköpingsvägen lyfts i planförslaget, där det finns vägledning om att dessa risker ska beaktas vid utveckling av bebyggelse intill. Detta är positivt ur ett säkerhetsperspektiv.

Enligt planförslaget ska risker vid depåerna i norra Rissne, Hagalunds bangård samt transformatorstationen i Ör beaktas. Detta innebär att risken för att människor utsätts för eventuella olyckor och elektromagnetiska fält från dessa verksamheter kan begränsas, vilket är positivt. Det är även positivt för verksamheternas fortlevnad och för transformatorstationen och Hagalunds bangård som riksintressen.

Ett flertal av de riskfyllda verksamheterna som finns inom planområdet avses att avvecklas eller flyttas till en alternativ plats. Under förutsättning att drivmedelsstationerna och bussdepån avvecklas inom planområdet försvinner de som riskobjekt, vilket innebär att även riskerna för olyckor som kan kopplas till dessa verksamheter försvinner. Detta är positivt ur ett säkerhetsperspektiv.

Människor bedöms inte utsättas för större risker kopplat till verksamheten på Sundbybergs värmeverk än i nuläget, eftersom ingen bebyggelse eller annan utveckling föreslås intill den.

En eventuell utveckling av störande verksamheter i södra Rissne kan innebära att riskobjekt tillkommer i detta område. Samtidigt är verksamheter som är mer eller mindre störande för omgivningen i normalfallet prövningspliktiga enligt 9 kap. miljöbalken, antingen genom tillstånd eller anmälan. I prövningen av verksamheterna kan olycksrisker regleras, för att säkerställa att risknivån från verksamheterna blir acceptabla. Baserat på att krav kommer ställas i prövningen av en eventuell störande verksamhet i Rissne bedöms dess genomförande inte medföra någon negativ konsekvens för människors säkerhet.

Planförslaget verkar för att riskobjekt avvecklas samt att risker kopplat till transporter av farligt gods samt verksamheter beaktas i utvecklingen och bedöms därför sammantaget innebära potential för positiva konsekvenser för människor ur ett säkerhetsperspektiv.

6.8.4 Nollalternativets konsekvenser

Översiktsplanen pekar ut utveckling av områden där riskobjekt förekommer, förutom Sundbybergs värmeverk där ingen bebyggelse eller annan utveckling föreslås. I nollalternativet antas riksobjekten inom planområdet finnas kvar. Det innebär att fler människor kommer att vistas i dessa områden och att fler människor därmed kan utsättas för de risker som transporterna av farligt gods på väg 279 samt verksamheterna innebär.

I översiktsplanen anges att risker från omkringliggande verksamheter ska beaktas och lämpligt skyddsavstånd till ny bebyggelse utredas i ett tidigt skede vid förändrad markanvändning. Även risken för olyckor med transporter av farligt gods på väg 279 ska beaktas vid planering invid vägens närhet. Detta är positivt, men det saknas dock närmare vägledning till hur dessa risker från vägen och verksamheterna ska beaktas. Det kan leda till att risker kopplat till verksamheter och transporter av farligt gods inte hanteras på ett strukturerat sätt, vilket i sin tur även riskerar en negativ påverkan på riksintressena för kommunikation och för totalförsvaret.

Nollalternativet bedöms sammantaget innebära risk för negativa konsekvenser för människors hälsa ur ett säkerhetsperspektiv.

6.8.5 Förslag på åtgärder

Förslag på fortsatt arbete

- Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods, framtagna av Länsstyrelsen i Stockholms län, bör användas som utgångspunkt vid fortsatt planering intill vägar där transporter av farligt gods sker.
- Riskanalyser bör genomföras vid framtida planläggning intill väg 279, Enköpingsvägen samt intill riskfyllda verksamheter.

7 KUMULATIVA EFFEKTER

Kumulativa effekter kan exempelvis uppstå när effekten av en plan ses samlat med andra intilliggande, pågående planarbeten. Kumulation kan även uppstå när effekterna för flera miljöaspekter ses samlat.

Vad gäller de betydande miljöaspekterna för planförslaget så finns det beröringspunkter dem emellan. Exempelvis är de naturvärden som finns inom planområdet även av värde för omhändertagande av dag- och skyfallsvatten samt yttemperaturer. En tätare bebyggelse kan förstärka effekterna av höga temperaturer och värmeböljor och samtidigt öka dagvattenflöden till följd av att tidigare genomsläppliga ytor delvis hårdgörs. Den förlust av naturmark som följer av planförslaget är därför inte bara negativ för naturmiljön utan även för ytvatten och klimatanpassning. Planförslagets vägledningar förebygger och hanterar dock flera av dessa effekter. Planförslagets vägledningar bidrar även till positiva kumulativa effekter, exempelvis genom en omvandling av hårdgjorda verksamhetsområden till blandad stadsbebyggelse med mer grönska samt dagvatten- och skyfallsåtgärder. Detta kan på samma sätt bidra till positiva konsekvenser för rekreation, ytvatten och klimatanpassning.

Höga ljudnivåer och höga halter luftföroreningar ger kumulativa effekter för människors hälsa. En tät och sammanhållen bebyggelse kan fungera som bulleravskärmning, men kan samtidigt också öka halter av kvävedioxid och partiklar i gaturummet. Planförslaget har vägledningar som hanterar dessa kumulativa effekter.

Genom att ha tillräckliga skyddsavstånd till vägar där transporter av farligt gods sker samt till riskfyllda verksamheter skapas även ett avstånd till dessa i form av källor till buller och luftföroreningar, vilket är positivt för människors hälsa.

Vad gäller kumulation med andra planer bedöms planförslaget till viss del ha kumulativa effekter med pågående planer utanför aktuellt planområde, men framför allt med pågående planer inom intilliggande kommuner. Exempelvis bedöms planförslaget tillsammans med Stockholms stads planering av Bromstensgluggen och Rinkeby på andra sidan väg 279 bidra till kumulativa effekter. En förlust av naturmark inom dessa intilliggande planer bedöms ha en kumulativ effekt med planförslaget vad gäller negativa konsekvenser för framför allt naturmiljön.

8 SAMLAD BEDÖMNING

8.1 SAMMANSTÄLLNING AV KONSEKVENSER

Planförslaget bedöms i flera avseenden bidra positivt till utvecklingen av en mer sammanhållen och långsiktigt hållbar stad. Genom att fördjupa översiktsplanens ambitioner erbjuder planförslaget en tydligare rumslig struktur och vägledning för hur området kan utvecklas på ett sätt som främjar stadsdelarnas olika kvaliteter och funktioner. Detta innebär bland annat bättre förutsättningar för att skapa attraktiva boendemiljöer, stödja hållbart resande och bidra till att klimatanpassa den fysiska miljön. Flera av planens strategiska inriktningar bedöms därmed ha potential att ge positiva effekter för både miljö och människors hälsa. Detta gäller framför allt aspekterna rekreation och friluftsliv, klimatanpassning, mark och vatten samt risk.

Trots dessa positiva ambitioner medför en stadsutveckling nästan ofrånkomligen en viss grad av negativ påverkan på vissa aspekter. För några av aspekterna görs också bedömningen att planförslaget samt dess vägledningar delvis är relativt övergripande, vilket gör att vissa risker för negativ påverkan inte fullt ut kan avskrivas. Detta gäller exempelvis frågor kopplade till kulturmiljö och landskapsbild, naturmiljö samt luftkvalitet och buller, där genomförandet i hög grad kommer att vara beroende av efterföljande planeringsskeden och hur väl de vägledande principerna konkretiseras.

Nollalternativet har höga ambitioner, men saknar i stor utsträckning en rumslig styrning för hur området bör utvecklas hållbart. Utan denna rumsliga vägledning riskerar utvecklingen att ske mer fragmenterat och utan tillräcklig hänsyn till miljövärden, klimatrisker samt människors hälsa och säkerhet. Bedömningen är därför att nollalternativet innebär större risk för negativa konsekvenser än planförslaget, både vad gäller den övergripande stadsutvecklingen och påverkan på de enskilda miljöaspekterna.

Planförslaget möjliggör en utveckling av kollektivtrafik i strategiska lägen och ett mer hållbart byggande. De positiva effekter dessa åtgärder innebär för klimatet bedöms dock inte väga upp byggskedets klimatpåverkan. Även nollalternativet innebär utsläpp av klimatgaser i byggskedet. Det saknar dessutom vägledning för hur den hållbara staden ska utvecklas med hänsyn till klimatet. Nollalternativets konsekvenser för klimatet bedöms därför vara mer omfattande än planförslagets.

Sammantaget bedöms planförslaget ge bättre förutsättningar än nollalternativet för att nå målen om en sammanhållen och hållbar stad, även om vissa frågor behöver hanteras vidare och fördjupas i kommande skeden för att minimera riskerna för negativa konsekvenser.

Nedan, i Tabell 2, presenteras en sammanställning av planförslagets och nollalternativets konsekvenser utifrån den bedömningsmetodik och -skala som använts i denna MKB. Aspekterna risk och klimatpåverkan redovisas inte i tabellen, eftersom bedömningsskalan inte använts vid bedömningarna av dessa, se kapitel 5.4 Bedömningsmetodik.

Tabell 2. Sammanställning av planförslagets och nollalternativets risk för konsekvenser för de betydande miljöaspekterna.

Aspekt	Planförslaget	Nollalternativet
Kulturmiljö- och landskapsbild	Måttliga negativa konsekvenser	Måttliga negativa konsekvenser
Naturmiljö	Måttliga negativa konsekvenser	Stora negativa konsekvenser
Rekreation och friluftsliv	Små positiva konsekvenser	Måttliga negativa konsekvenser
Luftkvalitet och buller	Små negativa konsekvenser	Måttliga negativa konsekvenser
Klimatanpassning	Små positiva konsekvenser	Små negativa konsekvenser
Mark och vatten	Måttliga positiva konsekvenser	Små positiva konsekvenser

8.2 PLANENS ÖVERENSSTÄMMELSE MED MILJÖBALKEN

8.2.1 Allmänna hänsynsregler

Den fördjupade översiktsplanen för mellersta Sundbyberg och Milot bedöms generellt vara baserat på goda kunskaper om områdets förutsättningar. Inför framtagandet av planförslaget har områdets förutsättningar och behov studerats i ett flertal utredningar och styrande dokument som staden tidigare tagit fram. Kunskap om områdets förutsättningar har även inhämtats från exempelvis regionala och nationella kartdatabaser. Dessa underlag har sedan använts för att minimera negativa effekter. Planarbetet bedöms därför gjorts enligt såväl kunskapskravet (2 kap. 2§ miljöbalken) som försiktighetsprincipen samt principen om att ”utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön” (2 kap. 3§ miljöbalken).

8.2.2 Hushållning med mark och vatten

Planförslaget bedöms bidra positivt till utvecklingen av en mer sammanhållen och långsiktigt hållbar stad. Planförslaget tar vara på befintliga strukturer samtidigt som den skapar förutsättningar för attraktiva boendemiljöer, hållbart resande samt klimatanpassning.

Planförslaget innehåller även vägledning om att anläggningar och områden som omfattas av riksintressen ska beaktas i fortsatt planering i planområdet. Planförslaget vägleder att:

- Ingen ny bebyggelse får tillkomma i Duvbo och vid utveckling intill Duvbo får kulturvärden inte påverkas negativt.
- Ny bebyggelse ska lokaliseras och utformas så att de inte påverkas av störningar från Hagalunds bangård.
- Flyghindersanalyser ska göras och ärenden med höga byggnader ska remitteras med hänsyn till Bromma och Arlanda flygplatser samt väderradar Håtuna.
- Utrymme för transformatorstationen i Ör ska säkras.
- Risker och negativ påverkan från trafiken på väg 279 ska utredas och beaktas.
- Utvecklingen får inte påverka kapaciteten på E4 och E18.

Planförslaget bedöms därmed vara förenlig med miljöbalkens hushållningsbestämmelser.

8.2.3 Miljökvalitetsnormer

Planförslaget innehåller vägledningar för hantering av vatten, buller och luftföroreningar. Vägledningarna bidrar till att dessa miljö- och hälsofrågor hanteras på ett hållbart sätt i fortsatt planering och bidrar därmed till uppfyllandet av miljökvalitetsnormer. I vilken omfattning den framtida utvecklingen och åtgärderna inom planområdet kommer att bidra till att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten och luft är beroende på en rad faktorer, såsom bebyggelsens placering och utformning samt trafikflöden.

I EU:s Bullerdirektiv 2002/49/EG redovisas EU:s gemensamma strategi för att förhindra, förebygga eller minska skadliga effekter av omgivningsbuller. Direktivet har implementerats i Sveriges förordning om omgivningsbuller (2004:675). Med förordningen om omgivningsbuller infördes en miljökvalitetsnorm för buller. Miljökvalitetsnormen för buller är en slags målsättningsnorm snarare än ett gränsvärde. Förordningen innebär att det genom kartläggning av omgivningsbuller samt upprättande och fastställande av åtgärdsprogram ska eftersträvas att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa (miljökvalitetsnorm). Kommuner med mer än 100 000 invånare har skyldighet att göra denna kartläggning av buller och upprätta åtgärdsprogram. Sundbybergs stad har cirka 55 000 invånare och omfattas därmed inte av denna skyldighet. Vissa föreslagna åtgärder i planförslaget, såsom bullerreducerande åtgärder på Enköpingsvägen samt avveckling av verksamheter, kan dock bidra till positiva effekter med avseende på omgivningsbuller i planområdet.

8.3 PLANENS ÖVERENSSTÄMMELSE MED NATIONELLA MILJÖKVALITETSMÅL

Nedan ges en kort redogörelse för hur den fördjupade översiktsplanen bedöms ta hänsyn till relevanta miljökvalitetsmål.

Begränsad klimatpåverkan

Planförslaget bedöms ta hänsyn till miljömålet genom en utveckling i kollektivtrafiknära lägen, vilket stödjer mer hållbara transportmönster. Dessa positiva effekter bedöms dock inte väga upp byggskedets klimatpåverkan. I ett globalt och nationellt perspektiv är planförslagets klimatpåverkan dock att betrakta som liten. De utsläpp som planen genererar bidrar likväl till den totala utsläppsmängd som gör det svårt att nå EU:s, Sveriges och länets mål.

Frisk luft
Planförslaget kan innebära ökade lokala utsläpp genom tillkommande transporter och en risk för att människor exponeras för luftföroreningar i närheten av trafikerade stråk. Samtidigt kan den planerade utvecklingen i goda kollektivtrafiklägen bidra till minskat bilberoende över tid, vilket på sikt kan ge positiva effekter för luftkvaliteten. Preciseringen för partiklar riskerar att överskridas lokalt inom planområdet idag, vilket kan påverkas av den framtida bebyggelsens placering och utformning, trafikflöden och förändringar i omvärlden.

Bara naturlig försurning
Påverkan sker främst genom kväveoxider från trafiken. Planförslaget innebär en utveckling av kollektivtrafik, förbättrade gång- och cykelmöjligheter samt ökad andel laddinfrastruktur, vilket bedöms som positivt. En eventuell ökad biltrafik kan dock bidra negativt.

Giftfri miljö
Planförslaget bedöms ta hänsyn till miljömålet genom vägledning om att material som ger låg miljöpåverkan ska väljas. Planförslaget ger också vägledning för kartläggning och hantering av markföroreningar inför fortsatt planering och exploatering.

Säker strålmiljö
Planen säkerställer att depåer för spårtrafik och transformatorstationer beaktas i lokalisering och med hänsyn till lämpliga avstånd, vilket ger ett visst skydd mot risker.

Levande sjöar och vattendrag
I planförslaget framgår kommunens medvetenhet om befintliga utmaningar kopplat till blåstrukturen och ambitioner om hur och var kommande dagvattenhantering ska utformas. Planförslaget bedöms också ta hänsyn till miljömålet genom att Norra Råstabäcken ska utvecklas med avseende på bland annat naturvärden och rekreativa värden.

Levande skogar
Planen medger delvis ianspråktagande av naturmark, vilket kan innebära förlust av viktiga ekologiska funktioner. Samtidigt har planförslaget ambitioner om att bevara den biologiska mångfalden samt anger att värdefull natur ska beaktas och skyddsvärda arter utredas och hanteras genom vägledningar till kommande planering.

God bebyggd miljö
Planförslaget tar hänsyn till miljömålet genom en planering för en sammanhållen, kollektivtrafiknära och hållbar stadsutveckling som stärker stadsmässighet och möjliggör effektiv markanvändning, vilket är positivt. Samtidigt innebär lokaliseringen att bebyggelse tillkommer i områden med potentiellt fortsatt höga ljudnivåer och luftföroreningar samt att naturmark tas i anspråk. Behov finns även av utredning avseende planområdets kulturmiljövärden.

Ett rikt växt- och djurliv
Planen medför visst ianspråktagande av naturmark och tätortsnära natur. Samtidigt vägleder planförslaget till kommande skeden för att i möjligaste mån bevara den biologiska mångfalden, upprätthålla den gröna infrastrukturen och kompensera för utveckling som innebär negativ påverkan, vilka alla är förenliga med målets preciseringar.

9 FORTSATT ARBETE OCH UPPFÖLJNING

I arbetet med miljöbedömningen har behov av åtgärder och utvecklingsmöjligheter identifierats som är viktiga att arbeta vidare med i den fortsatta planeringen. I det fortsatta arbetet med den fördjupade översiktsplanen rekommenderas att de åtgärdsförslag som ges för naturmiljö ses över och i den mån det är möjligt införlivas i den fördjupade översiktsplanen genom vägledningar eller förtydliganden i mark- och vattenanvändningskartan.

Uppföljning av planens konsekvenser sker inom ramen för stadens planeringsstrategi. Planeringsstrategin fungerar som stadens återkommande prövning av översiktsplanens aktualitet och är den arena där staden tar ställning till planens fortsatta inriktning, förändrade förutsättningar och behov av revideringar. Även om planeringsstrategin inte omfattar krav på formell uppföljning av betydande miljöpåverkan, utgör den ett viktigt tillfälle för kommunen att följa upp utvecklingstendenser, analysera om ställningstaganden i översiktsplanen är ändamålsenliga och om det finns behov av förändringar i kommande planeringsinsatser. För att säkerställa kostnadseffektivitet bör uppföljningen av planförslagets konsekvenser också samordnas med annan pågående uppföljning i kommunen.

De konsekvenser som identifierats för den fördjupade översiktsplanen är ofta övergripande och förknippade med lång tidshorisont samt osäkerheter. Flera frågor bör därför analyseras vidare i mer detaljerade planerings- och beslutsprocesser. För att säkerställa ett kontinuerligt lärande och en robust planeringsgrund rekommenderas att staden arbetar vidare med uppföljning av planens konsekvenser inom ramen för planeringsstrategin samt genom andra befintliga uppföljningsprocesser.

Uppföljningen bör vara strukturerad så att omfattning, tillvägagångssätt och tidsutsträckning framgår tydligt. För att säkerställa effektivitet och nytta bör uppföljningsarbetet samordnas med kommunens övriga uppföljningssystem och ansvarsfördelningen mellan förvaltningar och bolag tydliggöras. Uppföljningen bör inte vara begränsad till tillståndsbeskrivningar och effekter, exempelvis luftkvalitet, resvanor och markanvändning. Uppföljningen bör även inkludera faktorer tidigare i orsakskedjan, exempelvis tillkommande bebyggelse samt beslut om utveckling av infrastruktur. Därigenom säkerställer kommunen att en framförhållning upprätthålls och möjliggör samtidigt att nödvändiga åtgärder för att parera en negativ utveckling kan vidtas innan de negativa effekterna uppträtt.

10 REFERENSER

1988:950. (u.d.). Kulturmiljölag. *SFS 1988:950*.

1998:808. (u.d.). Miljöbalk (1998:808). *SFS 1998:808*.

2000/60/EG. (u.d.). Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område. *Document 32000L0060*.

2007:845. (u.d.). Artskyddsförordning (2007:845). *SFS 2007:845*.

2010:900. (u.d.). Plan- och bygglag (2010:900). *SFS 2010:900*.

2015:216. (u.d.). Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader. *SFS 2015:216*.

2017:359. (u.d.). Förordning (2017:359) om ändring i förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader. *SFS 2017:359*.

2017:966. (u.d.). Miljöbedömningsförordning. *SFS 2017:966*.

EBH-kartan. (den 27 Oktober 2025). *Länsstyrelserna*. Hämtat från https://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/lst_ebh_karta/

Golder Associates AB. (2017). *Tekniskt PM Föroreningssituation mark - Milot, Sundbybergs stad.*

Länsstyrelsen Stockholm. (2016). *Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods.* Stockholm: Enheten för samhällsskydd och beredskap.

Länsstyrelsen Stockholm. (2019). *Värmekartläggning av Stockholms län.*

Länsstyrelsen Stockholms län. (2025). *Klimat- och energistrategi för Stockholms län 2025-2030 med utblick mot 2045.* Stockholm.

Länsstyrelserna. (2018). *Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall - Stöd i fysisk planering.* Fakta 2018:5: Länsstyrelsen i Stockholms län och Länsstyrelsen i Västra Götalands län .

MSB. (2012). *Översvämningskartering för Mälaren.*

MSB. (2019). *Översvämningskartering av Bällstaån.*

Nyréns Arkitektkontor. (2016). *Kulturmiljöutredning med riktlinjer. Ör centrum, Hallonbergen centrum, Rissne centrum och Ekbacken i Sundbyberg.*

Riksantikvarieämbetet. (2023). *Riksintressen för kulturmiljövården - Stockholms län (AB).* Hämtat från Riksintressebeskrivningar: https://www.raa.se/samhallsutveckling/riksintresse-for-kulturmiljovarden/riksintressebeskrivningar/

Riksantikvarieämbetet. (2025). *Handbok för kulturmiljövårdens riksintressen.* Hämtat från https://www.raa.se/samhallsutveckling/riksintresse-for-kulturmiljovarden/handbok-for-kulturmiljovardens-riksintressen/

Riksantikvarieämbetet. (2025). *Plattform för kulturhistorisk värdering och urval.* Hämtat från Värdering och urval: https://www.raa.se/samhallsutveckling/vardering-och-urval/

SLB-analys. (2021). *Luftföroreningskarta Stockholm och Uppsala län.*

SLU Artdatabanken. (2020). *Rödlistade arter i Sverige 2020.* Uppsala: SLU.

Stockholms läns museum. (2016). *Sundbybergs bebyggelse. Rapport 2016:10 .*

Stockholms stad. (2020). *Handlingsplan för biologisk mångfald.* Hämtat från Miljöbarometern: https://miljobarometern.stockholm.se/miljomal/hpbm/

Stockholms stad. (2021). *Brunnsviken - Lokalt åtgärdsprogram.* Hämtat från Stockholms stad, Miljöbarometern: https://miljobarometern.stockholm.se/vatten/kustvatten/brunnsviken/lokalt-atgardsprogram-for-brunnsviken/

Stockholms stad. (2022). *Lokalt åtgärdsprogram för Igelbäcken*. Hämtat från Stockholms stad, Miljöbarometern: https://miljobarometern.stockholm.se/vatten/vattendrag/igelbacken/lokalt-atgardsprogram-for-igelbacken/

Strålsäkerhetsmyndigheten. (2012). *2012:69 Magnetfält i bostäder.* Hämtat från https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/contentassets/b8d919ebb95845bb84c5597c24cee763/201269-magnetfalt-i-bostader

Sundbybergs stad. (2018). *Översiktsplan för Sundbyberg. Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart.*

Sundbybergs stad. (den 28 december 2021). *Sundbybergs stads dagvattenpolicy.* Hämtat från https://www.sundbyberg.se/download/18.2e6195c8190a64a78d41772a/1722415547955/Dagvattenpolicy%20-%20tillg%C3%A4nglighetsanpassad.pdf

Sundbybergs stad. (den 28 februari 2022). *Dagvattenstrategi för Sundbybergs stad.* Hämtat från https://www.savab.se/wp-content/uploads/2022/12/Dagvattenstrategi-for-Sundbybergs-stad-med-bilagor-antagen-vid-kommunfullmaktiges-sammantrade-den-....pdf

Sundbybergs stad. (den 11 december 2023). *VA-plan och vattentjänstplan.* Hämtat från Sundbybergs stad: https://www.sundbyberg.se/bygga-bo-och-miljo/stadsbyggnad-och-planering/oversiktsplanering/va-plan-och-vattentjanstplan

Sundbybergs stad. (2024). *Handlingsplan för förorenade områden i Sundbyberg 2024-2030.*

Sundbybergs stad. (2025). *Förslag till ny grönplan för Sundbyberg.* Hämtat från Grönplan: https://www.sundbyberg.se/bygga-bo-och-miljo/stadsbyggnad-och-planering/oversiktsplanering/gronplan

Sundbybergs stad. (2025). *Sundbybergskartan.*

Svenska kyrkan. (2022). *Biologisk mångfald på Sundbybergs begravningsplats*. Hämtat från https://www.svenskakyrkan.se/sundbyberg/biologisk-mangfald-pa-sundbybergs-begravningsplats

Tyréns. (2023). *BULLERKARTLÄGGNING AV SUNDBYBERG ENLIGT NATURVÅRDSVERKETS BERÄKNINGSMETODER.*

Tyréns. (2025). *Klimat- och sårbarhetsanalys för Sundbybergs stad med fokus på fysisk planering.*

VISS. (2025). *Vatteninformationssystem Sverige*. Hämtat från https://viss.lansstyrelsen.se/

'Weserdomen', C-461/13 (Europadomstolen den 1 Juli 2015).

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande konsultbolag och rådgivare inom samhällsutveckling. Vi utvecklar allt ifrån städer och transportsystem till vattenförsörjning och höga hus. Med 67 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen. I Sverige har vi omkring 4 000 medarbetare.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP
WSP Sverige AB
Org. nr:556057-4880
wsp.com